

3/11/68

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14

చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ మే నెల 14-వ తేది శుక్ర వారము

No 37

నంపుటము ౧౪

శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

నంచిక 32

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారికే వేలవేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సంభాషించి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము న కలవిధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మోసమును, వాయువుబొట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారబోలును, పొట్లబోగొట్టును.
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన క్షయ
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

దక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగి
అమృతంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

చదువుడు మోచింపుడు కొనుడు

కామినియానూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది అమోఘమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఉడికించుటకు తాగుడు, వాటి యొక్క ఆభివృద్ధిని, సాగును హెచ్చించును. పుష్ట్యయందు గలుగుటకు పారద్రోలును, బుట్టలను మాన్పును, రింగుమారిన వెంట్రుకలను మామూలు రంగును గలిగించును

దీనియందు మనోహరమైన గువాసగలదు ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియోచినను గలిగించును. వేసకు వేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన అత్యుత్పత్తిగలమును గుఱించి చాలగొప్పగా పొగడి యున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతవత్తము చదువుడు.

దివాకచంద్రు భండారి, అమృతేశ్వర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—
“మీ కామినియానూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలు మెరుగుటకు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. బి. పి. మాలముగా 4 బుడ్లను దియచేసిపంపును.
దీనిని ఉపయోగించుటకుమరువకును. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్లి ధర రు 1-0-0	పాస్తాఖర్చు 0-6-0	ప్రత్యేకము 0-12-0
8 ” ” 2-10-0	” ” 0-12-0	” ” ”

హెచ్చరిక:— కామినియానూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును యందు ప్రతి వాగరికగృహమునందు నుకాణమునందు తప్పక దొరకును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తక గుణులుగల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది సరసము, శ్రేష్ఠమైనదని” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్పలక్షణము గలదని తెలుసుకొనుడు. గాన అట్టిచల్లని వ్యాపార శీలతములకుమీర లోబడకూడదు. ఎప్పటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదీయ వాడకూడదని, స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరులన్నిటికి రాజువంటిది ఓటో దిల్ బహారు
వాడబడిన వారందరిచేచాలగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిరు మాలయందు కొని చుక్కలను వేసిన కొత్తగా కోసిన పుష్పములవలె మిమల్లు ప్రకృతులకు దానివాసన వ్యాపించును

దీనిని ఒకసారి వాడుదు తరువాత మిరెప్పుడును దీనినేవాడుదురు

1 బుడ్లి బుడ్లి 1 కి ధర రు 2-0-0	బి. పి. ఖర్చులు రు 0-5-0	ప్రత్యేకము 0-12-0
1 ” ” 1-4-0	” ” 0-5-0	” ” ”
కాపిట్ బుడ్లి 1 కి ధర రు 0-2-0		

సోలవజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికల్ కంపెనీ,
285, జమ్మమచీదు మార్కెట్, బొంబాయి

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp.
Imperial Telegraph College, DELHI

మకరధ్వజ రసాయనము

దీనిని నేవించినచో జలము, పుష్టి, కాంతి, శ్రేష్ఠస్వ మనోబలము, రతిదార్ధ్యము కలుగజేయును 60 మాత్రలుగల సీసా 1 కి తపాలా ప్యాకెంట్లపై తొలి 3-7-0.

1 పి. ఆర్. మెడికల్ హాల్
రామచంద్రపురం, (గోవావారి)

ROLLED GOLD SQUARE SHAPE BRACELET WATCHES Rs. 7.

Case and Chain: Pure Rolled gold; glass Crystal; Dial: beautifully finished. Fig. 1 res and shape, as per illustration; appearance: charming and equal to gold; Workmanship: strong and durable; movement: Swiss high grade; Bracelet: suits all wrists

—These watches are fully guaranteed for a period of three years. Watch complete Rs. 7.

The Westminster Watch Co.,
Post Box No. 328,
Mount Road, Madras

కౌను థియేటరు 2253

12-5-26 బుధవారమునుండి 14-5-26 శుక్ర-రమునకు
ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు. సా॥ 6-15 గం, ౮ ౧1 ౩-8౦ ని॥

సంగీతముయొక్క జయము నెత్తురు ప్రవాహములతోను,
భయోత్పాతములతోను నిండియుండును
బ్లాక్ సర్క్యూల్ లో నున్న
“క్రైయిటన్ హెట్”

ప్రదర్శించబడును, ఇది ఆంగ్లకవి లెవ్వు మైసది. సుంక మియ్యనుండ రహస్యముగ పరువులను ఎగువతి దిగువతిచేయు వారికిని, పత్రికాధిపతికిని జరిగిన కలహమును గుఱించి తెలుపు బాధను గలిగించు కథ 5 రీల్స్ గలది ఆ నేక ఉద్రేకమైన విషయములు గలవి.

రీ నెట్టిమెంటు

(రీ. మం. దేశ్వరశర్మగారు)

విధానము

పన్ను నిర్ణయించుటలో అవలంబించవలసిన మూలసూత్రములు "మొదటిలో, నిండు, రేగడ, యెర్రచెక్క, గువ్వ, జొండు ఇనుక, మన్నగు భేదముల సంయోగమును (Mechanical Composition) బట్టి మట్టి తరగతులుగా విడదీయబడును. పిమ్మట ఒక్కొక్క తరగతిమట్టిలోనన్న, రసాయనిక పదార్థములు (Chemical properties) ను పై పరీక్షకత్తులు (physical properties) ను బట్టియు రకములు (Sorts) గా అంతర్విభజనము చేయబడును. అటుతరువాత ప్రతితరగతి రకమునకు, చెందిన భూమిలోన, అనేకసార్లు చేయబడిన ముఖ్యపంటయొక్క శోధనఫలితమును బట్టి సదరురకము (Sort) కు పంపి నిర్ణయము చేయబడును. అట్లు నిర్ణయించబడిన పంటకు నెట్టిమెంటుకు సన్నిహిత పూర్వపరిధి ఇరువైకరువులేని సంవత్సరముల దామాషాయొనబట్టి జిల్లా కంఠకును ధరకట్టబడును. ఈకమ్మతునుండి (Value of out turns) సదరు గింజలు మార్కెట్టుపలములను చేరుటకు అగుభర్తులు సామాన్యకారణములకొందను కొంతకొంతము ఇందులోనుండి వ్యవసాయపు ఖర్చులున్న, కాలమానము తేడాలున్న, గట్టు, బోడిలు మన్నగు భేదముకు రాని ప్రదేశములకు మదరాక్రింద నూటికి కొంతపొప్పునను (0/0) మినహాయించబడును. వైవిధ్యముగా మినహాలు పోను శేషించిన మొత్తమునకు పోర్టు స్టాండింగ్ ఆర్డరు ప్రకారము రహితయొక్క నికరాదాయ మనబడును ఇందుండి రాజభాగము సగమునకు మించరాదు (చూ 1-2-B S.O. Vol I)

పిమ్మట మట్టిరకములను వదలి సమాన పంట విలువలుగల భూములన్నియు ఒక్కొక్క తరముక్రింద వచ్చునట్లు బ్రాకెట్టు చేయబడి, సదరుతరములోని భూములకు యేకరేటుకట్టబడును. ఈరేట్లు గ్రామముయొక్క స్థితి (situation) నిబట్టియు నీటివనరు యొక్క రకమునుబట్టియు ఇంకను సవరణచేయబడును ఇందులకే మెరకభూములను రోడ్లను దూరముదగ్గరలనుబట్టియు, దండభూములను నీటివనరుల తరహాబట్టియు గ్రూపులుగా చేసెదరు అందుచేత యేకరకము వట్టికి చెందినవైనను భూములు గ్రూపుతేడాలుబట్టి రేటులో వ్యత్యాసమును గల్గియుండును. పై సూత్రముల నొకటొకటిగా విపులపరచెదను (చూ 1-2-B S O. Vol I).

మట్టివిశేషములు

మట్టి అయిదుతరగతులు 1. చంద్రు 2. రేగడ లేక నల్లటి ప్రతిపంటభూమి 3. యెర్రచెక్క 4. గడ్డ, గువ్వరాయి 5. ఇనుక నీల ఈచేదములకే Mechanical Composition అని పేరు. నీలలోగల ఈ సామాన్యభేదముల కనుగొనినవిదవ ఒక్కొక్క తరగతిలోగల రసాయనిక పదార్థములు (Chemical properties) వేడిని, లేమను నిల్వకొనుకీ (physical properties) వ్యత్యాసపదార్థములు పినిబట్టి రకములు నిర్ణయించబడును. బంకమట్టి హెచ్చుగా నున్న నేలయందే పైలక్షణములు హెచ్చుగానున్నవి. అందుచే ప్రతితరగతిలోను బంకమట్టియొక్క పాలునుబట్టియే రకములు యేర్పడుచున్నవి. ఒకతరగతిలో బంక 2/3 మించి యున్నయెడల మొదటి రకముగాను, 2/3 కు న్ను 1/3 కున్న మధ్య రెండవరకముగాను 1/3 కు లోపల మూడవరకముగాను సామాన్యముగ తేల్చిచేయబడును ప్రస్తుత నెట్టిమెంటులో మట్టివిశేషముల పునర్విమర్శనము లేదుగాన పి యంకము నింతటితో ముగించెదను.

పంటనిర్ణయము

వైవిధ్యముగా నిర్ణయముచేయబడిన ప్రతితరగతిభూమిలోను అనేకసంవత్సరములనుండి పండుచున్న పంటలనుబట్టి సదరు భూమికి "గింజలకమ్మతు" (Gram Values) కట్టవలెను. నెట్టిమెంటు సూచనయొక్క రీతి దరూప్రకారము అనుభవజ్ఞులు గౌరవనీయులు అయిన రహితలసహాయముతో నెట్టిమెంటు టుడ్యోగులు ఈకనిని సరజేర్చవలెను.

పంట నిర్ణయము చేయుటలో రెండు అంశములను నెట్టిమెంటు వారు గమనించవలెను

(1) నెట్టిమెంటు బరుగుచున్న భాగములోని యెట్టి భూమిలో అనేకరకముల పంటలు పండుచున్నను సదరుపంట లలో యొక్కన విస్తీర్ణముగల్గి భజనమునకు సంబంధించిన పంటలనే ప్రధానముగా (Basics) తీసికొనవలెను. ఉదా - ఒకతాలూకాలో రాలు, జొన్నలు, ప్రత్తి, సువ్వులు మొదలైన పంటలున్నవి. అందులో హెచ్చుపంటయొ, అచ్చట ప్రజ

ల ఆహారమైనదియు, "రాగి" అనుకొనుడు దానినే ప్రధానముగా తీసికొని ధానిధరనుబట్టియే ఆభాగములో మెట్టభూమికి పంటకమ్మతు కట్టవలెను సదరుభాగములో కొన్ని యితరపంటలు కూడ ప్రాముఖ్యమైనయెడల కొంతవరకు దామాషాయి మూలముగా ప్రధానపంట చేరు క్రిందవానిని సరిచేసెదరు

(2) దంపకు భాగ్యము పంటనే ప్రధానముగా గొకొనవలెను. పై ప్రకారము నెట్టిమెంటు భాగములోని ముఖ్యపంట నిర్ణయముయన పిమ్మట ఎకరం ఒకటికి యేతరగతి - రకం (Class-Sort) భూమి యెంత పండుచున్నది ప్రత్యక్షముగా తేల్చవలెను ఇట్లు తేల్చుటలో ఒకతరహా భూమిలోనే శ్రేష్ఠము - మేలు - సామాన్యము - తక్కువ కీడు అను పద్దులక్రింద నెట్టిమెంటువారు, రివియూవారు, రహితలుచేసిన శోధన లన్నిటిని తీసికొని, సదరుభూమి సామాన్య వ్యవసాయంలో యేసంవత్సరం యెంతపండుచున్నదో దామాషాయి తీసికొని, పిని నన్నిటిని కీడు మేల్గు సమానముగా నుండునట్లు సర్ది ఎకరం 1-కి పంట నిర్ణయము చేయవలెను.

ధరకట్టుట

సదరుపంటకు కరువులేని 20 సంవత్సరపు సంవత్సరముల దామాషాయి ధరనుబట్టి కట్టవలెను ఒకటవరకము రెండవ రకము భాగ్యములధరలు దామాషాయి చేయవలెను సదరుధరలు రహితలు సామాన్యముగా గింజలు అమ్ము మానములకు సంబంధించియుండునెను. కరువులేని యనగా సదరు నెట్టిమెంటు జిల్లాలో కరువులేమియుని భావముకాదు "సదరుజిల్లాలో కరువులేకపోయినను, ఇతర ప్రాంతములలోని కరువులవలన నెట్టిమెంటు జిల్లాలరులు చలించిన సంవత్సరములన్నియు కరువుసంవత్సరములే" (గత నెట్టిమెంటులో కల్పకు బ్రాడీగారి వ్యాఖ్య)

కాలమానపు వ్యత్యాసము

ఈధరలోనుండి నూటికి 20 మొదలు 20 వరకును గ్రామమునుండి బజారులకు గింజలు రవాణాకాగూ అగు కిరాయి, శేవు, క్రిందను, సామాకారు లాభముక్రిందను మినహాయించవలెను.

శేషించినదానినుండి కాలమానవ్యత్యాసము ఫలితముకూడాని భూమి (unprofitable land) క్రింద నూటికి 25 వరకు మినహాయించవచ్చును

కాలమానవ్యత్యాసము - యెండు, ముగ్గు, తెగట్టు, గాలిపాలు, ససికాకపోవుట, సకాలవానలులేమి, అకాలపువానలు, తుపానులు, సకాలములో ఊడ్చుకాకపోవుట మన్నగు నవి పై వ్యత్యాసము నెట్టిమెంటు పూర్వసంవత్సరములలో సదరుభాగములో యెంతవరకు గల్గినదియు నెట్లుమెంటువారు తెలుసుకొనవలెను

ఫలితమునకురానిభూమి - బోడిలు, గట్టు, కాలిదారులు, ఆకుమట్టు

వ్యవసాయపు ఖర్చులు

కాలవ్యత్యాసము మున్నగువానిక్రింద మినహా పోను నిర్ణయము మొత్తమునుండి రహితకు కగు వ్యవసాయపుఖర్చులు మినహాయించబడును నెట్టిమెంటు మాన్యుయలు గత గోదావరి జిల్లా నెట్టిమెంటు రిపోర్టు ప్రకారమున్న ఈ క్రిందిపద్దులు అంగీకరించబడినవి

(1) నాగటియెడ్డ కిమ్మతు - ఒకజరియెడ్డు ఎన్ని యకరములు ఎన్ని సంవత్సరములు వ్యవసాయము జేయునో అనుభవముపై తెలిసికొని దానినుండి ఒక యకరంకు అయ్యే కిమ్మతు కట్టవలెను.

- (2) వ్యవసాయపు పనిముట్లు.
- (3) విత్తనములు.
- (4) నాగలిదున్నుటకు కూలి
- (5) యెరువు కిమ్మతు
- (6) ఊడ్చు, కలుపుతీత, పరుపెట్టుట, కాపుకాయలు

కాలులలో మేటలుపీయెట్టు - కొత్త కట్టెత, కయలుచేయుట, కమ్మర, వడం మామూళ్లు. నెట్టిమెంటు మాన్యుయలు - రూలు 5కిలో యెడ్డ మేతనుగూర్చి ఇట్లున్నది "యెడ్డమేతక్రింద "గడ్డి" పంటకిమ్మతు నుండి మినహాయించబడినది అందుచేత యెడ్డమేతక్రింద పైఖర్చులలో కద్దులేదు కాని యేప్రాంతములోనైన యెడ్డకు గింజలు మేత ఆచారముగా నున్నయెడల అందుకు తగు మదరా ఇవ్వవలెను "

పైపద్దులు దంప ఎకరమునకు చెందినవి. మెట్టయకరముకు పద్దులలో సదరుకృషి స్వభావమునుబట్టి మార్పులుండును.

ఈ వ్యవసాయపుఖర్చులు అన్ని తరహా (class-sort) భూములకు ఒకవిధముగా నెట్టిమెంటువారు కట్టుటలేదు. చంద్రుక్రింద కట్టబడిన ఖర్చులు, రేగడ, యెర్రచెక్క, చివరకు ఇనుక ధరకువచ్చునరీతి క్రమేణ తగ్గింపబడును ఇట్లు చేయుటలో "వ్యవసాయపుఖర్చులు పంటనుబట్టియే యుండుననియు, రహిత వంద్రు, ప్రత్తి, సువ్వు, రేగడ మొదలైనవి, యెర్రచెక్క, మన్నగురకములకును నెట్టడని వారిమతము కాని

ఈమతము 1886-90 గోదావరిజిల్లా నెట్టిమెంటు కమిషనరు అయిన "మావ్వురు" గారున్న, రివియూ నెట్టిమెంటు విషయములో సమగ్రులని ఖ్యాతిగాంచిన "రోగర్సు" గారున్న ఖండించి పైతరగతులకంటె క్రిందితరగతులకే యొక్కనకర్చులనునను రహితల అనుభవపూర్వక అభిప్రాయమును అంగీకరించిరి.

ఈవిధముగా దంప, మెట్టభూములలో తరగతి - రకం - వారీని ఎకరం 1-కి పంటనిర్ణయము చేయుబడి అందుండి కాలమానవ్యత్యాసమువరకును గల మినహాలుపోను శేషించిన మొత్తము నుండి పై వ్యవసాయపుఖర్చులు ఆయాతరగతి - రకంవారీగా మినహాయించబడును అట్లుపోను శేషించిన మొత్తమును రి. న్యూముల్ ప్రకారము ఎకరం 1-కి రహితను షేషిలిన నికరాదాయమనిపేరు దీనినుండి సర్కారుపన్ను సగమునకు మిగిలినది గత నెట్టిమెంటునాటిపంట, ఖర్చులు, మినహాలు, ప్రస్తుత నెట్టిమెంటునాటి పంట, ఖర్చులు, మినహాలు, గమనించి అప్పటికంటె ఇప్పుడు హెచ్చు శేషించిన, సదరు శేషములోనుంచి సగము ప్రస్తుతరేటునకు చేర్చునరీ ననియు, సదరు శేషము గత నెట్టిమెంటునాటికంటె తగ్గినచో అతగ్గలో సగము ప్రస్తుతరేటునుండి తగ్గవలెననియే. నెట్టిమెంటువిధానముయొక్క హృదయము ఇట్లుచేయుటలో రహితయొక్క ఆర్థికస్థితి, నిత్యావసరములును కూడ ఆసీసరు దృష్టిలోనుండగలవనియే. ఈవిధానము విశ్వసించుచున్నది పైపంట నిర్ణయములో రహిత వ్యయముగా చేసికొన్న మరమ్మతులుగాని, వనరులవల్లగాని గల్గిన కిమ్మతు పూరాగా రహితకునే వదలవలెను (చూ B S O)

తరము

వైవిధ్యముగా ప్రతితరగతి రకమునకు రేటు తేలివేరదన సదరుప్రకారము పంట విలువగల భూములన్నిటిని ఒక్కొక్క తరముక్రింద బ్రాకెట్టుచేసి, దానికంత మధికరేటు కట్టదురు. ప్రస్తుతము ఇట్టివి 16 తరముల రేట్లు గలవు

తర రామగోపాలహాలు వింఛిన పడుడు! పార్కు విజయనగరం దుర్గభము!

అనేక దేశములలో మిక్కిలి ప్రఖ్యాతిగాంచిన మిస్ గోహార్ జాన్ సంగీతసభ పైనుదహరించిన హాలులో యీనెల 19, 21 తారీఖులను జరుగబోవుచున్నది. ఆంధ్ర దేశమందు యిట్టిసభ యిప్పటికెన్నగును జరుగలేదు గాన యీతరుణము మించిన దొరకుట దుర్లభము. టికెట్లుకై వెంటనే త్వరపడుడు.

రేట్లు: - రోజుకు రూ 5. 4. 3. 2. 1. యద్రను, ఎ. జె. గోపాల రావు పంతులుగారు, తాడి రామమూర్తి నాయుడుగారు, జాయింటు ప్రొవైయిటర్లు, రామగోపాలహాలు, విజయనగరం.

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు మిక్కిలి గుణకరమైన ట్టి, అద్భుత నివారిణి

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే కలిగిన అతినరముల బలహీనతచే బాధపడుచుంటిని నేను అనేక వైద్యులవద్ద చికిత్స చేసికొనియు కొంచముకూడ సుఖముకాలేదు కడపట శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి సిఫార్సుపై కృష్ణాపురనివాసియును ప్రస్తుతము, చెన్నపురి, మైలాపూరు, శోభోము, లిక్ పెరారి యా పిథిలోనున్న "అల్పర్తా లాడ్జియందు" కాపురమున్న పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. వ్యల్పకాలములోనే అసగా 39 దినములలోనే నాకు గలిగిన అభివృద్ధికి, శ్రమనివారణమునకు నేను మిక్కిలి అశ్చర్యపడుచున్నాను. 10

చెలికాని నూర్యారావు మారమండ జమీందార్ శ్రీ వెంకటగిరిరాజాగారి బావమరది 12.5-1925

గాంధీ దైవజ్ఞుడు జాతకసంఖ్య లేక ప్రశ్న వ్రాయు కాలము తెలుపవలెను. భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు రూ 100 పై ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. ఒక సంవత్సర మాస, వార్తలము వ్రాయు. రూ. 2-0-0 వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. అంజనేయస్వామి ద్యోతక లుబుకు, పి. పి. పి. (చిత్తూరుజిల్లా)

వేంకటేశ్వరాయుర్వేద కళాశాల

బెజవాడ

తృతీయ వార్షికోత్సవము

బెజవాడయందలి శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాల తృతీయ వార్షికోత్సవ సమయమునందు చరుపబడిన బ్రాహ్మి అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి హృద్యపద్యమాలిక —

శా శ్రీమన్నవ్య కళాభిరామమయి వేంచేయంగనున్నట్టి శ్రీ యోమిత్రాస్యదుదారపదకుఁజేయూతకఁ బ్రసాదించుచున్ సేమంబుల్ దయవార భారతకళా శ్రీమన్ను ముట్టంగఁ బ్రావై మాన్యోన్నతి నాయురగమ సువిద్యాశాల పరిల్లుతకొను శ్రీతనందోహము శిష్యులై గురువులై నేవింపవారింగలా విలతికొ సందలకొ నితాంతపరితృప్తిం జేల్పు లక్ష్మీసరస్వతులెల్ల పృథు తాండవంబునలపకొ పర్థిల్లుచుకొ డేవసంగతి నాయుర్నిగమలయంబిది మహాభ్యాతికొ విరాజిల్లుతకొ నీ ప్రయాతికయముతోఁ బారులెల్లరును గృపారస ప్రసృతిఁ గావడుచుండె అనుదినాభ్యుదయ ము పాధ్యాయబృందంబు శాఖోపశాఖలై సంతరింప బహువిధాయుర్వేద మహితసారాంశముల్ ఫలపుష్పవధురస కళలగ్రాల సకల విద్యాసారసంగ్రహంబు విద్యార్థులకు లభ్యు సకలంబులై యలరుచుండె పారిజాత వృక్షంబు నాఁ బరిడవిల్లి సకల సుమనస్సమాహాసం శ్లాఘ్యమునుమ లలితసుయశకలాపరిమళముతోడ

సగాత మాయుర్వేద పాఠశాల!

ఈ తామర తంపరై సిరికిఁ దానకొ మై నయనోత్సవ ప్రభా శ్లేమకలాన్వితఁ మనసు దీరగనీ ఘనమైనపాఠశాలామణిఁ బొల్పి దొండపాడ లాగున వరిల్లి వైద్యవిద్యకు ద్వామతమాభివృద్ధి సతతం బానఁగూడగఁ జేయుగావుతకొ.

ఈ శ్రీనివాస ప్రసాదభరసిద్ధివిధూతి మహామహోల్లస త్వావన వేంకటేశ్వర కృపామయభవ్యకటాక్ష వర్ధితంబై విలసిల్లు వైద్యక కళాలయవిద్యుదినోరి రామ నామావన మొందుచుండి విబుధావళికింభువి భోగ్యమయ్యెడికొ నీ శ్రుబలశ్రవణకోర్పి పాఠశాలకుజీన,

కళనిల్పనిచ్చలుగడనుచుండె
అరిసిధిగీర్ధ యత్నమల్నల్పుచు,
దిక్షుగార్యమును సాధించుచుండె
శిషిలకాంచు ప్రాచీనవిత్తస్సపై,
నిరుపమాదరబుద్ధి నెఱపుచుండె
ప్రాణపదంబును భావననాయుర్ని,
గవమధ్ధరింపగఁగడఁగుచుండె
కాంతదృష్టుల నామయ కాంతిజేయు,
ప్రాధిగలవాఁడు నోరిసద్వంశమునకు,
రత్నమగబధుఁడీమనరామశాస్త్రి,

ఈన్నతగుణప్రపూర్ణిశ్లాఘ్యుండుగాడె
నీ. ఉద్భవంబర్చిన యోత్రమ సుగుణకు
ద్వైతోత్తియాన్యవాయాశ్రయంబు
సంప్రదాయంబు ప్రశంసనీయావల
వైదికవాసనా వాసితంబు
ఆచారనీతుల నర్హ శాస్త్రియ స్వ
ధర్మ నిష్ఠాపారతంత్ర్యవిధులు
వైరువ్యసంపత్తి పావనభావ సం
పూర్ణాస్తికత్వ విధూషితంబు

బాసురే నోరి సద్వంశ జలధికాస్తు
భంగు శ్రీ రామశాస్త్రి పావనగుణాభి
నిరవధికమగును గాదె నిర్విద్రక్షిరి
కుసుమ పరిమళమదితే దిక్కుంజరంబు

మ ప్రణయద్యోతక కాశలీకలకల వ్యాహరపారాయణ
కృణితాశాస్య శుభోక్తివై భవమలం గానంబు మున్నెప్పుడో
గణనీయంబుగఁజేసి కాలఘటనకొ గార్వ్యంబునందోగు కా
రణముంగాంచి భిషక్కుశాలలనకుం బ్రాశస్త్యమున్నెప్పిఁ గం
కణముంగట్టిన రామశాస్త్రికి నమస్కారంబు నేయందగకొ

నీ తాకికజ్ఞానవి లక్షణప్రతిభాభ్యు
దయలక్ష్మీ కొకవై జయంతిగాగ
పూజ్యపాండిత్య సముదిత ప్రభుప్రసా
దాప్తికదగిన చిహ్నంబుగాగ

సారసాఫల్య భాస్వవ్యవోరసికతా
రీతికి దృష్టాంతరేఖగాగ
వర్ణనీయగవేష కార్ణవచరకవి
తలజలకుమార్గపర్మిగాగ

సలితాంధ్రవిద్యా మహాశాఖయందుఁ
బెద్ద యధికారమునుగాంచి వెలసయ్యండె
యిట్టి రామలింగారెడ్డి యీశభ నిలు
లగ్నతీనుండటయు శ్లాఘ్యంబు మిగుల

నీ. అమలాంగ వాక్సతీ కృమనీయవిసయోప
గూహనంబునకు గో దుల్లవిల్పి
శాస్త్రసరస్వతీ సరసభావోచితా
వలకటాక్ష ని గ్ధులదెసంగి

ఆంధ్రభాషానిలా సాశ్రయవిభ్రమ
సంస్కరంబులకును స్వాంతమొసంగి
అమృతవాణీమహా స్థాపనంపుష్టికి
దగు మహాస్ఫూర్తి వందనమలాసంగి

సరస సాహిత్యరత్న విశ్రాంతికలిత
పావనామోదసారకళావిభూతి
వెలయు రామలింగారెడ్డి విలుబుడీ స
భాధిపత్యముగనుట శ్లాఘ్యంబు గాదె.

శా శ్రీరమ్యత్వము నాంధ్రదేశమునగూ ర్చెన్విశ్వవిద్యాలయ
ప్రారంభంబనియు దక్షగ్రహదశిం బ్రఖ్యాతుడౌ రామలిం
గారెడ్డినియమించినారనియునుం గళ్యాణవారత వనో
హరి శ్రీకమలై భువిస్వలసె శ్రేయస్సావనల్ రాజితకొ.

శా ప్రాశస్త్యంబిలనాంధ్రవాక్సతికిఁ బ్రాప్తంబయ్యెరెడ్డ్యన్యయు
దిశాల్పరిపాలకత్వమున గీర్తింగాంబుఁగాలంబునం బ్ర
దాశోభల్యరంక నందగనోకో యందుకొ నుదీపాభిలో
నాశల్లలెడితేను లభి నెవ డత్యాశకొ విసర్జించెడికొ

శా చెయంగాడగనట్టి సత్కృతులచేఁ జేయూత గీల్కొల్పివై
నాయుర్తంబుచున్న భారతకళా వ్యాసంగపంపత్తికొ

యాయుర్దాయముఁ జేయువా రెవరోకో ... ముక్తియు లే
న్యాయస్థానమలంకరించుట మహానందంబు గల్గించెడికొ
శా ఆయుర్వేదమటంచు శోక్కుటన నేలా యాంధ్రవిద్యాప్రపం
చాయువ్యంబధికారమార్గముననీ యందుండె నాయుర్తమై
యేయర్థంబుల నెట్లుమాళ్ళుకో భవానిసండు వైరువ్యశో
భాయోగంబిక నాంధ్రవాక్సతికి గూర్పంగావలెకొ సత్కృ
తుతో.

* * *
ఈ యవసరముననే మల్లాది సోమయాజులగారిచే
చేయబడిన మంగళాచరణము

నీ వైద్యశాస్త్రాచార వర్యుడుగ
భిషక్ శాస్త్రియే నోరి రామశాస్త్రి
విజయవాడపురిని విలంబి నాడిన
వైద్యకలాశాల వార్షికోత్స
వంబు మూడవసారి డంబుమీరంగఁ బూని
కార్యదక్షుండు శ్రీ కట్టమంచి
రామలింగారెడ్డి రహియాజన్మావృతి
వహించి దీనికి వన్నెఁదెచ్చె.
ఆంధ్రదేశపు విశ్వవిద్యాలయంబు
వై సుచాస్యలరధికార భాసకుండు
డేశమిత్రుండు విద్యుల దీరముగాను
విజయవాడకు నెలకొల్పి వెలయుగాత

విలేఖకులకుసూచన

మాకనుదినము వచ్చు లేఖలలోను వ్యాసము
లలోను ప్రచురింప దగినవాటిని గూడ ప్రచురింప
వీలుకలుగునున్నది. పేజీలను హెచ్చుగ వేయు
చున్నను సాధ్యపడకున్నది. ఇందుకు కారణము
కుప్తపరచి వ్రాయకుండుటయే. ఎంతెక్కు ప్రముగ వ్రా
సిన నంతమంచిది. చాటభారతములుగ వ్రాయు
వారిది గమగంపగోరెడము. తమవ్యాసములు అచ్చు
పడలేదని భావించువారు అన్య కారణములను మాకా
రోపింపక తమవ్యాసములను సాధ్యమైనంత క్లుప్తపర
చియు ముఖ్యవిషయములను గురించి మాత్రమే
వ్రాసియు పంపిన మావనిని సుఖ వ్ర చేసి న వా
రగుదురు. ఆం॥ప॥సం

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, (లిమిటెడ్) 10, నిస్ బెట్ రోడ్, లా హోరు

చే ర్తెన్:- లాలా లజపతిరాయి, ఎం. ఎత్. ఏ మొదటి 23 నెలలో జరిగిన మొత్త
ము పని ఈ దిగువ తెలుపబడియున్నది.

I మొదటి 23 1/2 నెలలో అంగీకరించబడిన మొత్తము ప్రభాజులు	87,50,000
II " ఏర్పాటుకాబడిన పాలిసీలు	58,50,000
III " విడిచిపెట్టబడినది, రద్దుచేయబడినది	18,00,000
IV " తీర్మానముకానిది	10,50,000

పై ఏప్రిల్ నెల 30 న తేదీకి లక్ష్మీకి 2 ఏండ్లువూర్తియగును పైన తెలుపబడిన ఫలితములనుండి ఆమోఘమైన పని జరిగినట్లు విశవమైనది ప్రస్తుతము హిందూదేశమునందున్న భీమాకంపెనీ లన్నిటియందు ప్రజానరాగమను మొదినది ఏజన్సీలు కొన్నిమాత్రమే కాళిగానున్నవి. తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనుడు
(1) పండిత క సంతానం మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు, (2) టోకల్ అడ్వైజరు 16 సంకరా శాస్త్రి, కలదాను

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు, మమ్ములను మునువసుడు.

చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దదివరకు మావద్ద స్టాకులోనున్నది!!

అశాఖింగము
గలుగదు!

మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వురాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటేలు, వంకీలు, ఒడ్డాణములకు కావలసిన మోపులు పలరకముల చెతిగాజులు, గొలుగులు, బేసరీలు, ముక్కుపుడుకులు, నాగరలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపుపులు, పెండెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలైనవి సిద్ధముగానున్నవి సీమవెండికి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వురాగములకు, కెంపులకు, పూచీనిచ్చెదము నగలవిషయములో ఏసహాయము కావలసినను చెప్పెము.

1842 తృప్తికరముగాలేనిచో వైకము వాపిచ్చెదము ఒకదఫా మానమ్మకమును చూడగోరెడము.

ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

తృప్తికరముగా నుండును!!!

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై 1926

(14-5-26)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కార్మికములు—22 X 22 మంగిసూత్రము (లి)

రు 10-4.

కార్మికములు — 22 X 22 వేరు రకములు (లి)

రు 9-14, సరాసరిరకము రు 9-0.

తెలుపుములు— 1708 రు 14-11, గ్లాస్ 9000

రు 16-2, ఎల్. ఎల్. 78 రు 9-12; ఇ సి 78 రు 9-12,

88-888 రు 13-12, టి సి. 78 రు 10-0, 8978 రు 9-12,

1702 రు 12-6, 7978 రు 10-0. 2908 రు 8-5. జి ఎ

88 రు 8-6. జి. ఎ. రు 8-6.

నూలు

40 నెంబరు, సీను (5 పాల్ కట్టు) — లాక్రీ—రు 13-8

చలవ రు 6-18-0 పచ్చరంగు రు 10-2-0, పడవ రు 9 0-0,

కాళి రు 9-8-0 సవరణ రు 8-8

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — నత్తరేయ

రు 12-8-0, సీలవరము

60 నెంబరు సీను (5 పాల్ కట్టు) అడవి తర 18-4-0,

నెమలి రు 17-8, "గేట్" రు గొడ్డలి రు 10-14-0

గడ్డిబండి రు 10-18-0 ఎద్దుగడిచూరము రు 10-12-0, సింహు

వేటకాడు రు 10-10 పెనసలు రు

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — భూగోళము—

సీలంచేప రు 20-8-0.

లోహములు

ఇనుము:— బెల్లియను చుట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర

రు 88, 84.

ఇత్తడిరేకు — ఇంగ్లీషు రు 270 జర్మను (డిజిమాన్)

రు 265, రాగిరేకు రు 265

టిక్రేకు — (90 మొదలు 95 నరకు ఉన్న శేన ఒకటికి)

9" రు 19-0-0.

కలాయి పెంకురేకు:— 24" గేజి 6" 7" 8" రు 15-0

9" రు 15-0

సిమెంట్ పీపాకు వల —

సార్వ ఆవుమార్కు రు 11 8 నెమలి రు 10-8.

చక్కెర (రెడి) రు 85-0-0

నాయిదా ధరలు మే రు జూన్ రు 88-0 జూలై,

అగస్టు 80-4.

వేరుసెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:— "మిషి" రు 58, రు 56-0.

సాదా పాన రు

వేరు సెనగనూనె

"గానగ" రు 128 180 "ప్రెస్" రు 128

ఆముదము

(గామధర) రు 92-0.

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టికి

మొదలు వరకు

ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8 1/2 రతులు) రు 0 18 2 రు 0 18 6

" (లేలిక) రు 1 1 8 రు 1 1 9

" తెంగుకూరు (8 మొదలు 9 1/2) రు 0 18 8 రు 0 18 6

" (లేలిక నరకము) రు 1 1 8 రు 1 2 8

" (విజయనగరం 7 1/2 7 3/4) రు 0 18 3 రు 0 14 6

" (విలూరు 7 1/2 7 3/4) రు 0 14 8 రు 0 14 9

గేదతోలు రు 0 9 9 రు 0 10 8

గేదూడతోలు " 1 0 9 రు 1 1 8

అవుదాగతోలు రు 1 11 6 రు 1 18 0

మేకతోలు రు 2-10-0 రు 2-18-0

గొడ్డలితోలు

పదును చేయని పచ్చితోలు

తెంగుకూరు మేకతోలు 100-కి రు 173 0 0 రు 185 0 0

తెజవాడ మేకతోలు " రు 172 0 0 రు 180 0 0

తెంగుకూరు గొడ్డలితోలు " రు 180 0 0 రు 170 0 0

తెజవాడ గొడ్డలితోలు " రు 120 0 0 రు 170 0 0

అవారము పట్టు కారువ 1-కి రు 80 0 0 రు 88 0 0

కొన్నపట్టు " రు 28 0 0 రు 25 0 0

రక్కాయలు " రు 38 0 0 రు 47 0 0

వర్ణవిభేదచట్టము

దక్షిణ ఆఫ్రికా సంయుక్త శాసనసభ

సమావేశ మామోదించెను

భారత సామ్రాజ్య పౌరసత్వసంఘము గావించిన మహాకార్యము

హంబాయి, మే 18 — ఇండియా దౌరతనమునకు దిగువ ప్రకటించిన తండ్రిని సామ్రాజ్య భారత పౌరసత్వసంఘము కాన్సిలు బంపెను —

దక్షిణ ఆఫ్రికా శాసనసభల సంయుక్త సమావేశమునందు ఎర్లవిభేదచట్టము ఆమోదించబడెనని తెలిసిన వార్తలు భయమును గలిగించుచున్నది.

ఆసియావాసుల చట్టముగరించి జరిగిన ఒడంబడిక యందు మూలమున నిరర్థకమగు భారతీయుల తేమాభివృద్ధి కంఠరాములు గల సర్వశాసనములగురించి రాజమండ్రి లిలు సమావేశ నందు విచారించబడుననియు, సరియగునట్టి న్యాయనూత్రములపై పర్యవసర్యల విచారించుటకు రాండులేలిలు సమావేశము మహాకార్యముల నొసంగుచున్నదనియు కాన్సిలు మనవి చేయుచున్నది

ఈ ఆభిప్రాయమును యూనియను దౌరతనమున కరింగించి, ఎర్లవిభేదచట్టము నామోదించబడనియు లేదా సార్వభౌముని అనుమతికొర కాచట్టమును రిజర్వేషన్లవలనననియు దౌరతనము గట్టిగ దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమున తెలియజేయవలయును ఈ సమస్య మిక్కిలి గట్టిసమస్యయనియు, ఇదివరకే దౌరతనము అర్హతర్య అవలంబించి యుండుననియు కాన్సిలు విశ్వసించుచున్నది

యిండియను డెయిలీ మెయిలు వ్యాఖ్య

వర్ణవిభేదచట్టము ఆమోదించబడెనని తెలిసినపిమ్మట ఆభిప్రాయముల బలపరచుచు యిండియను డెయిలీ మెయిలు దిగువ వ్యాఖ్యను గావించెను —

రాండులేలిలు సమావేశముందు జరుగు రాజీపై యీవర్ణవిభేదచట్టము ఎట్టి అనుమతాలపరిస్థితుల గలిగించుకొ 'యూనియను ప్రభుత్వము యోచించుకుండుట మిక్కిలి విచారకరము గనున్నది

(అ.ప్రె.)

తమిళనాడు స్వరాజ్యపార్టీ

నిరంకుశత్వము

కుంభకోణం స్వరాజ్యపార్టీ నిరసించుట

కంభకోణం, మే 12 — రావుసాహేబు లక్ష్మీవరాహ అయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద స్థానిక స్వరాజ్యపార్టీ సమావేశము చేటి సాయంత్రమున పార్టీకు పురమందిరమున జరిగెను పార్టీ అధ్యక్షు లగు రావుసాహేబు లక్ష్మీ. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు రాజీనిచ్చుచు వ్రాసిన లేఖ సభయందు విమోచనము "మదరాసు నందున్న రాష్ట్రీయసంఘపు టు తర్రపులను మేము ఇంక జేర్చుచున్నాము స్థానిక స్వరాజ్యసంఘముయొక్క అతిగతి కనుగొనకుండ మదరాసు రాష్ట్రీయసంఘము సంచరించుచున్నది. ఒకవిధమున నిరంకుశత్వముగ పరిమించుచున్న సంఘవైఖరిని సేను సహించజాలనందులకు చింతించుచుంటిని" అని రాజీనిచ్చిన అధ్యక్షుడు వ్రాసెను

మదరాసు కమిటీని ఆత్మేపించుట

స్థానిక సంఘముతో యోచించుకొ స్థానిక శాసనసభకును, అసంబంధిని మదరాసు కమిటీ అధ్యక్షుల నియమించినందులకు స్థానిక స్వరాజ్యపార్టీ అసమ్మతిని దెల్పి, ఆత్మగౌరవమునకు స్వీకృతముచున్నట్టి యీ నూతన నిరంకుశత్వమునకు దానుడు కాజాలడని అధ్యక్షుడు వచించెను. జిల్లా యంగు నివసించుచున్న ట్రియ, బహుకాలమునుండి జిల్లా అభివృద్ధికొరకు పాటుబడుచున్నట్టి అర్హులగు నాయకులమరచి, ఎ రంగస్వామి అయ్యంగారిని అసంబంధి అధ్యక్షిగ మదరాసు కమిటీ నియమించినందులకు అసమ్మతిని స్థానిక స్వరాజ్యసంఘము వ్యక్తపరచుచు తీర్మానమును గావించెను స్థానిక శాసనసభ, అసంబంధి అధ్యక్షుల నియమమును గురించి వర్గీకరముచేటి నిశ్చయమును పునర్విమర్శించవలయునని స్థానిక సంఘము కోరుచున్నది స్థానిక శాసనసభకు రా సా. లక్ష్మీ రా చ రా, అధ్యక్షిగ నియమించవలయునని నూచించుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను.

తదనంతరము సమావేశము ముగిసెను. (అ.ప్రె.)

రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా

కాన్ఫరెన్సు

భారత దేశ డిప్యూటీ మేను నాయకుడుగ ఎవరుండవలయును?

రీడింగు ప్రభువు అర్హుడుగాడా?

ఇంగ్లీషు మెక్ స్టేట్సు మెక్ పత్రికల అభిప్రాయములు

కలకత్తా, మే 18 — రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా కాన్ఫరెన్సునందు భారతదేశము తరపున రాండులేలిలు సమావేశమునకు పంపబడు డిప్యూటీ మేనునకు రీడింగు ప్రభువు నాయకుడుగ నుండుటకు మిక్కిలి తగియున్నాడని సీమా కరస్పాండెంటు గావించిన నూచనగురించి, భారతదేశ తేమముల గాపాడు భారము విదేశీయుని కల్పించుట, దేశీయుల ఆశయములకు విరుద్ధము గనుండుననియు, ఈపని అర్హులుగ నిర్వహించుటకు గత రాజప్రతినిధి యెంతమాత్రమును తగడనియు, యీసమస్య బరిష్కారము నిమిత్తము రీడింగు ప్రభువు అవలంబించిన చర్యయొడ దేశీయులకు మిక్కిలి అసంతృప్తి గలిగవనియు హిందూపత్రిక వ్రాయు ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక ప్రధానవ్యాసమున దిటుల వ్రాయుచున్నది —

"హిందూపత్రిక వాచము వర్తింపదలి భావించుటకు మరిఒక్క కేసు అయినను గలదని చెప్పబడు సాధ్యముగాను న్యాయావతారముని యెంచదగిన రీడింగు ప్రభువిషయమై యిట్టి వాదము సల్యనవ్వదు విదేశీయులు భారతదేశ తేమముల గాపాడజాలరని దెల్పు సామాన్యవాదము మిక్కిలి అకాచిత్యముగ నుండును రీడింగు ప్రభువు జూపిన డిప్లొమసి బలన దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వము ఒక మెట్టునుండి మరియొక మెట్టుదిగి తుదికు రాండులేలిలు సమావేశ మంగీకరించెను రీడింగు ప్రభువు మర్యాదగను నిర్వీరిగను అవలంబించిన మంత్రాంగముచే భారతదేశ తేమమునకు భంగము వాటిల్ల లేదు భారతదేశముయొడ రీడింగు ప్రభువునకు సానుభూతి లేదని నిందాకోపకముల జేయువారు రీడింగు ప్రభువు బహుక్లిష్టపరిస్థితులను జూపిన క్లిష్టానుర్ధముల గుర్తింపక వారి కన్యాయమును జేయుచున్నారు వారు గావించిన ప్రయత్నముల ఫలితము పటాటోపముగ లేక పోయినను, స్పష్టముగ ఫలితముల గనున్నవని యెంచవలయును ఇందువలన రీడింగు ప్రభువుయొక్క ప్రయత్నములు మిక్కిలి లాభకరముగ నుండుటయే గాక, బహుశ్రయాసముగ లభించిన రాండులేలిలు సమావేశమునందు పాల్గొని, ఆదినుండియు తీసికొనిన శ్రమ సంపూర్తి గ విజయ పథమునకు గొంపోవుటకు రీడింగు ప్రభువే దగినవాడని మా నిశ్చయాభిప్రాయము వారు రాండులేలిలు సమావేశమునకు బోవుట అవసరము మత్రమేగాక భారతదేశ తేమాభివృద్ధి మేము దలంచుచున్నాము" అని ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది

స్టేట్సు మెక్ పత్రిక

రాబోవు దక్షిణ ఆఫ్రికా కాన్ఫరెన్సునకు భారతదేశ డెలిగేషను నాయకుడుగ రీడింగు ప్రభుని ఎన్నుకొనవలయునని నూచించుచు ఇంగ్లీషు మెక్ పత్రిక వ్రాసెను స్టేట్సు మెక్ పత్రిక ఆభిప్రాయమును బలపరచుచు, హిందూపత్రికాభిప్రాయమును నిరసించుచు, ప్రధాన వ్యాసమును బారడు వ్రాసెను. భారతదేశ ప్రతినిధుల నాయకుడుగ రీడింగు ప్రభుని బంపుట బహుముఖ్యమని మాకు దోచుచున్నది. భారతదేశ వ్యాపారములందు ప్రాముఖ్యత వహించిన వారికంటె రీడింగు ప్రభువు నాయకత్వముక్రింద పంపబడు డెలిగేషను యొడ దక్షిణ ఆఫ్రికా నిండుగ గౌరవమునుజూపి, వారి ఆభిప్రాయముల శ్రద్ధగ విని గుర్తించునటుకు సందియము లేదు హిందూపత్రికాభిప్రాయముల ప్రకారముగ దక్షిణ ఆఫ్రికా దలంచుటలేవని మానవ్యుక్తి (అ.ప్రె.)

మెయిలు సీమరు

హంబాయి, మే 18 — "వైసా" ఓడ టుపాకో లంఘనముండి 6 వ తేదీని బయలుదేరి బార్బునెడ్డు 10 వ తేదీన ఉదయము 6/80 గంటలకుచేరి 10 గంటలకు వాడే బయలుదేరెను.

"రాజపుతానా" ఓడ హంబాయినుండి టుపాకో 8 వ తేదీన బయలుదేరి ఏడను 12 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు చేరి అనాడే సాయంకాలము 7 గంటలకు విడిచెను (అ.ప్రె.)

కరాచి, మే 18 — "రాగ్" శీను వాయువిమానము కరాచి మధ్యాహ్నము 1/80 గంటలకు చేరెను రేపటికెల్ల వారుజామున బంకరు అబ్బాముకు పోవును. (అ.ప్రె.)

దేవు సోదరులు

జయపురమునకు జెందిన మన్యసీమలో కళ్యాణసింగు పురమొక చిన్న రాజ్యము దీనిరాజులిదివరకు జయపురము

ఇంత సేమి ఘటిల్లెకోగాని వీరికర్పు చెచ్చుములకిచ్చు జయపురము వారి తాతీ తాతాత్తుగ నాపివేయబడెను. సింగు పురదేవులు పరపోవారు దిక్కులు చూచుచు జయపురమున

కోదువారి సిరస్వభావము

ఇక వీరిప్రజలుపడుపాట్ల నరయనగును సింగపురపు రాజకుమారులు విశాఖపట్టణము నుండి వెడలనుడుపబడిన వెనుక

సింగపురపు ఓడ్ర తెలుగుజాతులవారు యాబాధ పడ లేక సిస్టు లిచ్చిరట. కాని కోయలుగ్రామములలో తమ కుటుంబముల విడచి

మద్రాసు ప్రేక్షకులు

పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి

మద్రాసు గవర్న మెంటు ప్రేక్షకులును ఆనుబంధముగ ప్రాంతీక పరిశోధనా సంఘముగూర్చి పరిశ్రమలదై

ఈ పాఠశాలయందు విద్యకేర్పడుటగాను ఒక హెడ్ మాస్టరు, ఇద్దరు అసిస్టెంట్లు, ఇద్దరు ఇన్స్పెక్టరు లండవలె

క్రొత్త జాతీయ పక్షము

అలహాబాదు, మే 18 - సర్ పి యస్. శివస్వామి అయ్యర్, డి. బి. టి రంగచారి, యస్. సి. కేల్కర్, కాశీ కలీదాస్, పి. కె. తెలంగాడ్లు క్రొత్త జాతీయ

గింపబడిన దేవులు వీరుదొరకని బళ్లారియెండలలో కర్పు చెచ్చుములకలక మలములాడుచుండుటయు, స్వామిభక్తైక్య యిండ్లు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బె జ వా డ

సెనేటు పథ్యత్వము

పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులు బి. ఏ. ఎం. ఎల్. పి. గాంధీ (తెనాలి) ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయరిజిస్ట్రార్ గ్రాడ్యుయేట్లతరఫన

నాఆంధ్రగ్రామ్యయేటుసోదరులకు విన్నవము

అయ్య సంతకర్తమలవనెనక పట్టపర్తిక్షనిచ్చిన ఆంధ్రులందరు యాసంవత్సరము 1 వ జూన్ లోపుగా తమనామములను

ఇట్టి సెనేటర్లలో నొకడుగనుండి నాచేత నగునంత పూనికతో ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధికి దోడ్పడవలెనని నాకు కుతూహలముగనున్నది

(1) ప్రస్తుతము 18 సంవత్సరముల కాలయాచనతో విశేష ధనవ్యయముతో గూడియున్న సుత్తమవిద్యావిధానములను

(2) పరిశోధనాత్మకమును, విద్యాసాధనయే పరమావధిగ గల సుత్తమవిద్యోపాసనకు ప్రత్యేకసౌకర్యముల సేర్పరచి

(3) ప్రవేశపరీక్షలను యూనివర్సిటీ యధీనమునజేర్చి విద్యార్థులు సుత్తమవిద్యలో నభ్యసించునెంచెడి ప్రత్యేకవిద్యల

(4) తెలుగులో సుత్తమవిద్య లన్నిటిని గరవుట (5) హిందూమతము, ఆంధ్రచరిత్ర, సవనప్రాచీనాంధ్ర సారస్వతములు,

(6) స్త్రీలకు పరిశోధన కాఖిలందును, వృత్తి విద్యా కాఖిలందును సంపూర్ణావకాశముల నొసంగుట.

ఈ మొదలగు విషయములలో అధ్యాపక ప్రపంచమందు విలసిల్లెడు నవ్యభావము లన్నిటితో నే నేకీభవించి పనిచెయుదును.

పురాణం సూరిశాస్త్రి బి. యె. విద్యానిలయము-బందరు

కరాచీ పోర్టుట్రస్టు కరాచీ, మే 18 - కరాచీపోర్టుట్రస్టును గూర్చి నేడు వెలువడిన నివేదికనుబట్టిరాబడి 1926 మార్చి 31 లో ఆఖరయ్యే

శిశుసంరక్షణ

వంగదేశమహిళాసభా సమావేశము

డాక్టరు ఆలిసుగారి యుపన్యాసము

కలకత్తా, మే 18 — బెంగాలు ప్రెసిడెన్సీ స్త్రీల సభాసమావేశము ప్రభుత్వభవనమును జరిగిన సందర్భమున ఈ సాయంకాలము డాక్టరు ఆలిసుగారు కలకత్తాలోని శిశురక్షణ కార్యమునుగూర్చి ముచ్చటించెను భారతదేశమందు మాతృశిశు రక్షణ కార్యములు నెఱవేర్చబడుచున్నదో ఇంకను ఎట్టి అవకాశములు గలవో అన్ని చెప్పుచు ఇట్టిపనికి ఈదేశమందు ఎక్కువ అవకాశముగలదనియు ఇప్పుడు ప్రారంభమునాత్రము చేయబడి న ద నియు చెప్పెను ఫలితములకు వేచియుండవలెను ఈ విషయమును గల విధములు గల తిలకించ వలెను. ఏమయన మాతృరక్షణ, శిశురక్షణ ఆమె ప్రతిజ్ఞలికిని శిశురక్షణ పద్ధతిని బాగుగ తెలియచేయవలయునని నొక్కిచెప్పెను. దానికంటె తల్లి జాగ్రత్తయే ముఖ్యము దానికి చాల ప్రతిబంధకము అన్నవి వారి అజాగ్రత్తయూ, బద్ధకమును పో ద్రోలవలయును స్త్రీలు జాగ్రత్తగా నుండుటకు పేదరికము అడ్డుతగులరాదు. నేడు ఇంగ్లాండునందు ఈవిషయమై ప్రయత్నములు సలుపువారికి రెండువిధములైన కష్టములు గలుగుచున్నవి. అవియే భారతదేశమందును గలవు శిశుజననకాలమందు తల్లుల మరణములు అత్యధికములగుట, శిశువులు తమ జీవితముందలి ప్రధమసమయందే వికారతీవులగుట ఇవి తల్లుల అజాగ్రత్తవలన ను వారి జాగ్రత్తయందు నియమింపబడిన వారియొక్క అజాగ్రత్తవలనను కలుగుచున్నవి శిశురక్షణమందు ఇంగ్లాండులోను వేల్సులోను ఒకరినొకరినంటియు వివరించెను. ఇది తెలుపుచు తల్లికి విద్యగరవుట యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పెను మరియు ప్రత్యేకసమస్య భారతదేశమున పరిష్కరింపబడవలసియున్నది అనాగరికుల విద్యాపీనులగు నంధ్రసానులగోల వారిసమస్య తప్పక పరిష్కారము చేయబడవలెను. తరువాత భారతదేశ వందలి శిశురక్షణ ఉద్యమ చరిత్రను గూర్చి 1885లో లేడి డ్రఫ్ట్ ను నిధిమొదలు రీడింగునతి శిశువారస్థానసహకృతులచెప్పి వంగదేశమందు జరిగినపనిగూర్చి క్లుప్తముగా చెప్పి ఆమె ముగించెను (ఆంధ్ర)

“నిజాంరాష్ట్రాంధ్రుల అభివృద్ధి మార్గములు”

పై శీర్షికను నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘ ప్రచురములలో రెండవ పుష్పము మాకు బంపబడినది. అందు నైజాము లోని ఆంధ్రులెవరిని వభివృద్ధిగాంచగలరో మార్గమును దెలుపబడినది. నైజాములో తెలుగు మాతృభాషగాగలవారిసంఖ్య 60 లక్షల 15 వేల 174 గలరు నైజాంరాష్ట్రము సగము ఆంధ్రులనే నాక్రమింపబడినదేయని యిందు దెలుపబడినది. అట్టి ఆంధ్రులు న్యూనాయములను, వాణిజ్యమువలన, సహకారమార్గములను, విద్యావిజ్ఞానాభివృద్ధిసర్దును అభివృద్ధిగాంచగలరు. ఈ మార్గములన్నియునీనిన ప్రాత్రమునందువిపులముగ వ్రాయబడినది. ఆవిధమున నాదేశమునందలి ఆంధ్రులభివృద్ధిగాంచుటకు విద్యాధికులతోడ్పాటుగూడ నవసరమైయున్నది. అందులకు వారు తోడ్పడి ఆంధ్రత్వములు నిలువబెట్టెదరు గాకయని కోరదము.

రైలు వట్టా తొలగుట

ఎవరికిని చెప్పదగిన గాయములు తగులలేదు జూన్ 18 — జూన్ 18. వి. పి. రైల్వే డివిజనులు ట్రాన్స్మిషన్లను మాపరింపెండెంటుగారు ఇట్లు తొలగించియున్నారు — ఒక ఇంజను, ఏడుబండ్లగుల 27 వ రామోపిండి ఎక్స్ప్రెసు 942 మైలురాయుడర్ద ఫరీదాబాదు తుగ్ కాబాదుల నడుమ 7.40 గంటలకు పట్టాపెప్పడెను. ఎవరికిని చెప్పదగిన గాయములు తగులలేదు ప్రయాణీకులను మరియొక రైలులోనికి మార్చుటకు డెన్లినందు రేకువచ్చినది రెండు బొంబాయిమొయిలు బండ్లు గాజీబాదుకుండ్లా ఆగ్రాబాదురా పోవుచున్నవి. బహుశః ఉభయ పంజాబుమొయిల్లునుగూడ ఈదారిసేపాగలవు తెల్లవారుసరికి రైలు బాగుచెయ్యగలరు తరువాతవార్త — రైలు బాగుచేయబడినది. రైల్వే స్టేషన్ లికి యథాప్రకారముగా పోవును. (ఆంధ్ర)

బొంబాయి పురపాలక సంఘపు టుత్తరము

ప్రభుత్వపు ప్రత్యుత్తరము

బొంబాయి, మే 18 — నేడు కార్పొరేషనువారు తమకు కల్లు సారాయి దుకాణములుండుచోట్లను సంఖ్యను నిర్ణయించుకొను నధికారవిషయమగుచు వ్రాసిన యుత్తరమునకు వచ్చిన జవాబు చాలచర్చపై రికార్డుచేయుటకు నిశ్చయించిరి ప్రభుత్వమువారు అట్టి పాక్కును ఈయజాలనందులకు విచారించుచు పురపాలకసంఘమువారికి ఎక్స్ప్రెజు ఫలహాసంఘములో నున్న తమ ప్రతినిధులవ్వారా తినుపలకుబడిని యుపయోగించి అవసరమైన మార్పులను చేసికొనవచ్చునని ఫలహా నియమన్నా రని జవాబునిచ్చిరి దానిపై వింతగా చర్చ చాలసేపటివరకును జరిగి తుదకు రికార్డుచేసి తిరిగి ప్రభుత్వమునకు వ్రాయుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆంధ్ర)

కాళికాలయముల పవిత్ర మొనర్పబడుట

మారినంత ర్తనమాలు నిలిపివేయబడుట కలకత్తా, మే 18 — 7 తేదీ రాత్రి త్రివల్ బజారను గ్రామమున కాళీమహా మాయావిగ్రహములును ఆప్రక్కగ్రామమునందు కాళీగోపుర విగ్రహములును అపవిత్రమొనర్పబడిననియు, మైమెన్ సింగుకు వార్తవచ్చినది ముక్తగచాకు సమీపము ననున్న మాసత్రిగ్రామమున, మరియొక కాళీవిగ్రహము పగులగొట్టబడిన మరయు నాగ్రామమందొకయింటిలో భయముచే వారి సంకీర్తనముగూడ ఆపివేయవలసివచ్చినదని తెలియుచున్నది (ఆంధ్ర)

హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యములు

అలహాబాదు జిల్లామేజస్ట్రేటు ఉత్తరపు వైషమ్యములు బెట్టుటకు ప్రయత్నించినవానికి 2 సం॥ కఠినశిక్ష విధింపబడును అలహాబాదు, మే 18 — అలహాబాదు జిల్లా మేజస్ట్రేట్ టిడిన యుత్తరువును ప్రకటించెను — హిందూమహమ్మదీయ వైషమ్యభావములు పెచ్చుపెరిగి సేటి బజారు ప్రజలందు భయమును కలిగించినవి గావునను ఎప్పుడేమి దొమ్మి జరుగునో యని భయముగా నున్నది. కావునను అల్లరులు జరుగకుండుగలందులకై ఎవడుగాని కొత్తాల్లీ ముత్తగంజి పోలీసు సర్కిల్స్ సరిహద్దుల మధ్య గి అంగళముల చుట్టుకొలతయు గి అడుగుల పాడవును మించిన కర్రను పట్టుకొండని క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్డు 144 సెక్షనుక్రింద యుత్తరు వీయడమైనది. ఈ యుభయసంఘముల వారికిని వైషమ్యములను పెంపునట్టి వదంతులను గాని మాటలను గాని ప్రకటనలను గాని వ్యాపింప చేసినవానికి ఇండియన్ పీనలుకోడ్డు 505 సెక్షనుక్రింద 2 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడునని ప్రజలు మందరింపబడిరి. (ఆంధ్ర)

బ్రిటిషు సమ్మె

యల్. యం. జోషీగారికి వచ్చిన వార్త బొంబాయి, మే 18 — బ్రిటిషు ప్రెడుయూనియను కాంగ్రెసు జెనరలుకాన్సిలు అధ్యక్షుడు పూపుగారు యన్ యం జోషీగారి కీదిగువరీతి కేబులువార్త నంపిరి బ్రిటిషు పనివాండ్రతరపున జెనరలుకాన్సిలువారు మీయొక్క సానుభూతికి వందనము లర్పించుచున్నారు పూపు బొంబాయి సేతపనివాండ్ర నహాయము బ్రిటిషుసమ్మెనికి బొంబాయి కార్మికునికి సంఘము వారిదివరకే కేబులుద్వారా ఇంగ్లాండుకు 500 రూపాయలను పంపిరి. ఇప్పుడు బొంబాయి సేతపనివాండ్ర సంఘము మేనేజరు కమిటీనా రామోత్తమునకు చేర్చవలసినదని 25 సభనల నొసంగిరి. (ఆంధ్ర)

గౌరీపూరిమిల్లు కూలీ కేసు

కలకత్తా, మే-18 — జగత్ వారాయణ అను సేతపని వానిని చంపినందులకై గౌరీపూరు జూటుమిల్లు అసిస్టెంటు జే స్పెంసుపై తేబడిన కేసు నేడుతిరిగి బారమాస్టరు సబుడివిజ నల్ ఆఫీసరు హాల్ందు గారియెదుట విచారణకు వచ్చెను ఈ పరీక్షచేసిన డాక్టరు యన్. యం గోమగారు ప్రతివాది యొక్క న్యాయవాదిచే క్రాసుపరీక్ష చేయబడెను. ఆయన యిట్లు చెప్పెను — చేతనితెరచి గట్టిగా కొట్టినందున లల బ్రద్దలు కాలేదుగాని బ్రద్దలగుటకు వీలుకలదు వేళ్లు మాత్రము శరీరమునకు తగులుటవలన అట్లు బ్రద్దలగుట కేవల మసంభవము ఆ నెత్తురు డాగులన్నియు శరీరమునకు దెబ్బలు తగులుటవల్ల సే కలిగినవి క్రింది దవడమీదను కణతలమీదను తగిలిన దెబ్బలవిషయమున చిన్నారా సిబిలుఫర్జన్ చెప్పినట్లే యాయనయు చెప్పెను అదివరకు జగత్ వారాయణునకు మార్పులేవు గాని ఆ ప్పుడ క స్వా తు గా ఒ క క్క సా రి వచ్చియుండవచ్చునని అతడెనెను వానినతడు సరిగాపరీక్షింపక పోవుటచేత ఏకారణముచేత చనిపోయిందనియు సరిగాచెప్పలేక పోయెను. కాని శరీరమును రాత్రియంతయు జాగ్రత్తగా నుంచి రోలేదో ఆయనకు తెలియదు. శరీరుపై గాయములేవియులేక పోవుటవలన ఒకశరీరమునకు మరియొకశరీరము మార్చిరెమో కూడ నాలోనికి తెలియదు.

పనిలోనుండి తొలగింపబడిన గోపాలబాయి డను మిల్లు పనివాడు ఆనాడు తాను ముద్దాయిఇంటికివెళ్లియుంటినినియు, అప్పుడాయన జగత్ వారాయణుని ఊరక నిందింపుచుండెననియును క్రాసుపరీక్షలోచెప్పెను మిల్లుపనివాండ్ర సభయొకటి జరిగెననియు అప్పుడు బంగాళీ స్త్రీయొకర్లుక మాట్లాడెననియు నుఅనాడు చందాలు వేయబడిననియునుకూడ వాడుచెప్పెను కేసు 18 లేడికి వాయిదా వేయబడెను (ఆంధ్ర)

స్వవృద్ధి విద్యార్థిసంఘము - బందరు

బందరులో నున్న స్వవృద్ధి విద్యార్థిసంఘ సప్తమకాఖ యొక్క 19 వ కార్యనివేదనము జూడ ‘స్వ’ యను వస్తువును కనుగొనుటకు యాసంఘము జేయుచున్న సాధనలు వ్యక్తముగ నున్నది ఈసంఘము యొక్క ఉద్దేశ్యములు చాల ప్రశంసనీయములుగ నున్నవి ఆత్మానుసంధానము ఆత్మ సాక్షాత్కారమును పదములు వేదాంత పరమరహస్యములను బోధించు యాసంఘమందులకు పాటుబడుట వలన విద్యార్థుల నుత్తమమార్గములను నడుపుటకుతోడ్పడుచున్నది సభలు, భజనలు, ఉపన్యాసములు, సద్బ్రంధ పతనలు, దివ్యపురఃఖల నిర్ధంతులు, పండుగలందుత్సవములు జరిపి విద్యార్థుల కీవ్వారా సర్వంగ ప్రాప్తిని గలుగజేయుచున్నందులకు మే మభినందించుచున్నాము

బెయిలుదరఖాస్తు

కలకత్తా, మే 18 — సాత్యకు తోడ్పడుట అను సేరములు మోపబడిన జి. బి. వుడ్సు, విసెను రాబర్ట్ గార్ల తరపున అడివనల్ ప్రెసిడెన్సీ మేజస్ట్రేటు యెదుట బెయిలు దరఖాస్తు పెట్టబడెను. ఇ బి రైల్వే ఇంజను డ్రైవరు ఫిన్లీ విసెను రాబర్టుడక్ అను నామెను చూచుటకై ఆమెయింటికి బోగా అచ్చటనే వుడ్సు ఉండెను. అక్కడ ఏదోమాటమీద మాటవచ్చి వారిద్దరునుకలిసి ఫిన్లీని కొట్టిరి ఫిన్లీ తరువాత ఆస్పత్రిలో చనిపోయెను ఇది ప్రాసీక్యూషన్ కేసు ఇందులో మొదటిముద్దాయిపై తీవ్రమైన గాయములు కలిగించిన సేరము మోపబడెను కాని కరోనరుపరీక్షయినతోడనే వైవిధ్యముగ సేరములు మార్పబడెను మేజస్ట్రేటు బెయిలొసంగెను. (ఆంధ్ర)

సుభాషుచంద్రుని దరఖాస్తు

వాయిదావేయబడెను కలకత్తా, మే 18 — స్టేట్సు వను పత్రికపై తేబడిన ట్టియు హైకోర్టువారుగూడ ఎట్టి యుత్తరువును గావించనట్టియు మాననప్రస్తుతావాగో ఫిర్యాదియగు సుభాషుచంద్రబోసు తరపున చేయబడిన దరఖాస్తు సంబంధమున ఫిర్యాదిని పరీక్షించుటకై సౌకర్యములు విచారింపబడునని తెలియుచున్నది ఫిర్యాదిని కమీషనుమీద పరీక్షింపవలెను లేదా నవంబరువరకు కేసును వాయిదావేయవలెనని దరఖాస్తు వేయబడెను జస్టిసు బక్లందుగారు దరఖాస్తును వాయిదావేసిరి (ఆంధ్ర)

మధ్యమ వార్తలు

చౌదరి దండతులకు విందు. — మే 15 తేదీ శని వారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు ఎం. ఎస్. చౌదరి దండతులకు, మెడికల్ కాలేజీ అధికారులను గవర్నమెంటు జనరల్ ఆస్పత్రి అధికారులను విందునందురు. (అ. ప్రె.)

ప్రహ్లాదచరిత్రము. — 1926 సం. మే 16వ తేదీ ఆదివారం పగలు 4 గం. నైపుల్ కాలేజీపను హిందూతియ లాజికల్ హెన్రూలవోలలో శ్రీ. ఉ. వే. విద్యాక, శ్రీ రంగం శివగోపాలాచార్యులవారిచే జరుపబడును.

మెడికల్ విద్యార్థి మరణము. — విశాఖపట్నం మెడికల్ కాలేజీ విద్యార్థి వెంకటేశ్వర్లు యను 25 ఏండ్ల యువకుడు పొరబాటున విషమును మ్రింగెను. ఎవరో డాక్టరు వందు నివృత్తుడైన పిమ్మట జనరల్ ఆస్పత్రికి తేబడి చికిత్సయందుండి నిన్న మరణించెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము. — ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమును బ్రాహ్మ్య 40 వ గృహమునుండి మైలాపూరు యెల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధిలో 1/27 వ గృహమునకు మే 18 తేదీనుండి మార్చి ఉత్తరముల నన్నిటిని ఎల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధికి పంపవలయును.

ఆంధ్ర సెంట్రల్ పబ్లిసిటీ కార్యాలయము. — పైకార్యాలయమును 1926 సం. జూన్ 1 వ తేదీనుండి మైలాపూరు లో ఎల్లాపాడమాదాకోయిల్ వీధియందు 1/27 వ గృహమునకు మార్చును. రాష్ట్ర కాంగ్రెసు మిటిచే నియమింపబడిన అభ్యర్థులు, జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘముల సెక్రటరీలు, ఇతర ప్లే హితులును ప్రత్యేక జిల్లా సంబంధ విషయములను ఆంధ్రపబ్లిసిటీ సెక్రటరీకి వెంటనే బంప ప్రార్థితులు.

కరెన్సీ కార్యాలయమువారిని మోసపుచ్చుట. — ఆదియప్పనాయక నేపథ్యము గింజలకొట్టును పెట్టుకొని యుండి చక్కా కామరాజులను రివీండ్లయన్కుడు బొంబాయికి కరెన్సీ ఆఫీసుకు 50 తూప్యలనోటులతో సగభాగమును పంపుచు తక్కిననగము ఎచ్చలనోటొయినదనియు దానికి 50 రూ. ప్యములను పంపవలసినదనియు కోరెను. బొంబాయివారు 1919 సంవత్సరమున అదేనంబరునోటు తక్కిననగమునకు 50 రూ. ప్యముల నిచ్చియుండిరి అందువలన కామరాజుగారు అరెస్టుచేయబడిరి.

రాకపోకలు. — దక్షిణాంధ్రా రైల్వే ఫీఫ్ ఇంజనీ యరు బరన్సుగారు నిన్న ముద్రాసునకువచ్చిరి.

ఫీఫ్ (పెసి) జెన్సి మెజిస్ట్రేటు కె. కె. పాండరేగారు గడచిన రాత్రి ఉదకమండలమునకు పోయిరి.

క్యాప్టెన్ ఆర్. టి. అవ్వసీగారు గడచిన రాత్రి హైదరాబాదుకు పోయిరి.

ఎం. రత్న స్వామిగారు నేటి రాత్రికి బెంగళూరికి వెళ్లెదరు.

సర్ టి. విజయరాఘవాచారిగారు 16 తేదీన ఉదకమండలమునకు పోదురు.

రివిన్యూ బోర్డు పభ్యుడు పి. ఎల్. మూర్తిగారు ఇంట్లాండునుండి సోమవారమునకు వత్తురు. (అ. ప్రె.)

మద్రాసు కార్పొరేషన్ ప్రకటన

జూన్ నెలయందు జరుపవలసిన జెనరల్ సభ మాడవ మంగళవారమునగాక జూన్ 1 వ తేదీననే జరుపబడును. జూన్ నెలయందు వాయిదావేయబడిన సాధారణ సభ ఒకటి మాత్రమే యందును. అది జూన్ 29 వ తేదీన జరుపబడును.

8,9 కార్పొరేషన్ నిబంధనల ప్రకారము ఘనసభకు 8 దినములు ముందుగానే తీర్మానములను గురించిగాని, ప్రత్యేక తీర్మానములను గురించిగాని, సభ్యుల ప్రకటనను పరిపాలకులకు ఈ ప్రకటన సభ్యుల కంధరికిని ముందుగానే పంపబడినది.

ఎస్. మొకటాచలం శైలి అధ్యక్షులు.

శంకర నాయరు సతి యకాలమరణము

మద్రాసు, మే 14:—సర్ శంకర నాయరు గారును వారినతియు స్టేటుకొన్నిలు ముగిసిన వెనుక యూత్రార్థమై బదిలినాదమునకుపోవ అక్కడ శంకర నాయరుగారి సతి మృత్యువాత బడినదని వార్తచేరినది. (అ. ప్రె.)

“గోలకొండ పత్రిక”

ఇయ్యది నూతనముగ నిజచైత్ర 21 త్రయోదశి సోమ వారమునుండియు హైదరాబాదునుండి వెలువడినది సంపాదకులు గురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు బి. ఏ. వి. ఎల్. ఈ పత్రిక కయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము జనసేవయని తెలుపబడినది అనగా నిజాంరాష్ట్రాన్ని ప్రజనసేవయని నమ్ముచున్న ఇందుల కెంతేనినవ కాశముగలదు. ప్రతిపండువునకు సోకపత్రిక యుండుటకు గూడ తావుగలదు కాని యేకారాముచేతనో అంధదేశమున పత్రికాభిమానము ప్రజ్వరిల్లుట లేదు అందుచేతనే అనేకపత్రికలు ఒకటికంటె ఎక్కువలతోనే యంతరించుచున్నవి ప్రజాసహకారములే నిదే యుద్యమమైనను కొనసాగదు. నిజాంరాష్ట్రాన్ని శీఘ్రమున పత్రిక ఒకటికంటె మన కెందులకని తలంపక తదితర పత్రికలతో తోడ్పడెదనని నమ్మెదము పత్రికాసంపాదకులను స్వదేశ, స్వభావాభివృద్ధికి తోడ్పడు వ్యాసములను వ్రాసియు వ్రాయించియు స్థానిక ప్రాముఖ్యము నేపత్రిక కొనగదమని నమ్మెదము.

రూరల్ పరిశ్రమలకు ధనసహాయం

ప్రభుత్వమువారి సలహాలు. — వ్యవసాయముల సహాయమునకేగాక వ్యవసాయసంస్కరణ మున కావలసిన వడ్డయంత్రము వేగకకకాయలయంత్రము మొదలగు ఋతుపరిశ్రమలసహాయమునకై అప్పునిచ్చునట్లు చేయుట కొక నూతనవిలును ఉపపాదించవలయునన్నారు ఇందువలన అప్పుతీసికొనిన వారికి లాభమెక్కువ కలుగగలదు. ప్రస్తుతపద్ధతుల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు కొన్ని పరిశ్రమలకై నగని, వ్యవసాయమునకై నగని సహాయముచేయుదురు. వ్యవసాయయంత్రములు సంవత్సరముంతయు వనిచేయవు, గాన ఊరకుండుకాలమున ఋతుపరిశ్రమలకు అప్పునిచ్చునట్లుచేసి ప్రస్తుత పద్ధతులయందలి లోపములను సవరింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు. రెండుపనులనును ఉపయోగించు యంత్రముల కక్రీరి తగ్గించి వ్యవసాయమునకు మాత్రము పయోగించుయంత్రముల కక్రీరి ఎక్కువ చేయుదురు.

మద్రాసు భూమికిచ్చు బిల్లు

భారత ప్రభుత్వపు అభ్యంతరములు. — 1926 సం. మే 12 తేదీన నీక్రింది ప్రకటన రివిన్యూ భాగవారిచే చేయబడినది:—

స్థానిక శాసనసభవారికి శిస్తుబిల్లుములను భూమికిచ్చుటకు విధించుట, విధించినవారిని మార్పులు ఈ రెండధికారముల నిమిత్తము రివిన్యూ సెటిల్మెంటు బిల్లును మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు భారత ప్రభుత్వమువారి కంపిరి ఇంతవరకును భారత జేతమున భూమిపచ్చు విషయమున అనుసరింపబడుచుండినవిబాధనల కిది విరుద్ధముగ నున్నదనియు, భారత జేతమున ఇతర భాగములందలి శాసనములం దిట్టి ఉపపాదన లేనేలేదనియు, జాయింటు సెటిల్మెంట్ మిటిచే నుపయోగింపబడిన మాటలను జాగ్రత్తగా బరీక్షించినచో దానిని తా మంగీకరించుటకు సిగ్గులేదని తెలియగలదనియు సెంట్రల్ ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

క్రొత్తి ఎన్నికలకు లోపల, సభ్యులు కొరినవిషయము లేకుండునట్టి ఈబిల్లును ప్రస్తుతకాన్సిస్టెన్సును ఉచితరీతిని అంగీకరింపజేయుట కష్టసాధ్యము. కావున ప్రభుత్వమువారు రాబిల్లును ప్రస్తుత శాసనసభయందు ఉపపాదించుటకు మానుకొనిరి.

ఒక నగలమోహా దొంగతనముచేసి హత్యపరుసుకొట్టి నందులకై పి. సి. సి. కేసు పెట్టవలెనని బెంగళూరుజిల్లామేజిస్ట్రేటు ఇద్దరు సోల్దరులకు ఒక్కొక్కరి కొక్కసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించెను ముద్దాయి త్రాగియుండుటచే అపనిచేసితిమని తమతోను నొప్పుకొనిరి.

వాతావరణస్థితి

1926 సం. మే 14-వ తేదీ శుక్రవారము

మట్టజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో భరిత్యోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము	తేలికైన వర్షపాతము	తేలికైన వర్షపాతము
గోపాలపురం	93.1	82.2	...	1.41	44.26
విశాఖపట్నము	91.5	84.6	...	2.10	87.09
కాకినాడ	97.5	81.0	...	2.25	89.09
చుచిరవల్లభము	94.8	88.9	...	2.19	41.09
కర్నూలు	100.2	80.6	...	1.28	26.01
బళ్లారి	98.2	77.2	...	4.56	20.01
అనంతపురం	1.51	27.88
కడప	100.6	85.0	...	1.20	81.28
నెల్లూరు	100.1	82.1	...	1.35	87.08
మద్రాసు	95.1	81.8	...	0.15	60.04
కడపూరు	98.4	80.5	...	0.53	22.04
నెలమ	98.6	79.6	...	2.10	60.00
కోయంబూరు	94.7	75.0	...	1.27	27.00
తిరుమనాపల్లి	98.2	82.0	...	0.06	83.18
నాగపట్నము	93.8	82.0	...	0.02	54.00
మధుర	97.5	80.7	...	1.08	83.08
పాంబూరి	89.4	80.9	...	1.46	87.00
తిరునల్వేలి	3.76	26.00
తిరుకొండూరు	86.5	78.6	...	3.40	64.51
కొచ్చికి	89.6	77.6	0.58	4.67	114.50
కాళికట్టు	90.8	79.1	0.36	2.20	137.13
మహబూబ్	92.9	80.2	0.04	0.75	25.68
బెంగళూరు	91.2	71.9	0.02	5.05	85.07
మైసూరు	81.1	66.5	...	2.87	25.43
కొడెకనాటి	68.8	55.1	...	8.89	82.18

సర్కారులలో ఆకాశము శుభ్రముగనున్నది బంధులలో శీతోష్ణస్థితి 4 డిగ్రీలు తక్కువగున్నది. దక్కనులో ఆకాశమునందు అచ్చటచ్చట మేఘములున్నవి. శీతోష్ణస్థితి 4 1/2 డిగ్రీలు మొదలు 6 1/2 డిగ్రీలు వరకు తక్కువ గనున్నవి. మద్రాసులో శీతోష్ణస్థితి 6 1/2 డిగ్రీలు తక్కువగు నుండెను.

ఎస్. ఆర్. యు. సావురు. వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వర్షపాతము

సిద్ధా, మే 18 — ఉత్తర వర్ష భాగములందు భారత జేతము నిశ్చలముగా నున్నది. రివిన్యూలో ఉరుములతో గూడిన తుఫానులు మరల ప్రారంభమైవి ఆరబాను ఉత్తర బర్మా అస్సాము, పంజాబు, మహానది, మధ్య ఇండియా, తూర్పు బెంగాలు, మైసూరు, మలబారు, మద్రాసు దక్కనులలో అక్కడక్కడ వర్షమున్నది దక్షిణ వంగము బొంబాయి దక్కనులలోను మద్రాసు ఈశాన్యమునకు కొద్ది వర్షము వురిసినది.

నూచన:— పెనిన్సులాలో వర్షము తగ్గ లదు. (అ. ప్రె.)

న్యూమార్కెటు పీరు

కలకత్తా, మే 14:—న్యూమార్కెటులో ని పడుగు బయటికి తీయువయమిసారి కార్పొరేషన్ కు చెల్లిన ఐదువల్లున్నది. 1925 ఆ యేం కార్పొరేషన్ కు చెల్లిన ఐదువల్లు తీయవలెనని తీర్మానించిగాని అన్ని వల్లులను తీయవలెనని తీర్మానించుచున్నది. ఈలాగా ఆ తీర్మానించుచున్నది తీర్మానించుచున్నది గుపపాదించెదనని కార్పొరేషన్ అబ్దుల్ రహమాన్ నోటిసుచ్చి. అన్ని వల్లులవారిని యున్నగోష్టిగావించి రాజీకుదుర్పవలెనని మేయరు ప్రయత్నించెనుగాని యింపర కేమియు గాలెదు. (అ. ప్రె.)

ఒడంబడిక భగ్గు మగుటయే మంచిదయ్యెను

యధోచిత సహకార వాదులే అందుకు కారణము

వివాదముల వదలి పనికి ప్రారంభింపుడు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశం పంతులుగారి యుద్ధోధము

"సబర్బత్రి యొడంబడిక భగ్గు మగుటయే సర్వ రాజ్య పక్ష ప్రతిష్ఠా కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ నిలచినది" అంగ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘా ధ్యక్షుల పత్రిక టి. ప్రకాశం పంతులుగారు సబర్బత్రి యొడంబడిక భగ్గు మగుటను గరించి మా ప్రతినిధిలో మాటలాడుచు పై అభిప్రాయమును తెలిపిరి.

"సబర్బత్రి యొడంబడిక అంగీకరింపబడి యున్నయెడల దేశమునందంతటను నిరుత్సాహము గలిగి ప్రజలకు నాయకుని యందుండు నమ్మకము పూర్తిగా నశించిపోయియుండును ఇది వరకే స్వరాజ్య పార్టీ వారు కాన్పురు కాంగ్రెసునకు పూర్వము అస్సెంబ్లీలోను మదరాసు కాన్సలస్ ఫోలోలోను అప్పుడప్పుడు ఇతర పార్టీలతో రాజీపడి సెలవు కమిటీలలో మెంబర్లుగా జేరి వారు ప్రభుమున జేసిన వాదనలను భిన్నముగ నడుచుచున్నారని ప్రజలకు అనుమానము గలిగెను ఆయన మానమును వారప్పుడప్పుడు నెల్లడిచెందూనే యున్నారు. కాంగ్రెసు సహాయము లేకుండ స్వరాజ్య పార్టీ వారి పేరుమీదుగా సభ్యులనందరిని ఒకే దారిని పార్టీ పద్ధతుల ప్రకారం నడిపించుటకు ప్రయత్నించుచు పండిత నైహూగారు కాన్పురు కాంగ్రెసులో కాన్పురు విషయ మైన యావత్తు వ్యవహారములు కాంగ్రెసు చేతులలోనే వదలిరి. 40 ఎక్కరముల లరువాత కాంగ్రెసు ఉద్యోగముల విషయమై యెట్టి ధ్రువ పుండుకొనగూడదని తీర్మానము చేస్తూ కాంగ్రెసు పేరుమీదనే యావత్తు వ్యవహారమును నడుపదలమకొనినప్పుడు కొందరు ఉద్యోగముల నంగీకరింపదలమట ఏ మాత్రము సమంజసముగ లేదు సబర్బత్రి రాజీ, ప్రజ-భిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నంగీకరించుచు ఉద్యోగముల గూడ నాశించిరేమోనని ప్రజలకు ననుభవము అనుమానము గలిగించెను అట్టి రాజీపావుటచే, స్వరాజ్య పక్షము ప్రతిష్ఠయును కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠయుగూడ నిలచెను."

యధోచిత సహకార వాదుల జిత్తులు

నైహూగారున్న, కాంగ్రెసు అభ్యుత్థారగు సరోజినీ దేవిగారున్న అనేక విధముల యధోచిత సహకార వాదులను, వర్గింకుకమిటీ సభలోనికి దెచ్చి, మధ్యవర్తియగు గాంధీమహాత్ముని ద్వారా ఒడంబడిక వరకులచరించి, రాజీకుదుర్పాలనని యెంత ప్రయత్నములు జేసినను, ఎన్నిపు తరములు వ్రాసినను రాకుండ యధోచిత సహకార వాదులు యేదో యొక వంకపెట్టి తిప్పించుకొనియుండిరి మీరు ఒడంబడికపై యేదో యొక విధముగ దగ్గుతులయ్యెవరకు కాచియుండి తరువాత దానిని పూర్తిగ తిమిపార్టీ పద్ధతుల నుపయోగపరచుకొన దలచినట్లొక యంత్రము నలసె స్పష్టమైనది అహమదాబాదులో జాతీయోపసంఘ సమావేశము ఇంకను రెండవరోజులకు జరుగుననగా యధోచిత సహకార వాదులు, బొంబాయిలో జయకరుగారిట్లో సమావేశమై, ఒక చిత్రమున తీర్మానమును గావించుకొనియుండిరి. ఆ తీర్మానము ఏవనగా, సబర్బత్రి యొడంబడికను ఉన్నది యున్నట్లు గనే జాతీయోపసంఘమువారు అంగీకరించి తీరవలెనట. దానిని సవరణ జేయుటకుగాని మార్పుజేయుటకు ఎట్టి అధికారము నుండరాదట. ఇంతకంటె విరుద్ధముగ తీర్మానమెదియు నుండదు ఈ తీర్మానమువలననే, కాంగ్రెసు వర్గింకు కమిటీలోగాని, జాతీయోపసంఘమునందుగాని, ఒడంబడికను చర్చకు రానియ్యకుండ జేయవలెనను ఉద్దేశము యధోచిత సహకార వాదులకు కున్నట్లు స్పష్టమైనది ఒడంబడిక గాంధీగారియెదుట జరిగెను దానిని గురించి, ఏపార్టీ వారికిగాని భేదాభిప్రాయము గలిగినయెడల గాంధీగారియెదుటనే వానిని పరిష్కరించుకొనుట న్యాయము. నైహూ జయకరుగార్ల యొడంబడికయొక్క అర్థములగు రించి జరించిన వివాదమును గాంధీమహాత్మునియెదుట పరిష్కరించుకొనవలసినదని గోరి నపుడు యధోచిత సహకార వాదులు అంగీకరించి యుండవలసినది వారు వర్గింకుకమిటీ సమావేశమునకు వచ్చినపుడు ఒడంబడిక ఉన్నట్లో కొలదిమార్పులతోడనో జాతీయోపసంఘము యెదుట చర్చింపబడి యుండెడిది

నైహూగారిని దూషించుట అన్యాయము

జాతీయోప సంఘమువారు తమ మధ్యములో నేకీభవించిన ఏకీభవంపక పోయినను ఒడంబడికలోని వరకులను తాను

అర్థము జేసుకొనినట్లు బద్ధుడనై యుండి వర్గింకు కమిటీయెదుటను జాతీయోప సంఘములోనుగూడ చర్చకుజెట్టి ఒడంబడిక నంగీకరించునట్లు జేయుటకు తమకే క్రింతను నుపయోగపరచెదమని నైహూగారును సరోజినీ దేవియునుగూడ వ్రాతమూలముగ వాదన మొనర్చినను యధోచిత సహకార వాదులు అంగీకరింపక పోవుటతప్ప. నాయకుల అభిప్రాయములను జాతీయోపసంఘమువారు ఆమోదించకపోవుట అనేక విషయములందు ఎప్పుడును జరుగుచునేయున్నది. యధోచిత సహకార వాదులు తాము గావించుకొనిన ఒడంబడికలోనుండి తిప్పించుకొనుట కిన్ని ప్రయత్నము లొనర్చి వైగా నైహూపండితుడు నమ్మకద్రోహము చేసివాడని గంభీర వన్యాసములు జేయుటవలనను దూషణ జేయుటవలనను ఏమాత్రమును కా ర్యము లేదు. నిజానిజములను, యాక్రాయకములను గ్రహించుటకు తగినంతకే క్రిని అనుభవమును ప్రజలు గలిగియుండున్నారు.

ఎన్ని కలఫలితములకారకు ఆంగ్ల దేశ మెదురుజూచుచున్నది

విద్యాధికులును నాయకులును ప్రచారకులును సహకార చర్యల నిక విరమించి, తమకే క్రింతను ప్రజలలో ప్రబోధమున ర్పుటయందు శ్రద్ధా కింప జేయవలెను. రాబోవు ఆరు నెలలలోను జాతీయోపసంఘమునుగురించి ప్రజలకు బోధించి కాంగ్రెసు అభ్యుత్థులు కాసనసభల వశపరుచుకొనునట్లు జూడవలెను. ప్రస్తుతకాలములో ఇంగ్లండులోని ప్రజలును గవర్న మెంటువారును గూడ రాబోవు ఎన్నికలలో భారతీయులు తమకోటులను యే విధంగా వుపయోగించి ఎటువంటి వారిని కాసనసభలోనికి పంపుతారోకని పెట్టి జూచుచున్నారు. కాంగ్రెసు అభ్యుత్థులను ప్రజలెప్పుడైతే కాసన సభలోనికి ఎన్నుకుంటారో అప్పుడే ప్రజా శక్తి ఇట్టిదని ఇంగ్లీషువారికి బోధపడును. ఇంగ్లీషువారు ఏ వ్యవహారములోను తెగిపోయెవరకు లాగేటటువంటివారుగారు వారు నూత్నులుగి గలవారు. ప్ర జా శక్తి ప్రజ్యులిల్లుచున్న దని తోచుటతోడనే, అంతవరకు పై కెన్ని డంబములుగొట్టుచున్నను, ఒక్క నిమిషములో అన్ని పద్ధతులను మార్చుకొని రాజీపడగలరు. మనముగూడ ఎన్నికప్రయము వచ్చినను, అకాలిల వలె పట్టినపట్టు విడువనివార మని ఎప్పుడు వారికి బోధపడునో అప్పుడే రాజీయగును. హిందూ మహాత్ముడియసంఘములవారి విషయమును గమనింపజాలక, స్వల్పవ్యవహారములలో నాయకత్వముకొరకును, మసీదులముందు వాద్యములు జేయవచ్చునా జేయరాదా అనే వివాదములలోను తలకాయలు బద్దలు కొట్టుకొని మాత్రము జేసికొంటున్నారు.

ఆంగ్ల దేశపు ఉపమానము

ఆంగ్ల దేశమున బొగ్గుసమృద్ధి తొమ్మిది రోజులు మహాయుద్ధము జరిగి ఉభయయునుగూడ లేనిపోని ప్రగల్భములు కొట్టు కొని 9 వ రోజు న ఒక నిమిషము లో రాజీపడిరి. ఆ విధము గ నే మన లో మన కెన్ని అభిప్రాయభేదము లున్నను దేశస్వతంత్రముకై ఒకే దీక్షతో పనిచేసినయెడల వచ్చే మూడువత్సరములలో మనముగూడ ఈ మహాయుద్ధములో జయప్రదముగ నుండి బయటకు వచ్చుటకు ఎంతమాత్రమును పండేమాము లేదు. హిందువులు మహాత్ముడియులు దెబ్బలాడు కుంటున్నారు. కనుక ప్రభుత్వముతో పోరాటము వదులుకొనవలె నని చెప్పే యంతమాత్రమును పరియెనది గాదు. హిందూమత ప్రకారము మహాత్ముడియులు నమాజు జేసుకొనునపుడు వాద్యములతోఊరేగవలెనని ఎచ్చట వ్రాసియుండలేదు. మహాత్ముడియమతములో, అట్టివాద్యములు జేయరాదనియు, చేసినపుడెల్ల అడ్డపడవలసినదనియు ఎక్కడా వ్రాయలేదు. ఈసంగతి గ్రహించి ఇట్టివ్యర్థ వ్యవహారమునకు మనలో మనము రాజీజేసికొనవలెనగాని మాత్రము జేసికొని ప్రభుత్వమువారి తీర్పు గోరుట కేవలము విరుద్ధమైనదని. ఉద్యోగాపేక్షలతోటి స్వూభాపేక్షలతోటి కొంత నుండి చదువుకొన్న దుర్మార్గులే ఈ కలతలు పెంచుచున్నారు.

ఆంగ్లకు మోచ్యరిక

మన ఆంగ్లరాష్ట్రములో, కాంగ్రెసు తరపున జాతిమత ద్వేషములు లేనివారిని మహాదీయ సోదరులను అభ్యుత్థులుగ నెన్నుకొని కాంగ్రెసువారే వారికిగూడ ద్రవ్యము పోగుచేసి కాన్పురు ఎన్నికలకు పనిజేయుటకు ఆంగ్లరాష్ట్రీయ సంఘము వారు పూనుకొనియున్నారు ప్రజలు తగినసహాయము నీవత్సరములో జేసినయెడల ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుసభ్యులే అధిక సంఖ్యాకులుగ విజయమంది ప్రజలకు తోడ్పడి ఖడ్గరువిషయము నను విర్యాగా కార్యక్రమము విషయమునను పూర్తిగ పనిజేసి గాంధీ మహాత్ముని సంతోష పెట్టి, తిరిగి వారి నాయకత్వమున పనిజేయునట్లు జేయగలరు మేమందరము స్వరాజ్యము వచ్చునని కాన్పురులోనికి వెళ్లువారము గాము నిర్మాణ కార్యక్రమమును జరుపుట కిది అవసరముగనుక దీనికి పూనుకొనడమైనది ప్రజలీ సమయమున కాంగ్రెసునకు తోడ్పడి విజయ మందించెదరు గాక

టి. సి గోస్వామిగారి యభిప్రాయములు

రెస్పాన్సివు పక్షమువారి చర్యలను ఖండించుట

"ఈ రణరంగమున బలమునకు జయముగాని బలగమునకు కాదు. రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మనతో రాకుండినను మన కెదురుకెక్కినను మనము ముందునకు నడువవలయును."

సబర్బత్రి ఒడంబడికను గరించి గోస్వామిగారిట్లు చెప్పిరి:— "గత మంగళవారమున సబర్బత్రి ఒడంబడికను త్రోసిపుచ్చినపుడు నేను చాల చింతించితిని. అయినను సబర్బత్రి ఒడంబడిక అనంతరము బొంబాయిలో రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మాటలాడినదానివల వారి నడతయే తెలియచున్నది రెస్పాన్సివు పక్షమువారి ప్రజల రాజకీయచైరియెనను "1919 సంవత్సరపు ఇండియా ప్రభుత్వపు అప్ర ప్రస్తుతస్థితికి కని రెస్పాన్సు" అనుదానిని ఖండించుటకంటె ఎక్కువచేసి యుండవలదు. రెస్పాన్సివు పక్షమువారి ముఖ్యనాయకుడు దానిని ఖండించి యుండెను. జయకర్, కేల్కార్ల వంటి ప్రముఖు లింకను ఎక్కువ చేతురని నేను తలచుచుంటిని. ఈ నాయకులు సందిగ్ధాభిప్రాయముల ననుసరించువారి కంట గట్టబడినట్లున్నది. వారి దేశభక్తిని గురించి ప్రశ్నించుట నాకష్టములేదు.

జయకర్ కేల్కార్లు వారి స్వస్థానమును కాంగ్రెసునకు తిరిగి వత్తురని నేను నమ్మియుంటిని. పండితీ, సరోజినీదేవిగార్ల ప్రయాసలు వృథాయగుట నాకెంతయు భేదమును గలిగించెను.

కొద్దిలాభమునకు గొప్ప యభిప్రాయములను మార్చుకొన నూడకున్నను, వివిధనామములతో బరగు మితవాదులకును అతివాదులకును చాల అభిప్రాయాదిభేదము లున్నందునను, అతివాదులలో కొద్ది భేదాభిప్రాయములు గలవారు ప్రభుత్వమువారి చర్యల నడ్డగించుటయం దైకమత్యమును గలిగియుండుట దేశక్షేమమున క వ శ ర మై యు న్నది. తెం గా లు నుం డి వచ్చిన ఒక కాంగ్రెసు అభ్యుత్థుడు కీర్తి కే షు ల యన మాంటెగుగారితో ఇంగ్లండును పోగొట్టుకొన వచ్చునుగాని ఇండియాను పోగొట్టుకొనజాలడు అని చెప్పెను. మనదేశమునందలి భేదాభిప్రాయములను వివిధపక్షములనుమాచిన మనమును అట్లు చెప్పకతప్పదు. కాంగ్రెసునకు ఎక్కువసహాయము కావలయునని కాంగ్రెసు అభిప్రాయములకు కొంచె మించుగా నుండువారితో కలియదలచితిని. అయితే ఈ రణరంగమున బలము జయమును గాంచునుగాని బలగముకాదు రెస్పాన్సివు పక్షమువారు మనతో రాకున్నను వారు మన కెదురెక్కినను మనము ముందునకు నడువవలయును.

అధికారస్వీకారము

1928 వ సంవత్సరమున అధికార స్వీకరణమున నా శ్రేయభిప్రాయముండెనో ఇప్పుడును అదే యభిప్రాయమున్నది. అధికార స్వీకరణము బూడిదపండుపండుకొనుటగాని ఇతరము కాదు. దానియందేమియులేదు. యధోచిత సహకారమునందలి మేలు నాకు తెలియకపోలేదు. పరిస్థితులన్నియు చక్కగా నుండి ప్రభుత్వమువారు తగిన అధికారమునిచ్చి అధికారులు పని చక్కగా చేయజాలనపుడు రాజీనామా నివృత్తు నుండిన యెడల కొన్ని సమయములందు అధికారస్వీకరణముమంచిదియే

అధికార స్వీకరణమును గోరువారు లోకమాన్యుని పేరు నుపయోగించుచున్నారని

ఇది తిలక్ గారి సహానిలమటయని మహారాష్ట్రులు వరువరాదు."

బెంగాల్ సిటి

"కలకత్తా అల్లరులందు బెంగాల్ ప్రభుత్వమువారు చేసిన పాపములు తలకెక్కి కడపట ఆంగ్లో ఇండియన్లు ప్రభుత్వమునకు తిరుగబడిరి. ఇరుపక్షములందును తుంటరులు న్నారుగాని, ఏ పక్షమునగాని సాంఘిక రక్షణమునకు చేయు ఏర్పాట్లు అపాయకరము లనునది ఏ సాంఘిక పోరాటములుగాని లేని కలకత్తా ప్రజల అల్లరులవలన తెలియుచున్నది. చెన్నాస్సీ వు పక్షమువారును, ఇండియన్ లెంటును సాంఘికాభిప్రాయముల సహాయముతో ఎన్నికలందు ప్రయత్నించుచున్న హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ దుస్తర్ మైన దానిని జేయుదురు గొప్ప ఫలములందు కొద్దిమంది సభను చేరమటయేగాక దూషించుటకు ఆవకాశముండును గాన కాంగ్రెసు ప్రత్యేకసభల న గాని, ఒకగొప్ప సమావేశమువలనగాని హిందూమహమ్మదీయ సమన్వయ మాలానా ఆటంకకలాప అబద్ధ గారు జయమందింపకాల రని వాడు తోచుచున్నది. డిల్లీయందు ఇట్లే 1925 సంవత్సరమున జరిగెను. సంఘప్రయత్నములు జరుగుటకుముందు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు జరుగవలయును. ఈరెండుతెగలవారికిని అన్ని విషయములందును ఐక్యమత్వ ముండవలయును. రాజకీయ విషయములను మతవిషయములుగా స్వీకరింపవలయును. మత మనుషేరుతో ఎన్నితప్పులు జరుగలేదు?"

* * *

మద్రాసునందొకకొత్తపక్షము

టి. రంగాచారిగారి గృహమున సభ

బొంబాయియందు గతమాసపు మొదటివారమున ఏర్పడిన భారతజాతీయపక్షపు కాళిను మద్రాసునందు తెరమవిషయమై డి. బి. టి. రంగాచారిగారు 12 లేదీ సాయంకాలమున జాతీయపక్షమునకు సంబంధించిన తన స్నేహితులను ఫలహారమునకు పిలిచెను. ఎన్. మోహనండు, రిల్లెడ్జి గృహమున సభ జరిగెను. వి. ఎస్. శ్రీనివాసకృష్ణగారును, పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారును, డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యగారును అందరూ కలిసి 20 మంది వచ్చియుండిరి. రంగాచార్ల గారి విధమున జాతీయపక్షము నేర్పాటు జేయుటకు ద్వితీయ ప్రయత్న మొనరించిరి. మొదటి ప్రయత్నము గతభానువారమున జరిగెను. కొద్దిమందివచ్చియున్నందున పురుషసభజరుగ లేదు. అందువలన చాలమంది స్నేహితులను పలహారమునకు 12 లేదీ సాయం కాలము 4-30 గంటలకు రావలయునని యాహ్వానించెను ఫలహారాంతరము పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారి అధ్యక్షతకొంద సభ జరిగెను. పలువురు పలు తెరంగుల జాతీయపక్ష మవసరమనియు, అది లిబరల్ పక్షము కంటే చురుకుగను జస్టిసుపక్షముకు దూరముగను ఉండునని చెప్పిరి. "లిబరల్" అను పేరునం దెద్దియో చెడుగున్నదనియు ఆపేరును మార్చవలయుననియు వారు నుడివిరట.

ఈనూతనపక్షము సభివృద్ధిచేయుటకు మద్రాసునం దొక సమావేశమును జరిపి బొంబాయినుండి యథోచిత సహకార నాయకులను విలిపింపవలయుననియు అందులకు ధనసహాయము కావలసి యుండును. కాన కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని చందాలకు బ్రయత్నింపవలయుననియు తీర్మానించుకొనిరి. టి. రంగాచార్యులగారి అధ్యక్షతకొంద నొక కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడెను.

భారత జాతీయపక్షమువారి రంగీకరించిన విషయములలో కొన్నిటిని గురించి భేదాభిప్రాయములు బయలుదేరెను. ముఖ్యముగా కాసనాత్మికమును గురించి అభిప్రాయభేదములు కలిగెను. భారత జాతీయసభవారి అభిప్రాయముల ననుసరించుచు స్థానికపరిస్థితులకు దగిన మార్పులను గలిగియుండు మతము నేర్పాటు చేయవలయు నని తీర్మానించుకొని వి. ఎస్. శ్రీనివాసకృష్ణగారిని, పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారిని, డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యగారిని డాబ్బుకమిటీగా నెన్నుకొనిరి. (హిందూ)

ఆగ్రా విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు

అలహాబాదు, మే 18 — ఆగ్రా విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారివద్దనుండి తిరిగి సంయుక్తపరగణాల ప్రభుత్వమువారివద్దకు పంపబడినది. బహుళ: సంయుక్తరాష్ట్ర కాసన సభయందు జూలై నెలలో చర్చింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

వర్ణవిభేదచట్టమును ఆమోదించుట

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

"నాకు చాల విచారముగనున్నది.

ఇది ఆత్మహత్యయే" అని మహాత్ముడనెను

బొంబాయి, మే 14:-- నేడు మహాత్ముడు బొంబాయి చేరగానే అసోసియేటెడు ప్రెసువి లేఖరి కలరుబారుబిల్లు ఆమోదింపబడిన వార్తను వారికి చూపగా మహాత్ముడు నొచ్చిన మనసుతో ను ఆశ్చర్యముతోను ఇట్లనెను:-- నాకు చాలవిచారముగనున్నది. బిల్లు ఆమోదింపబడిన దను ఈ వార్త నాకు చాలవిచారకరముగానున్నది. ఆంధ్రా సుగారును నేనును జ్ఞానోదయముగననియు, బిల్లును నిరాకరింతురనియు తలచియుంటిమి. రేపు రాండు తేబిలు సమావేశమందు చర్చింపబడెనున్న ఏరియాసు రిజర్వేషనుబిల్లుకన్న ఈ కలరుబారు బిల్లే చాల చెడ్డైనది. ఒక బిల్లును ఆపుటకు సహాయపడిన న్యాయ దృష్టియే రెండవ బిల్లు ఆమోదింపబడకుండ చేయుటకు సహాయపడునని తలంచితిని. పరస్పరదూషణభూయిష్టముగ కలరుబారు బిల్లుపై జరిగిన చర్చచూడ క్లాసేరియాసు రిజర్వేషను బిల్లుగతియేమో తెలియుటలేదు. దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు జనరలు విద్యుత్తధర్మమేదో తేటతెల్లముగా కనబడుచునేయున్నది. ఆయన తన సమ్మతిని ఆక్రూరమైన బిల్లున కీయరాదు. అదిగాక న్యూటన్ నేనాని చాలమంది దక్షిణాఫ్రికనులకు నాయకుడై ఈ బిల్లును ప్రతిఘటించెను. అందుకైనను ఈ బిల్లునకు తన సమ్మతిని ఈయకుండునుగాక. కలరుబారుబిల్లు కాసన మైనయెడల దక్షిణాఫ్రికా దేశీయులకును అక్కడి తెల్లవారికి మధ్య క్రోధము రవులును. నేను దీనిని వారి ఆత్మహత్యగా తలంచుచున్నాను.

మలబారు కాథలిక్కు-సభ

నిన్నటితో సమాప్తినొందినది

కొచ్చిన్, మే 14 — మలబారు కాథలిక్కు-సభయొక్క 8 వ సమావేశము పానపల్లిలో బుధవారమునాడు ప్రారంభమై నిన్న సాయంకాలముతో ముగిసినది. తిరువూరు సెంటుథామస్ కాలేజి ప్రిన్సిపాలు రెవరెండు జాన్ పాలాకరన్ ఎం. ఏ. గారధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షుడు తమ అధ్యక్షోపన్యాసములో కాథలిక్కులకు రాజకీయముగా గల చిట్కాలనుగూర్చి చెప్పుచు తమిళ బ్రాహ్మణులును నాయరులును హిందువులైనప్పటికి వేరు వేరుగా ఎట్లు చూడబడుచున్నారో అదేవిధముగా కాథలిక్కులనుగూడ తక్కిన క్రైస్తవులనుండి వేరుగా చూడవలెనని చెప్పిరి. పారిశ్రామిక సాంకేతిక విద్యకూడ ప్రస్తుతవిద్యతో కలిపి చెప్పట అవసరమని చెప్పిరి అందరునుకలిసి పనిచేయుటవలన లాభములు చేకూరగలవనియు అందుకొరకై రిజర్వేషనిధి యుండవలెననియు చెప్పిరి

మొదటిదినమున మహిళాసభకూడ జరిగెను క్విను మేరీసు కాలేజీలో ప్రాఫెసరగు మిస్ థేలీసా జోసెఫ్ ఎం. ఏ అధ్యక్షతవహించెను. పల్లికుసర్వీసులలో కాథలిక్కులనువారిసంఖ్యనుబట్టి తగినట్లుగా చేర్చుకొనవలెననియు తిరువాన్కూరు కొచ్చి సులలో మిలిటరీసర్వీసు లన్ని సంఘములవారికి సమానముగానుండవలెననియును కొచ్చికాలో ఓట్ల హక్కు పన్ను చెల్లించువారి కందరికి నుండవలయు ననియు తీర్మానములు గావించబడెను. కాథలిక్కులక్షేమములను కాపాడుటకై తిరువాన్కూరు కొచ్చి సులలో సీసభ కొక వర్గంను కమిటీ నేర్పాటు చేయవలెననియు క్రైస్తవము ఘండు నొకదానిని స్థాపింపవలెననియుకూడ తీర్మానింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

సుహృద్వాదీగారు

స్వరాజ్యపక్షసభ్యులకు సమాధాన మిచ్చుట

కలకత్తా, మే 14-64 రుద సభ్యులు తన్ను రాజీనీయమని పంపిన లేఖను గూర్చి కలకత్తా పురపాలక సంఘపు డిప్టీ మేయరుసుహృద్వాదీగారు స్వరాజ్యపక్షమునకువిమోసమాధాన మిచ్చురట. మేయరుగారికి దీనినిగురించి యిట్లు తెలిపిరట ఎవరి యందు తనకు ఆధిక గౌరవముగలదో అట్టితనతోడి సభ్యులును స్నేహితులును తనకిట్లు తెలుపుటవలన చాలవిచారమును ఆశ్చర్యమును గలిగెనని వెల్లడించిరి కాని వారి మనస్సులలో ఏదోయి నన్నుగూర్చి తప్పభిప్రాయము లుండవచ్చును కాంగ్రెసుమునిసి పలసభవారు సుహృద్వాదీగారు చెప్పనదియంతయును వినువరకును ఏవేరమును మోపుటకు వీలులేదని తీర్మానించిరి. ఆ ప్రె కలకత్తా, మే 14-ల్లిట్లు ప్రభువు నిన్న రాత్రి డాబ్బి లింగు వెల్లెను. తిరిగి ఆదివారము రాగలరు. ఆ. ప్రె

తొమ్మిది సరోజినీదేవి ఆగమనము

రేపు ఆమె ధక్కా వెళ్లును

కలకత్తా, మే 18 — బొంబాయినుండి నేటి ఉదయమున కామె యిచ్చుటకువచ్చెను. ధక్కాజిల్లా కాన్సరెనుం దన్యక్షత వహించుటకామె రేపు బయలుదేరును. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా అల్లరులు

సరోజినీదేవి నాయకులతో సంప్రదించుట

కలకత్తా, మే 14-— ధక్కాజిల్లా కాన్సరెనువువారు నున్న సరోజినీదేవి నిన్న సాయంకాలము కాంగ్రెసుకార్యాలయమునందు జె. యం. నేన్ గవ్తా, డాక్టరు కిర్మూగార్లను ఓడితర కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు నాయకులను యిష్టాగోష్ఠిపబలో కలుసుకొనెను. మొన్నటిఅల్లరులపైన అందరును మాట్లాడిరి గాని విస్తృతమైన ఫలితమేమియు కలుగలేదని తెలియుచున్నది.

మనీదులవద్ద బాబాలు

నిన్న రాత్రికలకత్తాపార్లమెంటుసభలో మనీదులముందుబాబాలువాయిండుటనుగూర్చియు బక్రీదు పంతుగలో గోవులకు చంపుటను గూర్చియుగల తగాదాలను పరిష్కరించుటకై హిందూ దేశమంతటికిని సరిపోవు ముఖ్యమంత్రముల నేర్పరచు కాసనమును గావించవలసినది యీ సభవారు కేంద్ర రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సిఫారసు జేయుచున్నారను కబీర్ దిన్ అహమ్మదు గారి తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ప్రతిఘటనమును నడిపిన క్యామసుందర చక్రవర్తిగారు ప్రభుత్వమువారి జోక్యము వనికి రాదనియు సహన ముండవలె ననియు నూచించెను. ఆ. ప్రె.

క్షీరాభిషేకము

ఒకనటి భోగవరాయణత్వము

పారిసునగరమునం దొక నాట్యాంగన నిత్యమును 20 గాలకుల పాలు స్నానముకొరకు తెప్పించి ఒకటమ్ములో పోయించి దానిలో కూర్చుండి స్నానముచేయుచున్నదని వదంతి బయలుదేరగా మ్యునిసిపలు కాన్సిలరు ఎం. డి. ఈస్టెనుగారు దానిని పోలీసు పెర ఫెక్టుకు వ్రాసి "ఇవి నిజమేనా? నిజమైననో ప్రజలకు ప్రధానాహారముగు పాల నీ నటి యిటుల గుర్చియో గము చేయకుండ రిగోధించుటకు మీరేమిచేయవలచితి?" అని అతడు వ్రాసెను నగరమున చాలకలవరము కగినది.

కంఠి, మే 14:-- దేవిఘ వైమానుకు నేటి యుదయమున 5-45 నిమిషములకు బందరు అబ్బాసుకు వెల్లెను. (ఆ. ప్రె.)

అలహాబాదు ఇంద్రాపు మొంటు బ్రట్టు

జహార్ క్షిప్రముగూరి అధ్యక్షతకొంద అంజుమావ్ మోహన్ జిఉల్లాక్కు ముసల్మానులు సభకేసె యిట్లు తీర్మానించిరి:--పట్టణములో వేరువేరు మొహల్లాలలోనున్న ముస్లిం దీయులసంఘభావము ఇంద్రాపుమొంటువారి స్నేహము గుఱువునని యీసభనా రభిప్రాయపడుచు ఇంద్రాపుమొంటు ప్రెస్తువాగును ప్రభుత్వముగను సమర్థిగా గా రింతురని నమ్ముచున్నారు ఆ. ప్రె.

రంగేనేరమట!

శ్రీశ్రీశ్రీ

వృక్ష భేదచట్టమును దక్షిణాఫ్రికా శాసనసభవారు రంగీకరించినదియు అయ్యెడి ఘోరముగ అక్రమమునియు నిగ్గుటిదినము దెలిపియుంటిమి. ఈచట్టము నామోదించవలదని న్నట్లు ప్రభుత్వం లెంప వేడినను హర్జిగాజు సేనానిగాని వారి యనుచరులుగాని వినక తమ పంతమును కొనసాగించుకొనిరి. ఈచట్టమునం దిమిడియున్న భావమేమి? తెల్ల రంగులేనివారు అపవిత్రులు. మంచి వృత్తులలో ప్రవేశించుటకు వీరికి అర్హతలేదు. రంగేనేరమట! గనులలో పనిజేయ వీలులేదు. ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయ వీలులేదు. ఇతరయే? అర్హులని నర్హులై జేయవలసిన ఏకరిశ్రమలోను ప్రవేశింపవీలులేదు. రంగు భేదచట్టము ఒక్క ట్రాన్సువాలుకు మాత్రమేగాక దక్షిణాఫ్రికా యూనియను కంతకును వర్తించును. ఈచట్టము దక్షిణాఫ్రికాలోని ఆదిమవాసులకు మాత్రమే వర్తించునని తలంపజనదు. భారతీయులకు సయితము వర్తించును. ఆసియాచట్టము విషయమై రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించినది సంతసింప బనిలేదు. ఏలనన పాశ్చాత్యులతో సమానముగ భారతీయులు జీవించవలెనని హర్జిగాజుగారు గోరియుండిరి. అటుల జీవింప దలచినను రంగుభేదచట్ట మడ్డము వచ్చుచున్నది. గౌరవవృత్తుల నవలంబింప గూడదని శాసించుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయుల కిటీవల గలిగిన విజయమునకు ఒకరినొక రభినందించుకొను చున్నారు. కాని ఇదియంతయు వ్యర్థమని తేలినది. ఒకమూల హైందవ రాయబారమును ఊరడించి బంపివైచి వేరొకమూల రంగుభేదచట్టమును దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నిర్మించుట కడు విచిత్రము. ఒకచేతితో నిచ్చి వేరొకచేతితో తీసికొన్న చంద మయినది.

దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్లవారు అధికార మధాంధతచే, ఇతరజాతుల నన్నిటిని నిరసించవచ్చును. కాని, దీనిఫలమును వారనుభవింపజోరు. న్నట్లునేనాని దెలిపినట్లు, రంగుభేదచట్టమువలన తెల్లవారు దక్షిణాఫ్రికా నాయకత్వమును కోల్పోయిరి. ప్రపంచమునందలి శ్వేతేతరుల త్రవ్వగ్రహమునకు పాత్రులయిరి నల్లవారెంత హింసానియందున్నను, వారికిగూడ ఆర్థికగౌరవము బాత్తుగ నశింపలేదు. ఆ కారణముచేతనే ఆదిమవాసులుగూడ తీవ్రముగ నిరసించుచుండిరి. శ్వేతేతరుల నందరిను, తెల్లవారొక్కరిని గొల్పోనే వచ్చెడి భావమును, యిసను సరిగేనీగ్రోలయింప సరియే, వీరొక్కరు. ఇప్పుడు వ్యవహారమంతయు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి

చేతులలోనున్నది. అధికసంఖ్యాకుల హక్కుల నపహరించి వారిని బాధించెడి తెల్లవారు స్వపరిపాలనార్హులని జెప్ప వీలుగనా? అటుల గుచో, స్వపరిపాలనార్హత కర్థమేలేదు. ఈసంగతిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు నిరూపింపవలయును. నాగరికమువేరిట ఇట్టి ఘోరకృత్యములు జరుగకుండ నివారించుట వీరి విధియైయున్నది. రంగుభేదచట్టమును గవర్నరు జనరలుగారు వీటోజేయుట ముఖ్యము. లేనియెడల బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగ జేసికొనవలయును. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు యీ సంగతిని వె స్ట్రంటే బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు దెలుపుట సముచితము. వీ రెంతవరకు చురుకుదనము జూపెదరో తెలియదు. కాండుటేబిలు సమావేశమునకు ఎవరు రాయబారులుగ బోవలయునని వితర్కించుచున్నారు. హైందవ రాయబారమునకు రీడింగుప్రభువుగారు నాయకులుగ నుండవలయునని, ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు గోరుచున్నవి. ఈవిషయమై అసలే చర్చింప నక్కరలేదు. రంగుభేద చట్టము రద్దుగానియెడల, కాండుటేబిలు సమావేశమును విరమించుట యుత్తమము. ఇకమీద దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారితో సంప్రతించుట ఎటుల పొనగును? వీరిమాటలను నమ్ము తెలులు? రంగుభేదచట్టము రద్దుగనడల, కాండుటేబిలు సమావేశములో అన్ని ప్రశ్నలును ఒక్కమారుగ పరిష్కారము గావలయును. లేనియెడల నిరంతరసంఘర్షణముతోనే కాలము గడిచిపోవును. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల స్థితి ఏమాత్రము చక్కబడనేరదు. ఇల్లలుకగనే పండుగ జాలేదని వెనుక సూచించియుంటిమి. ఇట్టి విషయములలో మున్ముందుగ నుప్పొంగుట పాడిగాదని గూడ తెలిపి యుంటిమి. మా యనుమానములే నిజమయ్యెను.

రంగే నేరమయినపుడు, ఇండియా బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున నిలిచిమాత్రము ప్రయోజన మేమని యడుగుట సహజము. ఇట్టి సమస్య యిదివరకే బయలుదేరినది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరువారు పలువురు గలరు. మితవాదులు మాత్రము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కల నయినను దలపగూడదని ఆంక్షబెట్టుచున్నారు. కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చ గోరుచున్నారు. భారతీయులు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున గౌరవముతో జీవింప వీలులేనియెడల, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాకాంక్షించుట వింతయగునా? రంగుభేదచట్ట మములలోకి వచ్చినయెడల, నల్లవారి కికమీద ఎట్టి యాశ యుండజాలదు. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు కేవల స్వార్థపక్షితో జూచినను, తెలుపు నలుపు భేదమును తొలగింపవలసిన యవసరము గోచరించును. అందుచే రంగుభేదచట్టమునే గాక, శ్వేతేతరుల హక్కులను భంగపఱచెడి చట్టముల నన్నిటిని రద్దుజేయించుట ముఖ్యము. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారింతమాత్రము చొరవతో బనిచేసెదరా? లేక దక్షిణాఫ్రికా సామ్రాజ్యమునుండి లేచిబోవు నను భయముచే యిట్టి యక్రమములను సహించి యూరకుండురా? ఇంగ్లండును నేడు విపముపరిత ఎదుర్కొనినది. దీనిని జయప్రదముగ పరిష్కరించు శక్తివైననే, సామ్రాజ్యపు భావిదశ యాధారపడి యుండును. ప్రపంచమునందు మతకర్తలందరు నల్లవారే. అవతారపురుషు లందరును నల్లవారే. దక్షిణాఫ్రికా

తెల్లవారి యిష్టదేవమగు క్రీస్తుగూడ శ్వేతేతరుడే. అయినను తెల్లవారు నల్లవారిని నేరస్థులుగ భావించుచున్నారు. రంగుభేదము కేవలము భావప్రపంచములో నిమిడియుండక, కార్యరూపము దాల్చుచున్నది. తెల్లవారు కేవలము స్వార్థపరులై బలమునే ప్రధానముగ గైకొని స్వలాభమును సాధించుకొనుచున్నారు. నిర్బంధశాసనముల నొకదానివెంట వేరొకదానిని విధించుచున్నారు. ఇందువలన వారికి తాత్కాలిక లాభము గలిగినను, స్వీయక్షేమమునకును, సామ్రాజ్యభ్యుదయమునకును, తీరని యుష్కదవము దెచ్చిపెట్టుకొనుచున్నారు. ప్రజలగువా రిప్పటికయినను వీరిని దుష్ట చింతల నుండి మరల్చుటమేలు. ప్రస్తుతస్థితి మాత్రము ఎట్టి యుత్సాహపరుని కయినను నిరాశగలిగించక మానదు.

లాండు రివిన్యూచట్ట నిరాకరణము

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తయారుజేసిన లాండు రివిన్యూ సెటిల్మెంటు చట్టమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపకుండుట మిగుల శోచనీయము. సెటిల్మెంటు రేట్లను శాసనసభవారు నిర్ణయింప వలయునని పైచట్టము నిర్ణయించెను. శాసన సభాధికారము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి రుచింపలేదు. సెటిల్మెంటు పద్ధతుల కిది భంగకరమని వీరి తలంపు. ప్రాచీనాచారమున కిది విరుద్ధమట. ప్రాచీనాచారము చెడ్డదయినను దానినే కొనసాగింపవలయుననుట విపరీత సిద్ధాంతము. స్వపరిపాలనాశయము లేనపుడు ఎట్టి యాచారములున్నను, స్వపరిపాలనమునందు శిక్షగఱపుచున్నటుల చెప్పెడి రోజులలో, శాసనసభవారి కామాత్రమయినను ఆధికారముండవలదా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు శాసనసభ కధికార మొనగక, నిరంకుశాధికారమునే కొనసాగింప దలపెట్టిరి. ఎన్నికలు జరుగ నుండగ, రాబోవు శాసనసభలో లాండు రివిన్యూచట్టమును ప్రవేశపెట్టుట పాడిగాదనిచెప్పి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తృప్తిజెందిరి. నూతనలాండు రివిన్యూచట్టము త్వరలో నమలులోనికి వచ్చునను వారియాశ లిందుతో విఫలముగాగలవు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయము, జాయింటు సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టుగూడ విరుద్ధమనుటకు నందియములేదు. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమువారు సెటిల్మెంటు రేట్లను నిర్ణయించుట బనికీరాదను భావము, హిందూదేశమున సామాన్యముగ వ్యాపించి యున్నదనియు, ఇట్టిస్థితిని మార్చవలయు ననియు జాయింటుకమిటీవారు గోరియుండిరి. అయినను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దేమాత్రము ముందుకు పోవుటకును యిష్టపడుటలేదు. లాండు రివిన్యూచట్టమీరీతిన అంతరించినందులకు విచారింపనక్కరలేదు. శాసనసభాధికారము అధికారవర్గమునకు కంటకప్రాయముగ నుండుట సహజమే. చెన్నరాజధానికి సెటిల్మెంటు పద్ధతితో ననలే బులేదు. సెటిల్మెంటులు, రీసెటిల్మెంటులు ప్రజలలో ఎప్పటికప్పుడు తీవ్రమగు నలజడి గలిగించుచున్నవి. రియితులు భాగ్యవంతు లగుచున్నారని జెప్పి, లాండు రివిన్యూ రేట్లను హెచ్చుజేయుటచే, ప్రజలలో నిరాశ పెచ్చుపెరుగుచున్నది. అందుచే

శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు గావలయుననియు, కార్య నిర్వాహక ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చవచ్చి నటుల భూమి సిస్టులను పెంచుట కవకాశ ముండ గూడదనియు, ప్రజల అందోళన నలువలయును. లాండు రివిన్యూ చిత్తుచట్టము తోసివేయబడుటచే శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటు దప్ప తక్కుంగల వరము తో బనిలేదని చెప్పట శ్రేయస్కరము. స్వపరి పాలనము లభింపనిది, సామాన్య పౌకర్యములుగూడ ప్రజలకు గలుగవని, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఉత్తరువు చెప్పకనే చెప్పచున్నది.

సమై: అవంతరము

బాగునమ్మె ఎట్టి మరతులేకుండ యంతరించి నటుల ప్రకటింపబడినను, సర్ హార్బర్డు సామ్యు యల్ గారి ప్రోద్బలమందుకు తోడ్పడె ననుటకు నందియుములేదు. ప్రభుత్వమువారు మరికొంత కాలము వరకు గ్రాంటుల నీయవలయుననియు, కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య గలిగెడి తగాదాలను పరిష్కరించుటకు జాతీయవేతనసంఘ మును నిర్మించవలయుననియు, బాగు పరిశ్రమను పునర్నిర్మించినగాని జీతములలో మార్పుజేయ గూడదనియు, సామ్యుయల్ గారు సూచించిరి. వీరి సూచనలను ప్రభుత్వమువారు రెంతవర కామోదించెదరో చూడవలయును. సంధి జరుగుననియు దాని నాటకపరచుట పాడిగాదనియు గ్రహించియే, శ్రేయమునియును సంఘమువారు సమ్మెచు మానివైచిరి. వీరి సదుద్దేశ్యము సువిదితము. బాగు పనివాడ్రతో జెప్పకుండ ఇటుల జేయుటచే, వారు మిక్కిలి అసంతృప్తులై యున్నారు. కొందరు పని వాంఛు సమ్మె చాలించుటకు విముఖులైయున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో సా హ స ము జూపినందులకు కార్మికసంఘమువారిని అభినందించుటకుమారుగ, కస్సర్వేటిపు పత్రికలు కార్మికులను హేళనజేయు చున్నవి. వారు అజయము గాంచిరిని చాటు చున్నవి. ఇట్టి య ప నిం ద ల వ ల న కార్మి కుల సంఘభావము బలపడుట దప్ప వేరు ప్రయోజనము గలుగదు. ప్రధానమంత్రియగు బాల్దవినుగారు మాత్రము సామ్యముగ ప్రవర్తించు చున్నందులకు సంతసించవచ్చును. యజమాను లతో సంప్రతించి అనుకూలముగు సమాధానము గుదురునటుల జేసెదమని వీరు వాగ్దానము జేసిరి. సార్వభౌముడు పంపిన సందేశమునందు దేశమునం దన్ని పక్షములవారును గలిసి సమాధానము గుదుర్పవలయు నను హెచ్చరికను కొనసాగించుట యవసరము. ఈ సమయమున యజమాను లాదా ర్యము జూపక పనివారల నందరను మరల పను లలో జేర్చి కొననియెడల వ్యవహారము చెడ విచ్చును. బాల్దవినుగారు గనుపఱచిన సద్భావము సమంజసముగ నున్నను వీరు ఆలోచనలతో కాలముగడిపి ప్రయోజనములేదు. యజమానులకు మరల అలుసిచ్చుట పాడిగాదు. బాల్దవినుగారి వాగ్దానములు క్రియారూపము దాల్పవలయును ఎంతవరకు వీరిపనిని నెఱవేర్చెదరో భావికాలమే దెలుపగలదు.

ఉత్తర ధ్రువము దాటుట

కాపెను ఆముఖ్ డే నను గారు వాయుపిమా నమనై ఉత్తరధ్రువము దాటిరని దెలియుచున్నది. కమాండరు బిర్బగారు గూడ ఉత్తర ధ్రువమును

చుట్టిచ్చిరని, దెలుపబడినను యీవిషయమై ఇంకను సందియము గలదు. ఆముఖ్ డే ననుగారి విజయము గూర్చి మాత్రము సందియముండుటకు వీలులేదు. వీరు మొన్న జేరి రను వార్త నిన్నటిదినమే హిందూదేశమునకు దెలియుటబట్టి, వాయువార్త లెంత త్వరితముగ జేరుచున్నవో గ్రహింపవచ్చును. పూర్వ పరిస్థితులలో మంచుతో గూడికొని యున్న నిట్టి నిర్జనప్రదేశముచుండి సమాచారము జేరుటకు రెండు మూడు మాసముల వరకు, వీలయ్యెడిది గాదు. విమానసహాయమువలన, ఎంతటి దుర్గమప్రదేశముల మీదుగనయినను బోవుటకు వీలగుచున్నది. ఉత్తర ధ్రువము నికమీద పలువురు జేరుటకు ప్రయత్నించెద రనుటకు నంది యుములేదు. వేసవికాలములో నక్కడ కాపురముల నేర్పరచుకొనుటయు జరుగవచ్చును. ఇంతి తో సరిపోవునా? ఈ ప్రదేశమునకు హక్కు ఎవరిదని తగాదాలు బయలుదేరుట సహజము. నూతనప్రదేశము తమదని వివిధజాతులవారును బలుక వచ్చును. క్రొత్తప్రదేశములను కనుగొను కాల దియు, అయ్యవిశుఖ కారణములగుటకుబదులు దుఃఖ కారణము లగుచున్నవి. ప్రకృతిశాస్త్ర మహిమ లోక కళ్యాణమునకు తోడ్పడుటకు మారుగ పరీక్ష కు తోడ్పడుట శోచనీయము. ఉత్తర ధ్రువచారిత్ర మట్లు పరిణమింప కుండిన మాత్రము సంతసమే.

జర్మనీ పోలెండు

జర్మనీ పోలెండు ప్రభుత్వములు రెండును రాజీనామా నిచ్చెనని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. పోలెండునందు తిరుగుబాటు జరిగెను. ప్రభుత్వము రాజీనామా నీయవలసి వచ్చెను. జర్మనీలో తిరుగుబాటు లేకున్నను విశ్వాస రాహిత్య తీర్మాన మును రీచిస్తాగు సభవారు గావించుటచే జర్మను ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చెను. జర్మనీలో కొంత కాలమునుండియు కెయిజరు పక్షపాతులు జేరి ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనము సంతరింప జేయవలయు నని కుట్ర బుచ్చుచున్నటుల వినవచ్చెను. అధ్యక్షు లగు వాల్ హిఫ్ డెనుబర్గగారు సయితము రాజ పరిపాలనకు సుముఖులని తెలిసిన సంగతియే. వీరిటీవల ప్రకటించిన యుత్తరువునందు రిపబ్లిక్ జండాతో బాటుగ వెనుకటి రాజచిహ్నములుగల జండానుగూడ జర్మనీ రాయబారు లుపయోగింప వలయునని గోరుటచే ప్రస్తుత విషమస్థితి పంభ విచ్చినది. మరల రాజును దెచ్చిపెట్టుటకు జర్మనీ ఎంతమాత్రము సహింపదని తేలినది. కెయిజరు గారి సమ్మతితో పెద్దకుట్ర జరగుచున్నదని పోలీసు వారు కనుగొనిరి. ప్రజాపరిపాలనము సంతరింపజేసి నిరంకుశ పరిపాలనము నాస్థానమునం దుంచుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమగుట సంతసప్ర దము. ఇకముందిట్టి దురవస్థ వాట్లొకుండ జర్మను ప్రజలును వానినాయకులును జాగరూకులై మెలగెద రని నమ్మెదము. యూరపునందు మరల తీవ్రపరి స్థితులు ప్రబలుచున్నవి. ఇంకను ఎట్టిమార్పులు జరుగునో చూడవలయును.

బొంబాయి కార్పరేషను కిల్లంగడులు

కిల్లంగడుల సంఖ్యను వాని సూచి ప్రదేశములను నిర్ణయించుటకు తమ కధికార ముండ వలయునని బొంబాయి కార్పరేషను సభవారు

గోరిరి. ఇది లోకల్ ఆఫీసు వద్ద తి యే. స్థానిక సంఘముల కామాత్రమయినను హక్కుండుట న్యాయము. ప్రజల ఆరోగ్యమును కాపాడు బాధ్యత కార్పరేషనుపై నిలచియుండుట చే, కిల్లంగడుల విషయమై నిర్ణయాధికారము వారి కుండుట యవసరమగుచున్నది. ఇయ్యది సంపూర్ణ నిషేధముక్రిందకురాదు. అందుకు మాత్రము తోడ్పడగలదు. సంపూర్ణ నిషేధమే తమ ఆవర్యమని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిదివరకు ప్రకటించి యుండిరి. అట్టితరి, లోకల్ ఆఫీసువద్ద తి నయినను ఆమోదిం చుట ధర్మమై యుండెను. కాని, కార్పరేషనువారి సూచనను, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింప లేదని నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారి మాట లకును చేతలకును ఎంత వ్యత్యాసము గలవో ఇం దునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును.

ప్రెసిడెంసి ఎమర్జెన్సి సెక్యూరిటీ బిల్లు

యండియను నేపనలు పార్టీ వారి ఆమోదము

బిల్లువివరముల విచారించుటకు

ఉపసంఘము నియమింపబడెను

కలకత్తా, మే 18 — నేటిసాయంత్రముందు యండియను అసోసియేషను హాలులో జరిగిన యండియను నేపనలు పార్టీ సమావేశముందు స్థానికవారమునాడు జరుగు బెంగాలు శాసనసభ యందు ప్రవేశపెట్టబడు ప్రెసిడెంసి ఏరియా ఎమర్జెన్సి సెక్యూరిటీ బిల్లును విచారించబడెను చట్టమయొక్క సూత్రములను యండియను నేపనలు పార్టీ అంగీకరించుచున్నదని బాబు బిస్ మిల్ చంద్రపాలుడు ప్రతిపాదించెను కలకత్తా అల్లలలను అగచిజేయుట సాధ్యమైయుండవచ్చును కాని అల్లలలను కారాగృహ వాతావరణము, కుట్ర కలకత్తాయందును త్రమే గాక మోపలను విస్తారముగ నున్నది మత సంబంధముగు నట్టి ప్రచారముచే నాటు పట్టణములందు సాంఘికపౌరాటము జరుగుచున్నదని మరువరాదు కాబట్టి తాను చట్టమును ప్రతిఘటింపక పోవుటయేగాక, దానిని ప్రెసిడెంసి వైశాల్యమునకే గాక బెంగాలు రాజధానియందు అంతటను వర్తింపజేయవలయునని గోరుచుండెను. ఇప్పుడు విచరింపబడుచున్న సమస్యలలో రాజీయభిప్రాయములు జూపింపరాదు. చట్టము ఆమోదింపబడి శాసనమైనపిదప దానిని రాజకీయరంగ మందు పాల్గొనువారి గో గొందరిపై ప్రయోగింపవచ్చును. కాంతి, ఆర్డరు, నుపరిపాలనముకొరకు యిట్టియబ్బుండి గలుగవచ్చును అని నూతనచట్టము అంగీకరింపవలయునని గోరుచు పాలుగా రుపన్యసింపిరి

సవరణతీర్మానముగతి

గత అల్లలలు సంభరింతుటకు గల పరిస్థితులకు విచారించుకొండ చట్టమును నిర్మింప పూనరాదని సవరణతీర్మానమును డాక్టరు నరేంద్రచంద్రనేనుగ ప్రగాఢ ప్రతిపాదించిరి చట్టము ప్రస్తుతము అసవరమైనది, కారిత్యముగనున్నది అసమర్థమైనది, డాక్టరుగ ప్రగాఢ వచించిరి. అల్లలలు జరుగుటకు కారణముల విచారించుటకు నిష్పక్షపాతముగ కమిషనునియమించుకొని నదనియు, అవసరమైతే శాసనములు గాని, చరయనగాని మరల యితర సుపాయముల నిరూపించుచుగాని సిఫార్సులు చేయవలయుననియు గస్తాగారు ద్వేరి కమిటి రిపోర్టు చేసిన పిదప మాత్రమే శాసనమును నిర్మింపవలయును అని గుప్తగారు స్పష్టముగ పల్కిరి

సవరణ ప్రకటనకర్తలైన నిరాకరింపబడెను వాలు గారి సూచనపై, బి చంద్రా, హెచ్ ఎన్ దత్త, బి బి నెస్, బి సి పాల్ మొదలగువారు గల ఉపసంఘము చట్టము యొక్క నివరణముల విచారించి సవరణలు సూచించుటకు నియమింపబడెను. (అ. ప్రె.)

సమై అంత మొందిన విధము

సార్వభౌముని సందేశము

“సార్వభౌమికాభ్యుదయమునకు అందరు కలసి పని చేయవలయును”

బాల్మీనుగారి ప్రకటన

గనుల పనివారి సమ్మె ఇంకను ముగియకుండుట

సమై అంత మొందినవిధము

ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులు

మంత్రివర్గమువారిని సందర్శించుట

ప్రేమయూనియను కార్యకర్తల సమావేశము ముగిసినపిమ్మట వారు ప్రధానామాత్యుని దర్శించుటకై తీర్మానించుకొని ఆ విషయమును బాల్మీనుగారు మంత్రివర్గమునకు జేరినవారు కొందరు డౌనింగ్‌పీథిలో ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులకొరకు వేదియుండిరి. ప్రేమయూనియను కాన్సిలు అధ్యక్షులగు ఆర్. శుభగ్ గారు ఇతరులు బాల్మీనుగారిని సందర్శించి సమ్మెను రద్దుచేయుటకు వారు తీర్మానించుకొనినట్లు తెలిపిరి. అందున, మే 12 — సాయంకాలము 1-45 గంటలు రాజీ ప్రయత్నములు ప్రారంభమగుటకై సమ్మెను శేటితో రద్దుచేయుటకు తీర్మానించినట్లు ప్రేమయూనియను కార్యకర్తల వారు ప్రకటించుచున్నారు ఈ నిర్ణయము తంతివ్వరా అన్ని కార్యక సమస్యలకు తేలుపడుచున్నది కాని పనలకు ప్రారంభించుటకు పూర్వము కార్యకర్తలు తమ కార్యకసంఘపు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి అనుమతి నై కొనవలయునని కూడ సూచించబడినది.

కామన్సునభిలో చర్య

ప్రధానామాత్యుని ప్రకటన

రుగ్బీ, మే 12 — కామన్సునభిలో బాల్మీనుగారి క్రింది ప్రకటనము గాంచిరి. ప్రేమయూనియను ప్రతినిధులు శేటి దినము ఉదయం నావద్దకువచ్చి సమ్మెను రద్దుచేయుటకు తీర్మానించుకొనినట్లు తెలిపిరి మంత్రివర్గమువారు తక్షణమే రాజీ ప్రయత్నములను జరుప ప్రయత్నించెదమని నేను వారికి చెప్పితిని గనుల యజమానులకును పనివారికిని సమ్యక్తముగా రాజీని ఏర్పరచ ప్రభుత్వమువారు పట్టుదలతో పని చేయుదురని సూచించితిని ఈ సమ్మెసందర్భమున బ్రతికూతి సాత్వికబుద్ధి విజయము గాంచెనని చెప్పవలసియున్నది. ఈపక్షము గెలుపొందెనది ఆపక్షము విజయముగాంచినది అని చెప్పటకు వీలులేదు బ్రతుకుచేతమే విజయము గాంచినది. ఈ సమయమున బ్రతిభు గతించినదానికి చింతించుట ఉచితముకాదు జరిగినదేమో జరిగినది ఇక పరస్పరసహకారము ప్రకటించుచు ఎట్టిక్రోధము పగలేక బ్రతుకుపారిశ్రామికాభ్యుదయమునకు అందరుకలసి పని చేయుట కర్తవ్యము.

కార్యకపక్షపునాయకుల అభినందనము

ప్రధానామాత్యుడు ఈవిధమున అన్ని పక్షములవారి సహకారమును అభిలషించుచు మిగుల ధరసముగ మాట్లాడినందులకు కార్యకపక్షమువారి తరపున రామ్మొక్కెనాల్లగారు బాల్మీనుగారిని అభినందించిరి ఈవిషయమై ఇంకను సంపూర్ణముగ ప్రకటన గావించవలయునని ప్రధానామాత్యుని వారు కోరిరి. ఈవిషయమై సంపూర్ణముగ వివరములతో కూడిన ప్రకటన గావించుట అవసరమైనను ప్రస్తుతము తానట్లానర్ప వీలు లేనందులకు చింతించి త్వరలో మరియొక ప్రకటన గావించబడునని బాల్మీనుగారు తెలిపిరి.

కామన్సునభిలో ఈ విషయమై చర్చబురసంపుట వేల్పుయనరాజు ద్యూక్ ఆఫ్ యార్కు ప్రేక్షకుల స్థానము పండుండి.

ప్రభువులనభిలో వార్త ప్రకటింపబడుట

లండను, మే 12 — ప్రభువులనభిలో సమ్మె అంతమొందినవిధమును సాలిసుబరీ ప్రభువుగారు ప్రకటించుచు ఇట్లు చెప్పిరి —

సమ్మె అంతమొందెనని తెలుపుచు మిగుల సంతసించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారికికాక రాష్ట్రమునందున్న అన్నితర

గతులవారికి ఈవార్త సంతోషమును కలుగజేయునని నమ్ముచున్నాను బొగ్గుపరిశ్రమయందు యజమానులకును పనివారికిని ఏర్పడినవివాదమును పరిష్కరింప ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనెదరు బ్రతిభువారికి సహజముగ సక్రమప్రసరము ఈసంగిగ్ధసమయమున నిదర్శింపబడుట మిగుల సంతోషకరముగ విషయము.

ఆంగ్లో గారి విషయమై మాట్లాడుచు ఇతరులను ఆక్షేపించుటకుగాని తూలనాడుటకుగాని ఇది సమయము కాదనియు అన్నిపక్షములవారు త్యాగము ఓర్పుప్రకటించినందులకు సంతోషింపవలయుననియు సమ్మె అంతమొందినను కాంతి ఏర్పడుటకై జరుగవలసినపని ఇంకను అధికముగ నున్నదని చెప్పిరి.

సార్వభౌముని సందేశము

బాల్మీసార్వభౌముడు తనప్రజలకు ఈక్రింది సందేశము వ్రాసెను —

మనస్సులను కలవరపెట్టు గొప్ప ఆందోళనము జాతిభరించినది సమ్మె అంతమొందెనని నేటిదినము ప్రకటించబడినది. ఈసమయమున ప్రజలందరు గలిసి ఈవిషయ సమస్యను పరిష్కరించుటకై పూనుకొనవలెను ఇందులకు సదుద్దేశము సామర్థ్యము గలవారందరు తోడ్పడవలయును వారు తోడ్పడినగాని ఈపని జరుగదు కడచిన వివాదమున సం చేర్చడిన మనస్ఫుల్లము మరచి పోక సమయమున దేశీయులు సక్రమముగాను కాంతముగను ఓర్పుతోడను ప్రవర్తించితో ఆ విషయమున మాత్రమే జ్ఞాపకమునం దుంచుకొనెదము సుస్థిరముగ కాంతపరిస్థితుల నేర్పరచుటకై అందరము కలిసి పాటుపడెదము.

ప్రధానామాత్యుని సందేశము

లండను, మే 12 — ప్రధానామాత్యుని సందేశము వైరులెనుద్వారా బ్రాహ్మకాష్ఠ చేయబడిన —

ఈసమ్మెలో ఎవరు కారకులైనదో పరిశీలించుటగాని వారిపై ద్వేషము వహించుటగానియు చింతముకాదు జరిగిన విషయములకు మరచుట కర్తవ్యము. యజమానులు సమ్మెకట్టిన పనివారి పట్ల కిరీముగ ప్రవర్తించుకూడదనియు వారియెడల సానుభూతి ఒకపవలయుననియు కోరుచున్నాను దేశపు పారిశ్రామికాభివృద్ధికై పాటుపడుటయే ముఖ్యధర్మముగ ప్రతిపారుదును గుర్రెగగలయును ఈ సంగిగ్ధసమయమున ప్రభుత్వమువారికి జాతికిని తోడ్పడినవారి కందరకు వందనము లర్పించుచున్నాను.

ప్రభుత్వమువారు ఎట్టిచరతులు అంగీకరింపకయే సమ్మె రద్దుచేయబడెను కాని అపజయముగాంచిన కార్యకర్తలను తిరస్కరించుట కిది సమయము కాదు దేశమునందు సౌఖ్యపరిస్థితుల నేర్పరచుటకు వారి సహాయమును కూడ మనము పొందయ్యెంచవలయును దేశక్షేమమునకు ప్రభుత్వ నిర్వాహమునకు విరోధులైనవారి సంఖ్య అల్పమైయున్నారని వారిని వదలి వేయుదము మిగిలినవారందరు జరిగిన సమ్మెవిషయమును మరచి దేశపు పరిశ్రమలకు అభివృద్ధికైతెచ్చుటకై కలసి పనిచేయుట అవసరము. పరిశ్రమలమీదనే దేశసౌభాగ్యము ఆధారపడియున్నది గతించినదానికి చింతింపక సదుద్దేశముతోడను పట్టుదలతోడను మనషనులను చేయ మనము పూనుకొనవలెను.

మంత్రివర్గమువారు ప్రేమయూనియను ప్రతినిధుల సమావేశము

సంపూర్ణ వివరములు

లండను, మే 12 — డౌనింగ్‌పీథియందు బాల్మీనుగారు 10 వర్గిగుటకు ఈసమస్యగారు, క్రిడ్లిహుగారు, వెలిచిచే బరులేనుగారు, సర్ జీ. బి. మేట్యుమెండుగారు, కనుభాస్కరగారు, ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలను సందర్శించు ఆర్. శుభగ్ గారు మరికొందరు డౌనింగ్‌పీథియందు సమావేశమైరి.

పూర్వగారి ప్రకటన

ప్రేమయూనియను కార్యకర్తల సమ్మెను అర్థక్షణ లగు పూర్వగారి ట్టుచెప్పిరి:—రివ తేదిన బాల్మీనుగారు గావించిన ప్రకటనను ప్రేమయూనియనువారు గమనించిరి గనుల యజమానులకును పనివారికిని ఏర్పడిన వివాదమును పరిష్కరింపబడుటకై రాయబారములు జరుపుట ముఖ్యమనియు అవసరమనియు మేముతలచితిమి ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనను ఆధారముగ నైకొని రాజీ ప్రయత్నములు మరల ప్రారంభము కావలయునని ఉద్దేశముతో ఈ సమ్మెను రద్దుచేయ మేము తీర్మానించుకొంటిమి. ఇంకను ప్రభుత్వమువారు రాజీ రాయబారములకు పూనుకొనవలయునని కోరుచున్నాము మీ ప్రయత్నముల ఫలితము అందరను తృప్తికరముగనుండునని తలచుచున్నాము.

బాల్మీనుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఇందులకు బాల్మీనుగారి క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమొసగిరి:—సమ్మెను అంతమొందింప మీరు తీర్మానించుకొనినందులకు భగవంతునకు వందనము లర్పించుచున్నాను దీర్ఘమగు చర్చలకు జరుపుట కిది సమయముకాదు నేను రివ తేదీ గావించబడిన ప్రకటన ననుసరించి నేను పనిచేసెదనని మరల చెప్పుచున్నాను గనులపనివారికిని యజమానులకును స్థిరముగా రాజీ కుదురుటకై యథాశక్తి ప్రయత్నించెదను.

ధామసుగారి అభిప్రాయములు

పిమ్మట జె. హెచ్. ధామసుగారి క్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి — బాల్మీనుగారు ఈవిధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరని నాకు తెలియును ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు ఒక ఘనకార్య మొనర్చిరి అందులకు బాల్మీనుగారు కూడ ఘనముగ ప్రత్యుత్తరమే ఇచ్చియున్నారు సమ్మెలన్ని ఏర్పడిన పరిస్థితులను ఒకటి రెండుదినములలో చక్కబెట్టుటకువీలు లేదు కాని ఈపని నెరవేరుటకు అందరు కలసి పనిచేయుట అవసరము. పదినిమిషములకుముందు ప్రతిక్షేగ నున్నవారు కూడ ఇప్పుడు సౌఖ్యపరిస్థితులకు స్థాపించుటకై మీతోకలసి పనిచేయ సుకన్యాయముగొనియున్నారు ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు అన్నివిధముల ప్రయత్నమువారికి తోడ్పడెదరు. సమ్మెకట్టి కార్యకర్తలను యజమానులు పూర్వమువలెనే ఆదరించునట్లు బాల్మీనుగారు ప్రయత్నించవలెను మనస్ఫుల్లముతోను మనహాయింపులతోను పనిచేసిన లాభముండదు దేశక్షేమము పరిశ్రామికాభివృద్ధి దృష్టియందుంచుకొని అందరు సరసముగవిధమున ప్రవర్తించుట అవసరము.

బెలిగుగారు

పిమ్మట బెలిగుగారిట్లు చెప్పిరి — సమ్మె కట్టినవారిని తిరుగ పనులయందు యజమానులు చేర్చుకొనునట్లు ప్రధానమంత్రిగారు ప్రయత్నించవలెను. కొంతకాలమువరకు అకాంతి అసంతృప్తి యుండవచ్చునుగాని మంత్రిగారి రీతివిషయమై పట్టుదలతో పనిచేసిన యజమానులు మంత్రిగారి కోరికలను ఆదరింపగలరని నమ్ముచున్నాను.

కార్యక నాయకుల ప్రకటనలకు బాల్మీనుగారి క్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వర్తకమునకును పరిశ్రమలకును గలిగిననష్టమును భర్తీ చేయుటకై నాసహాయము మీకట్లు అవసరమో సహాయము కూడ నాకు అవసరము. దేశాభ్యుదయమునకై పాటుపడ వనమందరము పనిచేయవలయును ఇందులకు మీసహాయ ముచేక్షించుచున్నాను నేను నాధర్మమును యథాశక్తి నిర్వహించుచుండెదను. మీరు మీధర్మముల నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాను.

సమై రద్దగుట

గనులపనివారి అసంతృప్తి

రుగ్బీ, మే 13 — ప్రేమయూనియను కార్యకర్తలవారు గనులపనివారితో సంప్రదించకయే సమ్మెను రద్దుచేసినందున, సర్వోన్నతస్థుల సామ్యముగారి మొమరాండమును అంగీకరించిన తక్కువజీతములను కార్యకర్తలు అంగీకరింపవలసి యుండుననియు మైనర్స్ ఫెడరేషను కార్యదర్శియగు మక్ గాబు ప్రకటించిరి గనులపనివారిసమ్మె ఇంకను అంతమొందలేదు నూతనపరిస్థితుల ననుసరించి ఏవిధమున ప్రవర్తించవలయునో నిర్ణయించుకొనుటకై గనులపనివారి మహాసమావేశము సుక్రవారమునాడు జరుగును.

సమ్మె అంతమొందిన విషయమును ప్రకటించుచు బ్రటిషు ఎగ్జిక్యూటవ్ ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది —

గనుల పనివారికి న్యాయము కలుగజేయవలయునని ఉద్దేశముతో ఈసమ్మె ప్రారంభింపబడెను, ఈ ఉద్దేశము ఇప్పుడు నెరవేరగలదని నమ్ముచున్నాను.

రైల్వేపనివారు పనులయందు చేరకుండుట

లండను, మే 13 — సమైక్యరైల్వే పనుల పనివారు అచ్చట అచ్చట పనులయందు చేరుటకు అంగీకరించుట లేదని వార్తలు వచ్చుచున్నవి. రైల్వేపనివారిసంఘము రైల్వే కంపెనీవారు పనులయందుంచుకొనవలయుననియు తేకున్న తాము పనులయందు ప్రవేశింపమనియు హాల్సునందలి రైల్వేపనివారు ప్రకటించియున్నారు. షెప్పీల్డునందలి రైల్వేపనివారుకూడ ఇట్లే తీర్మానించుకొనియున్నారు.

కార్మికులఅసంతృప్తి - అల్లరులు

సమైక్య రైల్వేవార్త పాఠకుల నందలి డాక్టరపనివారికి అసంతృప్తి కలుగజేసిన పాఠకులైదు యూనియను కార్యాలయము ఎదుట ఒక పెద్దగుంపుచేరి అల్లరి చేయ ప్రారంభించెను. పోలీసువారు అల్లరినణచి 40 మందిని నిర్బంధించిరి.

గనులపనివారి అసంతృప్తి

లండను, మే 12 — సమైక్యరైల్వే గనుల పనివారికి ఆకాభంగకరముగ నున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. ఈవార్త తెలియగానే డనుకాష్టరులో 200 మంది గనుల పనివారు ఉద్రేక పూరితులై రోడ్డుకు అడ్డుముగ నిలచి బండ్లను పోని వ్యక్త, వార్తాపత్రికలు తీసి కొని పోవుచున్న బండిని ద్వంసముచేసి మోటారుబండ్లను నిలిపి లూటికొట్టిరి. సాయుధులగు పోలీసువారు గుంపును చెదరకొట్టి 80 మందిని నిర్బంధించిరి.

హార్బర్లు సామ్యులుగారి మొమొరాండము

సర్ హార్బర్లు సామ్యులుగారు తన మొమొరాండమునందు నాలుగు ముఖ్యమగు సూచనలు గావించిరి.

(1) బొగ్గు పరిశ్రమ పరిశీతులను పరిశీలించుపని మరల ప్రారంభముకావలెను. బొగ్గు పరిశ్రమకు ప్రభుత్వమువారు మరి కొంతకాలము ధనసహాయమునకవలెను. (2) పారిశ్రామిక వివాదములను పరిష్కరించుటకై సేవనలు వేజెస్ బోర్డును ఏర్పరచవలెను ఇందు యజమానుల ప్రతినిధులు కార్మికుల ప్రతినిధులు రెండువత్సములకు చేరనివారు కొందరు నుండవలెను ఈబోర్డునకు అధ్యక్షుడు ఏవత్సమునకు చేరనివారగ నుండవలెను యజమానుల కార్మికులకు ఏర్పడు వివాదములు ఈబోర్డు ద్వారా పరిష్కరింపబడవలయును కమిషనువారి సూచనలు అమలునందుంచబడి పరిశ్రమ పునర్నిర్మాణము జరుగునంతవరకు ప్రాతీకముల సంగీకరించియు కార్మికులు పనిచేయుచుండవలెను తక్కువ జీతములు బొందువారి జీతములను తగ్గింపకూడననియు పనులు దొరకక యూరకున్న గనులజేనివారున్నప్పుడు 18 సంవత్సరములకుపైబడిన వయస్సుగల క్రొత్తపనివారిని నియమింపకూడదని కూడ సామ్యులుగారు సూచించుచున్నారు.

ఈవరతులను గనులపనివారు అంగీకరించిన ప్రభుత్వము వారు బొగ్గుపరిశ్రమను ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయమొనర్చి అంగీకరించుట ఉచితమని సర్ హార్బర్లు సామ్యులుగారు అభిప్రాయపడిరి.

సంతోషము - ఉత్సాహము

సమైక్య రైల్వేయనదను వార్త ప్రజలకు సంతోషమును ఉత్సాహమును కలుగజేసెను ఈసందర్భముయందు ఎట్టి అల్లరులు లేక జరిగిపోయినందులకు అంగర సంతోషమును ప్రకటించుచున్నారు. ప్లాకు ఎక్స్ ప్రెజ్ కిట్లు యథాప్రకారముగ నున్నవి.

బ్రిటిషువార్తాపత్రికల వ్యాఖ్యలు

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు

లండను, మే 13 — బ్రిటిషుప్రజలు ఓర్పు పట్టుదలవల్ల జాతి ఈ సందర్భముయందును అంతరించినది. ఈసమైక్య గొప్ప అవివేకముతో కూడిన కార్యము. ఈసమైక్య నిన్నటిదినము రద్దు చేయబడకుండున క్రమముగ పనివారందరు పనులలో యథావిధిగ ప్రవేశించియుండెదరు. అని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

టైమ్సుపత్రిక

ఈ సమైక్యత ప్రేమ యూనియనువారు దేశమునకు గొప్పపట్టును కలుగజేసిరి ప్రేమయూనియనువారితో ఒడంబడికలు నిర్వహించుజనమని దేశము గ్రహింపవచ్చును. ప్రేమయూనియను సంఘములు సంస్కరింపబడినగాని దేశమున శాంతి ఏర్పడదు. ఈసమైక్య అపజయము గాంచినది ప్రభుత్వమువారి దౌర్భాగ్యము పట్టుదల దేశము లగత్యము ప్రకటించుకొనియున్నదని టైమ్సు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఈసమైక్యము కడుశీర్షతో పనిచేసినపోలీసు వారిని

శత్రురింపుటకై టైమ్సు పత్రిక ఒకనిధిని ఏర్పరచి విరాళము లను పనుల చెయ్యుచున్నది.

మెంచిపత్రికల వ్యాఖ్యలు

పారిసు మే 12

పారిసుపత్రిక లన్నియునేటిదినము సమైక్య అంతమొందిన వార్తపై వ్యాఖ్యలుప్రకటించినవి ఇది బ్రిటిషువారి విజయమును స్వాధీనుచున్నదనియు సోషియలిస్టు ఉద్యమము భగ్గు మయ్యెననియు పత్రికలు అభిప్రాయములు ప్రకటించుచున్నవి ఎట్టి విపరీతమును జరుగకుండగ ఈవిషయము అంతరించినందులకు బ్రిటిషు జాతిని ఫిగాకో పత్రిక అభినందించుచున్నది ఇంగ్లాండునందలి సమైక్య అంత మొందుట ప్రభుత్వమువారు విజయము గాంచుట ఐరోపాఖండమునందలి సోషియలిస్టులకు గురపారముగ నుండునని ఎకోడి పారిసుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

డేనిషు పత్రికల వ్యాఖ్యలు

కోపెనుహేగను, మే 11 — డేనిషు పత్రికలు సమైక్య అంతమొందినందులకు సంతోషమును ప్రకటించుచున్నవి.

రైల్వేపనివారు పనులయందు చేరకుండుట

యజమానుల కఠిన మరతులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండను, మే 13 — సమైక్యరైల్వేపనివారిని తిరుగ పనులయందు జేర్చుకొనువిషయమై యజమానులు కఠినమగు మరతులను కోరుచున్నారని రాష్ట్రమునందలి అన్నిభాగములనుండి వార్తలు కార్మికపక్షపువాయులకు వచ్చుచున్నవి యజమానులు కార్మికులను పనులయందు చేర్చుకొనుట కిష్టములేదనియు వారి వైఖరి లాక్ అవులు చేయ నుద్దేశము నూచించుచున్నదనియు కార్మికపక్షమువారు తలచుచున్నారు యజమానుల వైఖరి నూరునంతవరకు పనులయందు చేరకూడదని మూడు రైల్వేయూనియనుల కార్యసంఘములు తీర్మానములు గావించినవి.

ఎడింబరో రైల్వే పనివారు సమైక్యరైల్వేయందుటకై తీర్మానించుకొనిరి. సమైక్య సంధర్భము న నిర్బంధింపబడినవారిని వట్టి మరతులు లేకయే విడుదలచేయవలయునని వారొక తీర్మానము గావించిరి.

నమ్మెపై చర్చ

పార్లమెంటు కార్మికపక్షమువారి కోరిక ననుసరించి నేటిదినము రాత్రి కామ్యూనల్లో సమైక్యపై చర్చ జరుపుటకు బాడ్విన్ గారు అంగీకరించిరి.

బొగ్గు పరిశ్రమ పునర్నిర్మాణ సంఘము

రీడింగు ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగ నుండవచ్చుచు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, మే 13 — బొగ్గుపరిశ్రమ పునర్నిర్మాణ విషయమై ఆలోచించుటకు నియమింపబడు విచారణసంఘమునకు రీడింగు ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగ నుండెదరని వదంతియున్నది. నేటిదినము కాచినటు సమావేశమునకు పూర్వము రీడింగు ప్రభువుగారు బాడ్విన్, బక్లెస్ హెడ్ ప్రభువు ఇతర మంత్రులతో కలసి దీర్ఘ కాలము మాట్లాడిరి బొగ్గుపరిశ్రమను సంబంధించిన వివాదముపై కామ్యూనల్లో చర్చజరిగిన అన్ని సమయములందును రీడింగు ప్రభువుగారు చర్చను శ్రద్ధతో గమనించుచుండిరి.

మోత్యను నూయజరేవులయందు స్టేషన్లున్నదని ఒకే వియా కాన్సులు జెనరలుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

నానాజాతిసమితి

సానుభర్తనెంటుసభ్యులు

జెనీవా, మే 12 — నానాజాతిసమితి సంస్కరణోపసంఘమువారు సానుభర్తనెంటు సభ్యులను మూడుసంవత్సరముల కొకపర్యాయము ఎన్నుకోవలయుననియు, వీరిసంఖ్యలో మూడవవంతు ప్రతిసంవత్సరము తీర్మానించుకొనిరి. ఈతీర్మానమును స్వయము బ్రెజిలు ప్రతినిధులు ఆక్షేపించి కాన్ఫరెన్సులసంఖ్యను హెచ్చించుట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి రెంతమాత్రము అంగీకరింపజాల రని సెనెలు ప్రభువుగారు తెలిపిరి.

జర్నీతో కుట్ర

రాజులతో ప్రభుత్వమును స్థాపించుప్రయత్నములు

బర్లిను, మే 12 — పర్లిమెన్టు ప్రభుత్వమును అంతమొందించి జర్మనీకి రాజు సేర్పరచి మూర్ఖములై ప్రభుత్వము జరుపనుద్దేశముతో ఒక పెద్దకుట్ర జర్మనీలో జరిగెను. కుట్రనాయకులు నిర్బంధింపబడిరి వారివద్దదొరకిన కాకితములవల్ల ఈక్రింది వివరములు తెలియుచున్నవి నూతనప్రభుత్వ మేర్పడినమ్మట ఇందున కేర్పొనబడిన వారు మంత్రులుగ నుండవలయునని కుట్రచన్నినవా రుద్దేశించిరి —

లూబ్ బెక్ బర్గో మాట్టగు అగు డాక్టరు మ్యూమెనుగాగ్ చాన్సిలరు

హర్ హ్యూ గెంబర్గ్ పత్రికాధిపతి ఆర్థి కాఖమంత్రి జెనరలు వానుమోహలు డి ఫెన్సుమంత్రి.

జెర్మనీయం దంతయు సైనికశాసనమును ప్రకటించి నూతన ప్రభుత్వమునకు విముఖులైనవారందరికి మరణదండన విధింపవలయునని కుట్రచన్నినవా రుద్దేశించిరి.

పోతెందులో విప్లవము

సైనికుల తిరుగుబాటు

ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చుట

బర్లిను, మే 12 — పోలండులో సైనికవిప్లవము ప్రారంభమైనదని వార్తానుండివచ్చిన తంతివార్తలవల్ల తెలియుచున్నది ఇంతకుముందు అధ్యక్షులుగనున్న పిల్సడ్కిగారి పక్షమును సైనికులు వహించుచున్నారనియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును తరిమివేయుటకై సైనికులు ప్రధాననగరమునకు దాడి వెడలుచున్నారనియు వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

సైనికశాసనము ప్రకటించబడుట

బర్లిను, మే 12 — ప్రభుత్వమువారు సైనిక శాసనమును ప్రకటించిరి రెంబర్డ్ డివిజనునందలి సైనికులుకొందరు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరవులను తిరస్కరించిరి.

పిన్సులలో యుద్ధము జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వము ప్రభుత్వ భవనములందు తుపాకులనుంచుకొని విప్లవ కారుల నడచుటకై ప్రయత్నములు గావించిరి కాని తిరుగుబాటునర్జిన సైనికులు కోటను పట్టుకొని ప్రధానమంత్రియున్న భవనమును విడకొంగ కార్యాలయమును స్వాధీనపరచుకొనిరి.

ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చుట

పోలండు ప్రభుత్వవర్గము రాజీనామా ఇచ్చినది రిఫల్లికు అధ్యక్షుడుకూడ రాజీనామా ఇచ్చునని తెలియుచున్నది.

మోటారు దోపిడికేసు

రంగూన్, మే 13 — క్రిందటి ఫిబ్రవరి 20 లేదిన జరిగిన కెమ్యూడిను మోటారు దోపిడికేసులో ఈస్టర్న్ ఇండివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు యుబాక్యాగారు 9 మందిని సెక్షన్సుకు పంపిరి. వారిలో ఒకడింకను పరారిగానేయుండెను. మిగత వారిపై దొంగతనము చేసినందుకును బారిశాత్తును కలిగియున్నందుకును ఐ పి సి. 395, 412 సెక్షనులక్రింద శిక్షలులు మోపబడెను. బుల్లకు బ్రదర్సులిమి టెడు కంపెనీ తాలూకుమగ్గి సన్నా జమాదారు పెద్దసామ్యుతో బండినెక్కి కెమ్యూడిను పోవుచుండెను. హెటర్ డెన్ కోడ్లలో దొంగలువచ్చి జమాదారును బైటికిలాగి సామ్యునంచి సెత్తుకొనిపోయిరి ఆసంచిలో కొన్ని నోట్లుగాను 500 రూపాయలు నాణెములుగాను మొత్తము 30 వేల రూపాయలకు ముద్దాయిలు టాక్సీలోనెక్కి పారిపోయిరి కాని మార్చి 1 లేదిన పోలీసువారిచే అరెస్టుచేయబడిరి. జమాదారువద్ద లోవలజేబులో 50570 రూపాయల నోట్లుండెను వాటిని గతి దొంగలకు తెలియకపోవుటచేత అవిమాత్రము పోలేదు.

[ఆ. ప్రె.]

దొంగలనాయకుని పట్టుకొనుట

ఆలీపూరు సెక్షన్సు జడ్జి ఖాన్ బందిపోటుదొంగల సాయకుడని చెప్పబడిన బాద్షాయాభారతుకు 4 సంవత్సరములు కఠిన శిక్షవిధించెను రెండుసంవత్సరములక్రిందట రాజేంద్రపూరులో బందిపోటు జరిగినప్పు టి నుండియు పి ని ని పట్టుకొనదలచియుండిరి తక్కినవారందరిని అప్పడే పట్టుకొని వేర్వేరు శిక్షలొసంగియుండిరి శిడప్పడు యింటిమీదినుండి దుమికి పారిపోయెను. వానిస్వగ్రామమున నే నిన్నటిదినమున విడుదలచేయబడెను. ఆ. ప్రె.

హైదరాబాదు సింధు, మే 13-సింధు హైదరాబాదు
లోను చుట్టుప్రక్కలను పడగండ్ల తుపాను గలగినది. కొన్ని
జీవములను భంగముగలగినది. ఆస్తి కొంత నష్టమైనది. ఆ.ప్ర.ప.

వృత్తాంతలేఖలు

బరంపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము వారు (వీలూరు) యాయూరునందు ప్రస్తుతము నాటకముల ప్రదర్శించుచున్నారని ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన యీనాటక ఘోషమువారు యిదియే తొలిసారి వస్తుట 6 వ తేదీన పరిష్కరించును, 8 వ తేదీన కాకుంజుల నాటకముల ప్రదర్శించిరి. యదవల్లి సూర్యనారాయణగారు, ఉప్పలూరు సంచేపరావు గారు మున్నగునటుల గూర్చి వినుటయేగాని యిదివరకు చూచి యుండనందున యీపురవాసులు వారినిజూచుట కాదుర్దాపము చుండిరి. అందుచే సంచేపరావుగారు కనుంజుల పాత్రధరించిరి. ఈనాటకల ప్రదర్శనము గూర్చి యాపత్రికద్వారా చదువరుల అనేకసార్లు వినియున్నారనిగాన ప్రత్యేకముగ బరంపురంలో నెల్లు ప్రదర్శించిరి వ్రాయనవసరములేదు వరవిక్రయములలో హాస్యరస మెక్కువగా జూపదలచి లింగరాజుగారి భార్యకు వంటబ్రాహ్మణునికి రంకుతనము నూచించుచు కొన్నిరంగముల లో అనవసరప్రసంగము గావించిరి. ఇదియే యిచ్చటి విశేషము. చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతములనుండి గూడ ప్రేక్షకులు వచ్చిరి వీరిలో నిలచుటకైన ఫలము లేకుండ వచ్చుచున్నారు.

మునిసిపాలిటీ — జస్టి సుపక్షమువారిబల వధికముగా నున్న యీనగర మునిసిపాలిటీవారు మూడుసెలలక్రింద యిండ్లపన్నుల నధికము జేయుటకు తీర్మానించిరి నలుగు రైదుగురు కన్న యెక్కువమంది లేని స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు ప్రతిపాలు సమగ్ర వండినను లాభము లేకుండెను. మునిసిపలు అధ్యక్షులగు పాకల నారాయణరావు పాత్రుడుగారు కాన సభకు అభ్యర్థిగ నిలువ నన్నారు ఇండ్లపన్ను లధికమగుటచే పురజనులెల్లరు అసంతృప్తి జెందియున్నారు ఈసారి జస్టి సుపక్షము వారికి ఓట్లు దొరకుట కష్టసాధ్యమనియే భావింపవచ్చును.

జిల్లా రిజిస్ట్రారు కచేరిలో బి ఏ లు ప్యాసయి ప్రాచీనమరి యి రిజిస్ట్రారులగు ఓనిజేయును అందుకు తగిన ఉద్యోగపరిక్ష లన్నియు పూర్తిచేసికొని సిద్ధముగ నున్నవారు కొందరు బ్రాహ్మణులు, ఓడ్రులుగలరు పాకలనారాయణరావు పాత్రుడుగారి సోదరుడు బి ఎ ప్యాసయి వచ్చిన వెంటనే గూ 120 జీతముపై అప్పగిండు యి రిజిస్ట్రారులయి నిండునందు నియమించిరి అది యటుండ యీ విధ్య వేరొక యాయక యి రిజిస్ట్రారు పని భారీరాగా జిల్లాకచేరివారు ఒక గ్రామ్యుల ఓట్లు ప్రాచీనసరి యి రిజిస్ట్రారుగారిని ఆ స్థానమునకు సిఫారసుజేయుండిరి అతనికి తప్పక అగునని అందరు జేవయిండ్ల వదరాసు ఇ న స్పెక్టరు జనరలు క చేరి చుండి ఉత్తరువులు వేరుగ వచ్చెను సర్ పాత్రో మంత్రిగారి మేనల్లుడు హెచ్. సీతారామయ్య అను గుమాస్తాను ఆసురరిజిస్ట్రారు ఉద్యోగమునందు నియమించిరి ఈతను ఏడాదిక్రిందటనే యీ కచేరిలో గమస్తాగా ప్రవేశించిన యులు వైసలు అర్హతగలవాడు.

ఎన్నికలలో

స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థులగు నిలిచిన మువ్వరకు తప్పక విజయముగలుగు నూచన లగపడుచున్నవి. వీరిలో ప్రధానులగు ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారిని ఎరుగనివారు లేరు. వీరు కాంగ్రెసు నాయకులుగనుండి యీజిల్లా కొనర్చిన నేపథ్య జిల్లా వాస్తవ్యులందరు కృతజ్ఞులైయున్నారు. కాలేజిలో ముఖ్య పాధ్యాయ పదవిని జిల్లాబోర్డులోని పదవులను విడిచిపెట్టి కాంగ్రెసులో చేరినప్పటి వీరిత్యాగమే వీరి కన్న విషయములందు జయ మొనగుచున్నది రెండవ అభ్యర్థియగు నరదా కామేశ్వరరావు నాయుడుగారు ధనికులు, త్యాగశీలురు జిల్లాలో ఓటర్ల బియ్యపు మరలు వ్యాపారముగలవారు మంచిపలు సేవలను అందించుచు కాంగ్రెసుసంస్థలయెడ సానుభూతి కావుచు ధనసహాయము జేసియున్నారు. ఈమధ్యనే స్వరాజ్య పక్షమునందుచేరిరి మూడవవారగు శశిధరామా రెడ్డిగారు ఇదివరకు రెండసార్లు కానవసభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడి యుండిరి. వీరు యీసారిగూడ విజయము గాంతురట నిస్సందేహము ప్రస్తుతము అభ్యర్థులలో ఓడ్రులు ఏకాగ్రత అనువిషయము గమనించి వీరికి బోటిగా జస్టి సుపక్షమువారు రఘునాథ పాడిగారిని (అస్సా) నియమించియుండిరి మిగిలిన జస్టిను పక్షపు అభ్యర్థులు సర్ ఎ. పి. పాత్రో, పాక్షుల నారాయణరావు నాయుడుగార్లు, విశాఖపట్నం గంజాముజిల్లాలకు రెండింటికి

యెన్ని స్థానమును భూస్వాముల స్థానమునకు కల్గికోట జమీందారుగారు, ధారాకోట జమీందారుగారును నిలచుచున్నారు స్వరాజ్యపక్షమువారు నరసింహరాజుగారిని (విజయనగరం) నియమించిరి గంజాముజిల్లాలో ఓట్లను జమీందారు లెద్దరు పంచుకొందురు రెండవజిల్లా స్వరాజ్యపక్షము అభ్యర్థికి మిగిలి యుండును

ఇచ్చాపురం రెజిజనసంఘమువారు యభిషేకి ఒక వోటు రద్దీగారికిని రెండవవోటు సర్ పాత్రోగారికి యిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది మూడవవోటు తమసంఘమునకు ఎన్నికలలోపున ఏ అభ్యర్థి మేలుజేసిన వారికియ దలంచిరి.

రసూలుకొండ కూనీకేసు

రసూలు కొండలో డిప్టీరేంజరుగ నుండిన మేడూరి నారాయణమూర్తిగారి సలిని గర్బిణి ప్రీతి కూనీకేసు కేసు సెషన్సు కమిషు చేయబడినది. జరిగిన సంగతి — భార్యా భర్త లిరువురును పాస్తాఫీసుప్రక్క వోక యింటిలో అద్దెకుండిరి ప్రక్కయింటిలో ఎస్ ప్రధానో అను ఓడ్రు విద్యార్థి బసచేసి చదువుకొనుచుండెను అతడు బసవీడక ఎల్లప్పుడు యింటనేయుండి పెరటి వాకిట ఆమెను తరచు చూచెడివాడట ఆమె అనుమానపడి భర్తకరింగించెను తన్ను పుట్టినింటి కంపిజేయ ప్రార్థించెను లేకున్న ప్రమాదము తలపించునని సూచించియుండెను ఆవిషయమెరింగి భర్త స్కూలుఉపాధ్యాయునికి విద్యార్థిపై రిపోర్టుచేయగా ఆయన ఒకసారి వందలిచి యుండెను ఎట్లయినను నాలుగోజులుండి పదిమానములతోలి చూలిబిడ్డకు అన్నమువూర్తము గావించుకొని తనకు ఏడవమాసము వచ్చుటచే ఆపతివ్రత పుట్టినింటికి పోదలచి యుండెను ఇంతలో నీ మోరకృత్యము జరిగెను. ఒకనాటి సాయంకాలము తలుపు ఓరవేసికొని పిడివాకిట నున్న సూతిలో నీరు తెచ్చుకొనుటకై ఆమె బయటకువచ్చెను ఇంతలో లోన యెవరు ప్రవేశించి రో ఆమెకు తెలియదు నీళ్లబిందెతో నామె లోనప్రవేశించి తలుపు గడియచేసెను లోనప్రవేశించినవాడు బలంతముచేయ దలచునరి కామె దైర్యముతో పోరాడెను ఏడుపులు మొరలు బయట పడిలో నున్నవారికి కొందరికి వివబడెను కాని ఎవ్వరును అంతగా పాటింప లేదు ఆమెశవము ముక్కవెంట రక్తము కారుచు పడియుండుటచే హంతకుడు ముక్కపై నుద్దయిండునని యూహింప తగియుండెను. సాయంకాలము పాలుయిచ్చు గొల్లది వాకిటిలో నిలిచి ఎంతపించినను ఎవరూ పలుకలేదు లోనపిల్ల ఏడుచుండెను పొరిగింటి మువలిది పెరటిపైత్రునవచ్చి తలుపు తీసెను ఆమెను లిది గొల్లది కలిసి గోలచెయగా పిడివారు పోలీసువారు అందరు వచ్చిరి తెన్ని సుకోట్టులో యీ వార్తవిని మూర్ఛపడిపోయిన భర్తగూడ యింటికివచ్చెను ప్రక్కయింటి విద్యార్థిపై అనుమానముగలవని చెప్పటచే వాని అరెస్టుచేసి బెయిలుపై విడిచిరి.

వాని ఒడలిపై రక్తులగపడెను ఆసాయంకాలమే రు-2 కూలికి నిర్ణయించుకొని రహస్యముగ చాకలికి చేసిన ధోవతి వర్ష రక్తపు మరకలతోగూడ చాకలియింట లభించినవి కేసు అసికా మేజిస్ట్రేటు కోర్టునకు వచ్చెను పొరుగింటి మువలి దియు, గొల్లదియు సాక్షులుగ వచ్చిరి కాని ఆధువారము మా శేమియు తెలియదనుచున్నారు పొరిగింటనున్న రివెన్యూ ఇన స్పెక్టరుగారు ఆ హత్యజరిగిన సాయంకాలమే చెరువుగ్రామము నకు కమాను పోయెను ఆ గ్రామములోనే యున్న మూడ్రాయి యగు విద్యార్థి తల్లిదండ్రులు తెల్లవాడసరికి రసూలుకొండ నచ్చిరి వారు ధనికులు గురదృష్టవంతుడగు ఆమె భర్త వెంటనే బరంపురం బదిలీ చేయించుకొనివచ్చి బరంపురంలోనే దిన వారములు జరిపెను

గుంటూరు

(మాస్వకీయవిలేఖరి)

ఆర్యవైశ్య విలంతువివాహము

మే 18 — మాపట్టణమున విలంతువివాహము జరిగి యెన్ని సంవత్సరాలలో అయినవి మజల కన్నుల పండువుగా నేడు దర్శి చెంచయ్యగారి యాజమాన్యమున నొక వైశ్యచారికకు పునర్వివాహము జరిగెను బాలికకు 11 సం॥ము లైనను నిండి లేదు 10 వ వత్సరమున వివాహముయిన నెలకే ఆబాలిక విలంతువై మోర దుగ్గర దుఃఖసాగరమున మునిషిపోయెను ఆమె దుర్బరాల ప్రసజులచి తండ్రి వికలుడై, ధైర్యమాని, మజల యీపసిహునకు వివాహముచే సంసారిజిగజేసి, పూర్వముగట్టు కొన నెంచెను రజనస్థలకాకమునుపే ఆయన నామెకు వివాహముజేయ నెంచెను ఆయనపేరు ఓరుగంటి రామయ్యశ్రేష్టి వాయలపాడులో గౌరవనీయులైన కుటుంబమునకు జెందిన కులీనవైశ్యుడు

సంఘసంస్కరణాభిలాషియు, ఉత్సాహవంతులును, యువకులును నగు దర్శి చెంచయ్యగారు యీ యానాధబాలికకు

మంచినిశ్చ కృష్ణయ్యశ్రేష్టిగారి కిచ్చి ఈరోజు ఉదయమున వహవైశ్యముతో గాంధీపేటలోని అయ్యంగివారి మేడలో సర్వకులములకు జెందిన పెద్దల సమక్షమున వేదవిహితముగ వివాహము జరిపించిరి వివాహమునకు పట్టణములోనివారును, చాల దూరప్రదేశములనుండి వచ్చినవారలను చాలమంది వైశ్యశిఖా మణులు గలరు వైశ్యేతరనాయకులు చాలమంది వివాహము నకు దియచేసిరి. వైశ్యులలో వివాహమునకు యాదినవవారు నచ్చిరి

1. కె యస్. గుప్త, విశాఖపట్టణము 2 మాజీటి రామచంద్రరావు, ఏలూరు, 3 యీ సత్యనారాయణమూర్తి ఏలూరు, 4 స జగన్నాధరావు, ఏలూరు 5 చింతా సోమ రాజు, ఏలూరు, 6 జవాబి అప్పారావుగుప్త, ఏలూరు, 7 మద్దులవెంకట చినరాజుశ్రేష్టి, ఏలూరు 8 చీమకుర్తి వెంకటసుబ్బారావు, ఏలూరు, 9. నూటికంటి వెంకట్రామశ్రేష్టి మద్రాసు, 10. శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములు. చీరాల, 11 శే రెళ్ల వెంకటసుబ్బారావు గుంటూరు, 12 గ్రంథి సుబ్బరాయ గుప్త గుంటూరు, 13. పోలిసెట్టి కొండయ్యగుప్త గుంటూరు, 14 పాదర్తి వెంకటసుబ్బయ్య, గుంటూరు, 15 కొమ్మూరి హనుమం తరావు, 16 నాలం వట్టపల్లి — రెంటుచింతల 17 లింగవల్లి జగన్నాధరావు బందరు, 18 మోటుమర్రి దైవానిధి బందరు, 19 మానపల్లి వెంకటసుబ్బారావు బందరు, 20 పి హెచ్ గుప్త బారిష్టరు, బెజవాడ 21 నూటికంటి వెంకట్రామ శ్రేష్టి ఇకకంటాపు ఆఫీసరు, బెజవాడ, 22 మేడంశ్రేష్టి సీతారామాంజనేయులు, గుడివాడ, 23 ఎక చెన్నప్పశ్రేష్టి బల్లారి, 24 కనువర్లపూడి పెరుమాళ్లు గుంటూరు, 25 సా కాల వెంకట్రామయ్య, గుంటూరు, 26 శనగపల్లి రామస్వామిగుప్త గారిమవారుడు పార్థసారధి గుంటూరు, 27 యండ్రపల్లి సుబ్బయ్యగారు, గుంటూరు, 28. త్రిపురమ్మి వెంకటనరసింహారావుగారు, గుంటూరు, 29 మరుచెటి కోటయ్యగారు, గుంటూరు, వై శ్యేతర నాయకులలో వివాహమున కీ పెద్దలు దయచేసిరి

1 శ్రీయతులు బారిష్టరు యస్ వేపా, 2 మాడ భూషి వేదాంత నరసింహాచార్యులు, 3 బారిష్టరు ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణపంతులు, 4 శే రాజేశ్వరరావు, 5 ఆదిపూడి సోమనాధరావు, 6 జి కె వి దేవర, 7 డాక్టరు ఆమం చ్చ శేషచలపతిరావు, 8 నాయనశాస్త్రి, 9 పాలపర్తి రామమూర్తి, 10 పాలపర్తి నరసింహం, 11 నల్లపాటి హను మంతరావు, 12 కనకదుర్గయ్యనాయుడు, 13 మంత్రిప్రగం సాంబశివరావు, 14 త శివశంకరశాస్త్రి, సాహితీలేనమితి సభాధిపతి, 15 వోరి నరసింహశాస్త్రి, బియె బి ఎల్ 16. కలవగంట నరసింహారావు, ఎం ఏ బి యల్. 17. కళ్యాణ సుందరంనాయరు డిప్టీకమ్యునిసిఫ్ బెజవాడ, 18 యం హనుమంతరావు, 20 జి నెంకయ్య 21 న్యాపతి హనుమంతరావు, 22 న్యాపతి నారాయణరావు 23. మాడభూషి నెంకేశ్వర్లు, 24 మచిరాజు రామమూర్తి, 25. శీరం వేంకటసుబ్బారావు, 26 ఏకా ఆంజనేయులు, 27 జి బ్రహ్మయ్య, 28 చట్టి దుర్గాప్రసాదరావు, 29. ఏ సం జీవరావు, 30 చెరువు వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం మొదలైనవారు

వివాహమునకు యాదినవవారలు రాజాలక వారి యా శిష్యుల యుత్తరములద్వారా తెలియజేసిరి

1 న్యాయమూర్తి యం. వి సుబ్బారావు మద్రాస్, 2. టి భగవంతులగుప్త, మద్రాసు, 3. సి వి. రంగంశ్రేష్టి నారాయణవరం, 4 సి. ఆర్ రెడ్డి బెజవాడ, 5 వైరంగనాయకులు చీరాల, అందరు యాద్యమమునందు సానుభూతినిజావును చెంచయ్యగారి ధైర్యవైశ్యుల నభినందించుచు షభాషరల నాశిర్య దించిరి

పట్టణములోనివైశ్యశిఖావణులు చాలమంది యాప్రదేశ మునకు రాకుండుట చాల విచారకరము, ఉక్రదేవులైన యువకు లెందరో, రాజకీయములందును, మతవిషయక సభలందును ముందం జవేనడివారలు నేటివివాహమునకు రాజాలక వెనుకంజవేయుట చాలచిత్రముగా నున్నది రాజకీయరంగమున నడుములుకట్టి యోధానయోధులువలె ప్రవర్తించిన మ ద్ది పం కి యులు వివాహమునకు రాలేదే య ని ప లు వు రు వి చా ర ప డి రి పట్టణమునంగల వైశ్య యువకులలో కొందరు గ్రామాంకర ములకును వెళ్లియు, కొందరు రాకయు దప్పించుకొనినట్లుగా జెప్పకొనబడెను వివాహానంతరమున దర్శి చెంచయ్యగారి తీరున నుపస్థాపించిరి ఆర్యులారా! ఈ వివాహ మతిత్యరలో జరుగుట తలపించెను అందుచేతనే పలువురు దూరప్రదేశములనుండి రా జాలకపోయిరి గుంటూరు పురవైశ్యశిఖావణు లరుదించి వివా హమును జరిపి, పునర్వివాహోద్యమమునకు చేయూతయొసగి

యజ్ఞశాలకు మూడువారముల క్రితమును వీరును గల వారములు గాని యా యజ్ఞశాలమునందు వ్యతిరేకాభిప్రాయముల 11-5-26 తేదీన కొంతకాలము గానించి వైశ్యులవ్యవహారము యీ వివాదమునకు రావలసిందిగా కోరినందున వైశ్యుల వారు యీ వివాదమును నుండి చాలమంది వైశ్యులను దించిరి అందు మేము విశేషముగా వాడుక బడిన వారలతో భోజనములు గానించితిమి అట్టి వారలతోడ దయచేయక బోవుట చాల చిత్రముగ నున్నది ఈ యజ్ఞశాలలలో చాలమంది వారిలో గలవారి దయయుండిన యజ్ఞశాలలలోని వారిని వైశ్యులనుగ జరుగగలవు మాజేటి రామ చంద్రరావు చెన్నపచెట్టి ప్రభువు తీయుద్యమమును నడుపుటకు కంకణముల ద్వారా బంధువులగు దయయుండిన మా యజ్ఞశాలలను చూచుకొనుటలో వ్యాప్తి జేయగలదు. వివాదమునకు ముట్టుకు పలువుర హృదయములలో యిచ్చయున్నను బంధువులగు సహాచార్యులను వారిని నాటకబరచెను చెన్నప్పచెట్టి గారు అనాధ బాలికల వివాహములు వారిభర్తృమిత్రుల నెందరి వైనను తీయుచునని వాదనమును జేసిరి తమరంద రీసమయము ను దయచేసిందలకు వందనముల నర్పించుచున్నాను

తరువాత సభకులకు తాంబూలములన్నియును సంతోష భావములతోడను సుగంధద్రవ్యములతోడను వివాహము పూర్తియైయున్న నూతన వివాహములకు అనుబంధములనుగలవి యివి నా పరార్థమున దీవ్యమును గొని పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిలగు తేయును గాకయుని ప్రార్థించుచున్నాను

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మే 12 — 11-5-26 తేదీన శ్రీ జేమగోపాలస్వామి వాళ్ళ యాలయమున గుమారు 800 మంది వైశ్యులు సమావేశమై చట్టములను ఈ దినము రాజీతీర్మానమును గావించిరి

“గుమారు 4 మాసముల క్రిందట మనసంఘములో కొన్ని

వైశ్యములు కలిగి అప్పటిపరస్పరములనుబట్టి కొన్ని మరతులతో 20-1-26 తేదీన ఒక మొమరాండం వ్రాయబడి చాలామంది చేత సంతకములు చేయబడినది కొంతమంది మాత్రము నదరు మొమరాండం అవసరములేదని అందులో నివరతులు అంగీకారముకాక అందుపైని సంతకములు చేయ నిరాకరించినారు. రామరామ కలతలు దినదినాభివృద్ధి జేయుచున్నవి ఇప్పటి పరిస్థితులనుబట్టి కొద్దిమంది మాత్రమే మన వర్గాశ్రమధర్మములకు వ్యతిరేకులై యున్నందున నదరు మొమరాండంయొక్క అవసరము తగిలినదిగాన దానిని రద్దుచేయుటకును సంఘములో గలగిన కలతలు తీర్చివచ్చిన సివిలు క్రిమినలుకేసులు అందుతో సంబంధించిన పార్టీలు ఉపసంహరింపకొనుటకును తీర్మానించడమైనది.”

మరియొక తీర్మానము

“సంఘాభివృద్ధికొరకు పని చేయుటకుగాను 20 మంది సభ్యులు గల ఒక సంఘమును ఏర్పరచుకొనుటకును నదరు సంఘమువారు పని జరుపుటకు అవసరమైన నిబంధనలు (రైలాలు) రాయారు వేసి ముందు జరుగబోవు సమావేశములో హాజరు పరచుటకును అట్టినిబంధనలు జనరల్ బాడీచేత అంగీకారమైన పిమ్మట అమలు జరుగనట్లుగాను తీర్మానించడమైనది”

ప్రతికాధిపులపై దాడి

బొంబాయి, మే 13 — సజరాతీ వారపత్రిక పాలు సంపాదకు డాగు ప్రవాసిపాగూరిని ప్రతికామండ్రాపకులను చేతుల ముద్రకాలయాధికారియగు నగు టి వి జోషీగారి ఆశ్రితముగ పట్టుములను 1925 ఆక్టోబరులోను, 1926 ఫిబ్రవరి ఏప్రిల్ లులోను ప్రమరించినందులకు బొంబాయి సి వి. డి వారు పట్టుకొనిరి. అఫీసులో నున్న పోలీసుప్రతికలన్నియు పట్టుకొని బంజు బొమ్మలు బాధ్య అన్నియు తీసికొనిరి ఇరువురును బెయ్యిపై విడిచిరి

(ఆంధ్ర)

పాట్నా ఇంప్రూవమెంటు

ట్రస్టును ఆవుట

ఇదియే విచారణ ఫలితము!

పాట్నా, మే 13 — విచారణ జరిగిన మీదట తృప్తి కరముగా పని జరుగుటలేదని తేలిసినది గావున ప్రభుత్వమువారు పాట్నా సిటీ ఇంప్రూవమెంటు ట్రస్టును ఆపి దాని ఆస్తిని మూలధనమును అంతయు తమ అధీనము చేసికొనుటకు నిశ్చయించిరి. ఇది 1916 లో స్థాపింపబడినదిగాను నిర్మాణములకు ఉద్దేశింపబడినది పునరావృత సంఘ సభ్యులేదీరికి బ్రష్టిలుగా నేర్పబడుటచే మొదట నియమింపబడగానే ప్రభుత్వమువారు 50 వేల నిచ్చిరి తరువాత మరల 2 లక్షల 50 వేల నిచ్చిరి ప్రభుత్వమువారు ఈ మధ్యవారు ఈ ధనమును వినియోగించిన విధానమును విచారణ ఫలిత వృద్ధా చేయబడినదియు, పని తృప్తికరముగా లేదనియు నిశ్చయించిరి.

(ఆంధ్ర)

సిద్ధా, మే 13 — జేమాసలెమునుండి బ్రాహ్మజాన్లొని యా ప్రభుత్వము పాలెసెను ఆరోగ్యశాఖ డైరెక్టరుగారి సలహా వలన యాత్రులు మెక్కాకు పోవుటకు మే 1 మొదలు నెప్టెంబరు 1 వరకును ఆకాబారేపు నువయోగింపరాదని నిశ్చయించి రనివార్త ఇక్కడకు చేరు వచ్చినది

(ఆంధ్ర)

భూరి విరాళము

కలకత్తా, మే 13 — బాబు, రామేశ్వర రాధానీగారు లిట్టునగాకి ఇస్లామియా కళాశాలలోని విద్యార్థివేతనమునకు గాను 15 వేల రూపాయలను పంపియున్నారు వంగదేశప్రభుత్వమువారు వారి డౌడార్యమునకు సంపించి వందనములనర్పించిరి

(ఆంధ్ర)

కార్మిక యాల్ స్పెషియాలిటీలు

అంటి-గోనూరియా	4-8-0
సహాయకావ్యాధి నివారణ.	
అంటి-మస్టిటైటిస్	1-0-0
దోమలను దగ్గర రానియ్యదు, అందుచే మలేరియా రాదు.	
అస్తమారిలిఫ్ పాడరు	1-12-0
(క్యానకాసోగమును నివ ర్తిజేయును)	
బోరమ్ (అమెరికాది)	1-8-0
శిరోజములకు వంచితానికు	
బామూల్ విన్	2-4-0 4-0-0
దేహమునకు పుష్టినిచ్చును, బలహీనత, జ్వరమునన్ని నిలిచిన తరువాత ఇది బాగుగా పనిచేయును	
బ్రాన్కోర	2-0-0
దగ్గును నివారించును, కళ్ళను త్రోసివేయును, రొమ్ముకు బాధగలిగించునట్టి వ్యాధులను పారద్రోలును	
బరోనా	4-0-0
మార్మోగమునకు దివ్యమైనది	
సి. వ. క్యూ (మిక్ శ్వర)	1-0-0
జలుబు, శీతలము, ఇన్ ఫ్లూంజా మొదలగు వాటికి తగినది	
సి. వ. క్యూ (కాప్ నల్లు)	0-14-0
సి. వ. క్యూ కాప్ నల్ ఫారము గాగలదు. తీసుకొనుట సులభము ప్రయాణమునందునులందు వెంట తీసుకొని పోవుట సులభము	
కాంఫరోడైన్	0-8-0
గృహమునం దెప్పుడును ఒకబుడ్డి యుండవలెను విశేష చరమణ, సూలనొప్పి మొదలగువాటిని కుదిర్చును.	
కన్నాజెన్	1-0-0
పొటములమీద నయ్యెడుకాయ, చర్మము మొదలగు రుట మొదలగువాటిని కుదిర్చును. సుఖముగా నడచుటకు పీలుంగును	
కార్మిలెట్ డెజి దగ్గు నివారిణి	1-4-0
రొమ్ముపడినమునకు అద్భుత నివారిణి	
కెమికల్ ఫుడ్	1-0-0
బిడలకు మంచిపుష్టి నిచ్చును	
క్లోరోడైన్	0-8-0
కలరా ప్రాప్తులు	2-0-0
మోకోడ ఎప్పుడును ఒకబుడ్డి ఉంచుకొనుడు	

గుట్టములకు కండిషన్ పాడరు	2-8-0
మీగుట్టములకు అలక్ష్యము చేయకుడు వాటిని ఆరోగ్యస్థితియందుంచుడు	
చెవలియర్లు హేర్ రెస్టోరర్	2-0-0
వెంటుకలకు పుష్టిని కలిగించుటకు, వాటిని పెరుగునట్లు చేయుటకు తోడ్పడును	
తోలు కాంపౌండు మరబత్తు	2-0-0
దగ్గులకు రొమ్ముపడియునకు తగినది	
డాక్టరు కార్ ల్యుచిలన్నదగ్గు నివారిణి	1-0-0
బిడ్డనల్లలకు నిరపాయకర మైనట్టియు, గుణమిచ్చునట్టి బోషణము.	
ప్రెక్సి హీట్ లోషన్	1-8-0
ప్రెక్సి హీట్ పాడరు	0-14-0, 1-8-0, 2-4-0
క్విన్లెన్ అండు ఐరన్ టానిక్	1-8-0
రింగువరం ఆయిన్లు మెంటు	0-9-0
హిందూదేశమున దున్నవాటి అన్నిటియందును శ్రేష్టమైనది	
గోన్ గార్గల్	1-0-0
స్కోర్ ఫైర్	2-4-0
చుండు నివారిణి	
డియోడొరైసుడు వెట్రోలియా	1-0-0
శిరోజములకు ఉపయోగించుటకు తగినది వెంటుకలకు మంచిస్థితిలో నుంచును	
డియోడొరైసుడు కోకొనట్ ఆయిల్	1-0-0
శిరోజములకు తగినట్లు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడిన మనోహరమైనది.	
డబ్లీసు అస్మాకాన్	1-8-0
ఉబ్బసమునకు దీనినిలోనికి తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులందరును శిష్యాబృందము యున్నారు	
ఈస్టన్ మరబత్తు	0-12-0, 1-8-0
ఈ సుప్రసిద్ధమైన టూలికు ఎప్పుటి కప్పుడు మంచి బలమునిచ్చుటకు మాతముగా తయారు చేయబడును	
ఎస్సెన్సు నరనసరిల్లా	2-0-0
అమోఘముగా రక్తమును శుద్ధిపరచును	
ఎలిక్టర్ గ్లెసరోఫాన్ ఫేట్, పార్శ్వ ట్యులో సహాగలది	1-8-0

నరములకు పుష్టి కలిగించును.	
ఎడికొలోన్ 2 బౌన్సులు	1-0-0
ఎడికొలోన్ 4 బౌన్సులు	1-12-0
ఎడిక్విన్లెన్	1-8-0, 2-8-0
ఎడిలూసు	1-0-0
దోమకాటులచే గలిగిన మంటను పోగొట్టును.	
పెథిల్ బామ్	0-12 0
నొప్పలు, బాధలు, తిమ్మిగు వాయువు మొదలగు వాటికి మంచిగుణమిచ్చును	
ప్రేసర్స్ లీవర్ టానిక్	1-8-0
సోమరి తనమును పోగొట్టును	
ఫర్మెల్స్ లీవర్ మాత్రలు	0-12 0
ఎలబద్ధమునకు, పిత్తమునకు అమోఘమైనది.	
క్రె పో	2-0-0
శిరోజములకు తగిన టూనికు.	
క్రె మొలెని మాత్ వాష్	2-4-0
నోటికంపుకు, రుచిపరిగా తెలియనప్పుడు ఇది బాగుగా పనిచేయును.	
లైములండు గ్లెసరైను	1-0-0
శిరోజములకు అద్భుతమైనది	
ఓమమ్ బిల్బులు	1-0-0
సూలనొప్పి, స్థూలత్వము, పులిక్రేపులకు తగినది.	
ఓమమ్ వాటరు బుడ్డికి	0-10 0
పింకలామెక్	1-8-0
మెటిమెలకు లోషను	
వైరోస్	2-12 0
డైరోయా వ్యాధికి తగినది	
సెమె	0-12-0
చాకలిగడ్డలచే గలుగు తీటుకు దివ్యమైనది	
పండ్లనొప్పికి ఎస్సెన్సు	1-0-0
ఇంధ్రజాలమువలె పనిచేయును	
కార్మియాల్ దంతచూర్ణము	0-10-0, 1-4-0
దంతముల కమోఘమైనది	
ఎక్ మూ	0-15-0
ఎక్ మూ, తత్సంబంధమైన చర్మవ్యాధులకు మంచి చిరాముచ్చును	

అక్షయనామ సంవత్సరం వైశాఖమాస శుద్ధ తృతీయ ౩ శుక్రవారము

రుక్మిణీ సాంత్యనము

[నారదరాజు, కోదండరామయ్యగారు,
బి. కె. కె. యస్.]

శ్రీకృష్ణుడు
నకియరో లోకులెల్లరు జనెడు ధర్మ
పథమునందు చరింప డీబడు గటంచు
లోకు లను వార్త విసలేదె, నీకు మమత
యేల నామీద గల్గె రాకేందువదన.

కృష్ణుడి
లోకములు లోకనాథులు లోకవాస
ములు నశించుట యెఱుగుదు తలప నెందు
నీవె లోకోత్తరుడవని నిన్నె మరగు
చుందు పలుమాటలేల గోవిందభక్తి.

కృష్ణుడు
చెలియరో రాజులకు గలసితులు నాకు
హాయి గూర్పంగ యించుక యైన లేవు
జీవనము భాగ్యశాలిదే జీవనం బ
టంచు పలుకంగ విసలేదె యెంచలేదె.

కృష్ణుడు
కరులహరుల పైని ఘనభోగజాలము
పైని వాంఛలేక బరంగు నతడె
ధర్ముడనరె వాని దవిలివర్తించిన
పాహియనరె బుధులు పంకజాక్ష.

కృష్ణుడు
బలము కులమును భాగ్యంబు గలుగుజనులు
నాదుజాడల తలఁవరు; నన్ను గనరు
కలలయందైన యిటువంటి ఘనుని చెట్టు
బట్ట నేమిఫలించునో పద్యగంధి.

కృష్ణుడు
కులము బలమును లేనట్టికూళ నిన్ను
కొలిచి కులమును బలము చేకొనుచు నితర
కులబలంబులెక్క గైకొనక ముక్తి
వడయు గద శంక లింకేల వాసుదేవ.

కృష్ణుడు
రాజముఖ రాచరీవిని తేజరిల్లు
రాజులను బోల్చి నే సరిగానుగాదె
యేల యాలీలకాంతివిహీను గోరి
యుండుటలు మానుమింక నీలోత్పలాక్షి.

కృష్ణుడు
రాజవర్గములెల్ల తరాజవర్గ
మనుచు నమరసలంబుల మడియుచుండు
వార్యులనుచును నీదగువరసుతేజ
మెందు జెడ దంచు దేవ నేనెరిగియుంటి.

కృష్ణుడు
నాతిరో నేను మున్నీటి నట్టనడుమ
నగరు గట్టుక యుండుట నాకు నెట్టి

చోటు నచ్చమి తెలియుదే చూచి చూచి
యిట్టివానిని వలచెదే యిందుముఖురొ.

కృష్ణుడు
నారరక్షణ నేయంగ నీరములను
జేరి యారీతి నచ్చో వసించు చుంటి
వనుచు నారాయణుడ వంచు మనసు నందు
తెలిసియే యుంటి సర్వంబు దేవదేవ.

కృష్ణుడు
హంసయాన ధనమయావృతగృహములు
లేవు సుత పుడమి లేనివాడ
వీని నెల్లమున్ను వినియుంటివోలేదొ
తెలియఁ జెప్పచుంటి తేటపడగ.

కృష్ణుడు
వరములిమ్మంచు వరలక్ష్మీ వచ్చి నీదు
కరుణవడయంగ ముంగిటఁ గాచియుండ
పరధనంబులతో నేమిఫలము గలదు
సిరత నంజద లొకచో వసించియున్నె

కృష్ణుడు
వేదసారముల న్గొని వాదములను
జేయుచుండెడివేదలు చేరువైన
చుట్టములు మాకు గారవిచుదురు మమ్ము
తగినరీతుల భక్తిమై తలెరుజోడి.

కృష్ణుడు
నరపతులె శ్రీహరిభ్యానపరమభక్త
తతిపదాంబుజనేవ నత్యధికభాగ్య
ములను బడయరె యిహమున, ముక్తికాంత
బొందకుండురె తుదిని గోవింద యరయ.

కృష్ణుడు
మఱుగుమఱుగున దిరిగెడు మాయదారి
వాడ నేనేడ నబల పీవేడ యెటుల
నాదుమఱుగున నుండెడు; కాదు, బుద్ధి
నింతనైన మరల్పంగ నెడము కలదు.

కృష్ణుడు
అణువులోపల దిరుగుచు నణువు వోలి
జగములెల్లను నీలోన జరుపుకొంచు
“చూతునను” బుద్ధిగలవారి చూడ్కి దోచు
చుండు నీకేడ మఱుగుండు దండిపోడ.

కృష్ణుడు
ఏను నిన్నుగోరి యందు తేనె తిని
ఈపు నన్నుగోరి యిందు జేరి
నాపు, ఇంకకొన్ని నాశైన వేటొక్క
పురుషుగోరుబుద్ధి పుట్టకున్నె?

కృష్ణుడు
హరిహరీకేను.....
.....
.....
.....

కృష్ణుడు
.....వ్రాలకింక
చిత్తమరయంగ ప్రశ్నల జేసినాడ
నన్ను మన్నన జూచు నక గన్నవారి
తోడు, నీవాడ! నీవాడ!.....

కలియుగచర్య

[శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు]
మ. అతిదుష్టాత్ముఁ డొకప్పడేనిఁ దనమా
యామేయశక్తి దురా
గతముకజేయను సజ్జనుండువలె న
ఖ్యస్సూర్తి నేర్పొప్పనా
స్థితి వెన్నెంటఁ బ్రకాశమయ్యెడునుగా
దే లోకమవ్వానికా
దృతిప్రత్యక్ష పరోక్షదూషణలుగా
వే నర్వలోకేశ్వరా!

మ. కనఁగాఁ గుమ్మరిపురువుభాతిగను లో
కంబందుఁ గాన్పించుచుక
అనువైనప్పడు వృశ్చికంబుబలెఁ జే
యక జాలిదుష్టాళి న
జ్జనులల్లెఁ జరియించుచుండెదరు నీ
చస్వాంతులవ్వారి దు
ర్గుణ పుంజంబు నడంపరాదె యివె
మ్రొక్కుల్ నర్వలోకేశ్వరా!

మ. అభిమానంపుఁ బిశాచమావహివియు
క్తా యుక్త విజ్ఞానముల్
బ్రభవింపంగనునీక సజ్జనుల
గాంచల్లెక యాతేపముక
రభసప్రక్రియఁజేయఁ జేయుచును నా
రాద్రిప్పనీచాలి రా
సభతుల్యుల్ సవరింపు వారలను నీ
శా నర్వలోకేశ్వరా!

మ. ఉదయంబాదిగ నేవ నేయుచును ను
ద్యోగంబునక మెప్పలక
బాదవంగా నధికారి ప్రాపకముజెం
దుక నీచుండట్లయ్యె నీ
పదపుల్ శక్తులశక్తులన్ననుడి లో
పంబయ్యె శుశ్రూష లు
చ్చదశక గూర్చుచుండె లోకమున నీ
శా నర్వలోకేశ్వరా!

మ. కడుఁబ్రజ్ఞాయుతుండయ్యుఁ బ్రాపకపు వీ
కల్లెక బ్రఖ్యాతి నం
దఁడు నీచుండును శక్తిహీనుడయి ప్రా
ద్యత్రాపకావాప్తి న
క్కుడు మెప్పల్ గను దానగర్వమునఁబొం
గుక నత్యమిజాడలో
బడఁ బ్రజాధ్యుల నుద్ధరింపఁగదె దే
వా నర్వలోకేశ్వరా!

మ. పలుకుల్ దేసయ సోనకాహృదయకూ
పంబొప్ప హాలాహల
శ్రవణాపూర్ణము నిత్యకృత్యములు సా
రాచార దూరంబులై
వెలయున్ గృత్రిమబద్ధ పద్ధతులగా
వించున్ ముఖస్తోత్రమీ
కలికాలస్థులఁ జక్కఁజేయవలె నిం
కన్ సర్వలోకేశ్వరా!
మ. సురభాషా పరిపూర్ణులెల్లరకు మె
చ్చుల్ దప్పె మర్యాదలున్
దరఁగెన్ హూణులభాష యుచ్చదశ సం
దన్ సాగె ద్రవ్యాభ్యులే
కొరఁతల్ లేక భుజింపఁ గట్టఁగను బె
క్కుల్ త్రోవలన్ బూని రి
ధరధర్మంబునశించె జూడఁగనురా
దా సర్వలోకేశ్వరా!
మ. కలికాలంబిది ధర్మదేవత జనం
గా మూడుకాల్లోప్పదా
నలరణజోవదు నాల్గుపాదముల ని
త్తైయుంట నైజంబునై
వెలయున్ జాలవు సత్యశౌచములు పృ
థ్వీ దప్పదంచున్ సుహృ
త్తిలకంబుల్ చనుచుండ ధర్మముల నెం
తే సర్వలోకేశ్వరా!
మ. జగమేచక్షువుగా మెలంగఁగల ప్రా
శస్త్యంబు నీకొప్పఁజే
యఁగ శక్త్యాభ్యులే దారహస్యముగఁ బా
పాధిక్య కార్యాళులే
వగనేన్ బానరింపనందుకగు పా
పంబెప్పడేన్ భుజిం
పగమానన్ గలరే జడతృకులు దే
వా సర్వలోకేశ్వరా!

మనోజలధి ప్రయాణము

[కస్తూరి రాజమాణిక్యంగారు]

శారదాసాంద్రచంద్రికాసమయమందు
రంగదుత్తుంగ నీలతరంగభరిత
మన్మనోజలరాశి భావంపునొక
వెడలె, మనమునమోదంబు గడలుకొనగ
నవ్వలలితలనద్యోచనాతరంగ
డోలికలయందు నిలునటు తేలియాడె,
ఎదురువచ్చు పగివాహంబు జెదరగొట్టి
నీరు పాయలుచేసి భేదించుచుండె,
అల్లదే యోచనామలయానిలంబు
వీవసాగెను, హాయిగా పోవదొడగె;
* * *
మలయవాయువు హ్లాదంబు గలుగజేయ,
విమలభావభరంగిణి వీచికలలొ
అతిమనోహరముగ సూగులాడనొక,
శారదకుముదబాంధవ సౌమ్యకిరణ
ములలొ జగమెల్ల స్తబ్ధతపొందినపుడు,
పరవశమునొంది తేహమే మఱచిపోయి,
ఎచటి కేగుచున్నదో యెఱుగగాని
తీసికొనిపోయి, పోయి, మదియనొక
అతివిచిత్రంపు గగనహర్మ్యంబుమ్రోల
నిలిచె...ఆశ్చర్య మెనగ హృజ్జలజమందు.

విద్యాభివృద్ధి

[విద్యా కట్టి సాంబమ్మార్తిగారు]

(అధికవైతమాన బహుళ త్రయోదశి 18 లేది తరువాయి)

నవీనవిద్యా పద్ధతులు

కుటువానికి బదునెనిమిది వత్సరములు వచ్చిన తరువాత నక్షరాభ్యాసము పారము చెప్పటకుఁ బదిమంది గురువులు తల కు వాసననూనెఁ తొడుగుకొనుటకు 'హెబ్, బూబ్, షూబ్, షర్ట్, కోటు' మొదలగునవి, మూడు నెలల కొక్కొక్క నూలు. చదువుకొనుట ప్లేడరుగమాస్తా పనికొఱకు, కాదేని, స్వార్థము చెయించుటకు, తిల్లియందు, తొండ్రెయందు, గురువునందు, నధికారియందు, మిత్రునియందు సం దఱయందును భక్తి లేకపోవుటలో సమపక్షపాతమే శిష్యుఁడు గురువుగారి నెఱుంగఁడు గురువుగారు శిష్యు నెన్నఁడును జూచి యుండలేదు లోకజ్ఞానముగల శ్రద్ధాశుభ్ర వీరీతిగ నుండును. ఇక సామాన్యులరీతి యన్ననో 'పరనీయంబుల కర్మము, తాత్పర్యము, ప్రశ్నలు, సమాధానములు మొదలగునవి యన్నియు విద్యదగ్రేసరులు నోట్సుగా నచ్చువేయించుచునే యున్నారు. కనుక మనము నూలులలో పాఠములు విననక్కరలేదు గార్డెన్ వర్కులోను, ప్లేగ్రాండ్సులోను, ఎక్కుచక్రద్ధ వహింపవలయును పరీక్షలముం దొకసారి పుస్తకము తీసినచో ప్యాసు మార్కులు తప్పకుండా రాగలవు' అనునీరీతి నభిప్రాయము పడుచుండుటయు నభిప్రాయానుసారముగా వ్యాసంగము చేయు చుండుటయు మనకు నూతనవిషయము గాదు. వెండియు 'ఈ నూలు మనకు కాళ్ళతమా? ఈస్తూడెంట్లు మనకుకాళ్ళతమా? ఈసాయంత్రమే బహుళః ఆర్ద్రులవచ్చును' రేపు మన మీయూరి నుండిపోవచ్చును, అనిగురువుగారు నూతనపురవరములను ధ్యానించుచుండురు 'ఈయూరి హెడ్ మాస్టరు మంచివాఁడు గాఁడు ఎవ్వరినిగాని తిన్నగా ప్యాస్ చేయఁడు ఈటర్నుకాగానే మఱి యొక యూరిలోఁ బ్రవేశింపవలయును' అని విద్యాధులును, వారి తల్లిదండ్రులును, అభినవ కళాకాలలను జపముచేయుచుండురు ఇట్టిసితిలో విద్య లెట్లభివృద్ధి పొందునో, వేఱుగా వ్రాయనక్కఱలేదు ఈవిషయ మింతకంటె నెక్కువగా ముచ్చటించుట యుచితమును గాదు ఈరీతి విద్యాభివృద్ధివిషయమున ప్రాచీనవిద్యాపద్ధతులే యుత్తమోత్తములై యున్నవనియు, నవీనవిద్యాపద్ధతు లెంతమాత్రమును బనికరానియు నిష్పశు మనము గ్రహింపవలయున్నది ఇకమీఁదను విద్యాభివృద్ధి మార్గములను గొన్నింటిని వివరించుచున్నాఁడను —

విద్యాభివృద్ధిమార్గములు

గురుకులవాసము, బ్రహ్మచర్యము, పరమార్థచింతనము గురుశిష్యులకుఁ దగిన వసతులను గల్పించుట, విద్యావంతులను గౌరవింపట, రాజావలంబనము, నవీనపద్ధతులను సంస్కరించుట, శ్రీ వివాభ్యాసము, భాండాగారములు, ముద్రాయంత్రములు మొదలగునవి విద్యాభివృద్ధిమార్గము లై యున్నయవి, వీనిలో గరుకులవాసము, బ్రహ్మచర్యము, పరమార్థచింతనము, అనువానినిగూర్చి యీవరకే వ్రాసియుంటిని నవీనపద్ధతులు మంచివిగావనియు, వానిని సంస్కరింపవలెననియుఁగూడ వఱకే వ్రాసియుంటిని నవీన విద్యాపద్ధతు లెట్లు సంస్కరింపవలెనను విషయము గూడ నీవఱకే నూచించియుంటిని వివరము ఈ యొక్కవిషయముమాత్రము విద్యాంసులు విప్రులముగాఁ జర్చించెదరుగాక కాఁగా ప్రస్తుతము గురుశిష్యులకుఁ దగిన వసతులను గల్పింపవలయునను విషయమును వివరింపుచున్నాఁడను

గురుశిష్యవసతులు

లక్ష్మీసరస్వతు లక్ష్మకోడండ్రును ధీమంతుల నూక్తిరత్నములు యథార్థములేయని యందఱు నొప్పికొనియే యున్నారు లక్ష్మీయున్నచోట సరస్వతి యుండదు సరస్వతియున్నచోట లక్ష్మీయుండదు ఈ సంకతి యందఱ కనుభవనమునందేయున్నది సకలకాస్త్రములు చక్కగా నభ్యసించి దిగ్గజములనఁ బ్రసిద్ధి నొందిన జగదేకపండితులగు మహావిద్వాంసు లాట్రాట జీవనోపాయము గానక యష్టకష్టములఁ బడుచుండుట సాధారణముగా మనమందఱును జూచుచునేయున్నారము అట్టిపండితులు తమ సంసారమునే చూచికొందురా? లేక మహాగ్రంథములే రచించుచుండురా? లేక శాస్త్రార్థములే చేయుచుండురా? ఇంగ్లీషు పండితులు నైతము జీవనోపాయము లేనినో వా రేమి చేయఁగలిగియుండురు? ఇట్లే చదువుకొను విద్యార్థులు ఊరిలో భోజనాది సదుపాయములేనివారై జీతములకట్టుటకు డబ్బులేనివారై, ఆహార గొంత చింతియుండియు, తమవిద్యలకు స్వస్థు

లను జెప్పచుండుట మనము చూచుచునేయున్నాముగదా! గురువులకును, శిష్యులకును దగినజీవనోపాయము లున్నచో గురువులు శ్రద్ధతోడను నుత్సాహముతోడను, బరమార్థచింతితోడను, శిష్యులకు సద్విద్యల నుపదేశింతురు శిష్యులు భక్తిశ్రద్ధలతో, గురువులు చెప్పదానిని జరుపుకొనుచుండురు. కనుక గురు శిష్యులకు జీవనోపాయము మొదలగు వసతులను గల్పించినచో విద్యలు అభివృద్ధి పొందుచుండును

ఈరీతి నే విద్యావంతులను గౌరవింపచుండుటయు విద్యాభివృద్ధి కొకసాధనమైయున్నది. ఉద్యోగము దొరకినను దొర్చికక పోయినను ఈరెండువత్సరములు కష్టపడి M A పరీక్షకు గూడ కట్టవలయునను నభిప్రాయము ఎంతమందికిఁ గలుగుచుండుటలేదు? ఆపరీక్షయందలి గౌరవముచేతనే గదా యిట్టియుద్దేశము గలుగుచుండుటయు, ఆయుద్దేశము సామాన్యముగ నెఱవేఱుచుండుటయు సంభవించుచున్నది! వఱియు పరీక్షాసభల నేర్పటిచి విద్యాంసులకు బహుమానములు, బిరుదములు మొదలగునవి యిచ్చుచుండవలయును ఇట్లుచేయుటచే ననేకులు విద్యాంసులు తయారగుచుండురు ఉల్లాసులో వేదపరీక్షలు జరుగుచున్నంత కాలము వేదములు మనకన్నుల యెదుటనే యెట్లు అభివృద్ధిపొందెదో మనము చూచియే యున్నాము. ఇప్పుడు వేదాభ్యాసమున నందఱును నిరుత్సాహము జనించుటయుఁ గాంచుచున్నారము. పిరాపురము, కొత్తూరు, మొదలగు పట్టణములవలన వేదవేదాంగముల కట్టియభివృద్ధి గలుగుచున్నదో యని గూడఁ దలసికొనుచున్నాము. కావున విద్యావంతులను గౌరవింపటచే విద్యలభివృద్ధిపొందుననివే కేసింది వ్రాయనక్కఱలేదు

ఈరీతి నే కవులగు బండితులను బోషించుచు, వారినిగౌరవింపచు, వారిచే మంచుచుంది గ్రంథములను దయారుచేయుచుటగూడ విద్యాభివృద్ధి కొకగొప్పమార్గమేయనియు మనము గ్రహింపవలసియున్నది ఇంక నీవిషయమును విచారి రాజావలంబనమును వివరించుచున్నాఁడను

రాజావలంబనము

'సర్వః స్వార్థం ధర్మిణా' (అందఱును దవప్రయోజనమునే చూచుకొనుచుండురు, 'తన్నుమాలిన యొక్కధర్మంబు గలదే' మున్నగు సూక్తులు సర్వవిషయములయందును నుపచరించుచున్నవి ఆంధ్రులు ఆంధ్రభాషయే మంచినదియు, నాభాషయభివృద్ధి పొందవలెననియుఁ గోరుచుండురు అరవలు అరవమే మంచినదియు, నాభాషయభివృద్ధి పొందవలెననియుఁ గోరుచుండురు ఇట్లే యెవరైనను తమయభివృద్ధిని తమభాషల యభివృద్ధిని మాత్రమే కొరుచుండురు వివరము గోరినంత మాత్రమునఁ గోరి కలన్నియు నెఱవేరుచుండునా! కొరికల నెఱవేర్చుకొనుటకు సామర్థ్యము గూడ నుండవలయునుగదా! విద్యాభివృద్ధిని గలుగఁజేయు సామర్థ్యము వహారాజులకుండునుగాని, సామాన్యుల కుండదని మన మంగ్రహముగాఁ జెప్పవచ్చును సంస్కృతము, సంగీతము, ఇంగ్లీషు మొదలగు విద్యలు విజయనగరమునందేరీతి నభివృద్ధి నొందుచున్నచో యాతీతి ల్లరవల్లర గ్రామములలోగాని, పట్టణములలోగాని యభివృద్ధి నొందుట చూచుచున్నామా? ఆరీతియన నేల ఒక్క పండితుని ఒక్కవిద్యార్థినివైనను వేఱొక గ్రామములోఁ జూచుచున్నామా? వఱియు భోజనహారాజు కాలమున సంస్కృతవిద్య యభివృద్ధి పొందినట్లు మఱియెన్నఁడైన నభివృద్ధి పొందినదా? కృష్ణ దేవరాయల కాలమున ఆంధ్రభాష యభివృద్ధి పొందినట్లు మఱి యెప్పుడైనఁ బొందినదా? ఇట్లే మహమ్మదీయరాజ్యకాలమున వారివిద్య లభివృద్ధి పొందినవి ఆకాలమున మనయాంధ్రులు నైతము పొందిభాషనే యభ్యసించెడివారట వేయేల? ఇప్పు డింగ్లీషు లోకమందంతటను దేదీప్యమానమై వెలయుచుండుటలేదా! కావున రాజభాషలును, రాజవిద్యలును, రాజాచారములును మిక్కిలి యభివృద్ధి నొందుచుండునని వేఱుగాచెప్ప నక్కఱలేదు రాజులకుండు సామర్థ్యమే యిందులకుఁ గారణము కావలసినంత ద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టి పండితులను, కవులను- రాజులు బోషించుచుండురు వారిని మిక్కిలి గౌరవింపచుండురు వారిచే గ్రంథరాజములను దయారుచేయించుచుండురు కనుక రాజావలంబన మున్నచో విద్యలు మిక్కిలి అభివృద్ధి నొందుచుండును మనము విద్యాభివృద్ధిని గోరుదుమేని ముఖ్యముగా రాజావలంబనమును సంపాదింపవలయును. విద్యాభివృద్ధికి ఆదియే దివ్యసాధనము. ఇకమీఁద శ్రీ విద్యనుగూర్చి చెప్పవలసియున్నది.

శ్రీవిద్య

శ్రీలు : ద్య సభ్యసింపరాదని కొందఱును, శ్రీలు అవశ్యము విద్యనభ్యసించవలయునని మఱిగొందఱును ప్రస్తుతము

తెలుగుగా వాదించుచున్నారు ఈ విషయమున నాయభిప్రాయమును సంతేషముగా వ్రాయుచున్నాడను

విషయముగానుండుట, పెద్దలను గౌరవించుట, జనులను మంచుచేయునట్లు ప్రయత్నించుట, గొప్పగొప్ప సంగతులను గనిపెట్టుట, భూతనయ, బుద్ధివికాసము యుక్తయుక్తవిమర్శ, యుక్తియుక్తసంభాషణ, మొదలగు ప్రయోజనములు గదా విద్యాభ్యాసమువల్ల మనకుగలుగుచున్నవి! మఱియు యుక్తయుక్తవిషయములను కలకాలము లోకులకుబోధించుటయందుగూడ విద్యాప్రయోజనమే కదా! మనమొకరిద్దఱముమాత్రము విద్యావంతులమైనచో, బైప్రయోజనములు సిద్ధించినా? అవిద్యులమన తోనే యంతరించిపోవునే? కావున నెక్కువసంఖ్యవారు విద్యావంతులుండవలయునని మన మొప్పుకొనవలసియున్నది లోకము లో రహదారి స్త్రీపురుషులు సమసంఖ్యగలవారై యున్నారట అట్లగునపుడు పురుషులు సమసంఖ్యగలవారై యున్నారు. అట్లగునపుడు పురుషులమాత్రమే విద్యగలవారైనచో విద్యగలవారి సంఖ్య చాలతక్కువ యైనదికావచ్చును స్త్రీలుగూడ విద్యగలవారైనచో లోకములో నందఱును విద్యగలవారై యుండుదురట కావున విద్యవలన ప్రయోజనములు మనకు మఱింతయొక్కుడు సిద్ధించుననుట యుక్తియుక్తముగ నే యున్నదిగదా! మఱియు స్త్రీలు విషయముగా నుండనక్కఱలేదా? మోటుతనము గలవారై యుండవలయునా? పెద్దలయెడ గౌరవ మక్కఱలేదా? భూతనయ యుండనక్కఱలేదా? రాక్షసుత్వములు చేయుమిండువలయునా? వారలకు యుక్తయుక్తవిమర్శ యుండనక్కఱలేదా? ఏపనినైనను ఇష్టమెట్లులఁ జేయవలసినదేనా? బుద్ధిలేనివారై యుండవలసినదేనా? ఒకవేళ వారల్లేయుండుట కంగీకరించితిమేని, మఱి స్త్రీలు తుదకు దనుభ్రంశమైనను సరిగాఁ జూచుచుండురా?

ఇక స్త్రీలకు విద్య చే దుర్గణము లలవడుననుట యుక్తియుక్తము కాదు. కాదేని, పురుషునకు మాత్రము దుర్గణము లలవడవా? ధనమును విద్యయు వంశంబును దుర్గుణములకు మదంబు పొనరించు నసజ్జనులైనవారి కడకువయును విషయమునివియ తెచ్చు నుద్వేగాధా' అనుమాన్వితవృత్తిన విద్యలవలన సహజముగ నావలకున్నగుణములు వృద్ధియగు చుండునుగాని లేనిగుణములు కలుగు ననుట యసంగతము వారనికి విద్య యట్లైనచో వాడు దొంగవంతులలో మిక్కిలి చాతుర్యముగలవాడనను జూరగి విద్యయట్లైనచో, వాడు జారత్వమున మిక్కిలి చతురుడనను జేయెల? గొప్పగొప్పపండితులకు నైతమ దుర్గుణము లనేకము లుండుట మనము కనుచుండుటలేదా? కావున విద్యలవలన నావలకున్న గుణములుగాని, దుర్గుణములు గాని, యభివృద్ధిచెందుచుగాని, లేని గుణములు పుట్టవనుట నిర్విచారము అట్లగునప్పుడు విద్యవల్లసిచ్చినచో స్త్రీలు చెడుగుఱములు కలవారై పాడయిపోవుదురనుట కేవలము అసందర్భ మనకతీరదు

మఱియును మన వర్ణభేదించిన విద్యను మన తగినాతిచారికిగూడ నుపదేశించుచుండుననేకాని, యావిద్య కభివృద్ధి కలుగదనియు, క్రమముగా నావిద్య నశించిపోవు ననియు నందఱును తెలిసికొనియున్నారని వెంటియు నిర్బంధములనఁ జేయువనులకును, ధ్వయముగ మనస్సునకునచ్చి యుత్సాహముతోఁ జేయువనులకును నెంతయంతరముండునో మనకందఱును చెలిసియున్నది ప్రకృత్యు మనపిల్లలకు మనము విద్య నుపదేశింపఁదలచినచో, మనము వారల నుత్సాహపంతులగఁ జేసిన యెడల మనకోరిక చక్కఁగా నెఱవేఱును. పిల్లలకుఁ బ్రాయము మించకనుండే విద్య యుపదేశింపవలయునని యీవరకే నూచించియుంటిని చిన్నపిల్లలకుఁ దల్లిమాట మనస్సునకు వచ్చినట్లు తెల్లడియాలయంతగా నచ్చదనుట ప్రాజ్ఞులందఱు నంగీకరించిన విషయము కనుక జిన్నపిల్లలకు విద్య నుపదేశించుటకుఁ దల్లియే మొదటిగురువుగ నున్నయెడల ఆపిల్లలు మిక్కిలి యుత్సాహముతో విద్యల నభ్యసించును వెండియు ఏ భాషను దల్లిదండ్రులు మాటలాడుచుండురో, ఆభాషనే పిల్లలుగూడ మాటలాడుచుండుట చూచుచున్నాము తల్లిదండ్రులు వరక వ్యాపారముగ నుండిలేని పిల్లలకుగూడ నావ్యాపారమే యబ్బుచుండుట కనుచున్నాము. నేయేల? కులవిద్యలు కులవృత్తులు మనుజుల కలవి నట్లు ఇతరములైనదైన నలవడునా? కనుక స్త్రీపురుషులిరువురునుగూడ విద్యగలవారైనచో వారిపిల్లలుగూడ విద్యగలవారగుదురని నిరాశ్చయముగఁజేప్పవచ్చును. అందునను స్త్రీ విద్యావతియైనచో పిల్లలకు జరుపు కులభముగ వచ్చును దానిచే విద్యగూ మిక్కిలి యభివృద్ధి చెందునని యనర్థముగఁ జేప్పవచ్చును

మఱియును యుక్తయుక్తవిషయముల కెల్లకాలములందును లోకులకు బోధించుచుండుటయే విద్యలకు ముఖ్యప్రయో

జనమని యీవలయు వ్రాసియుంటిని అట్లు యుక్తయుక్తవిషయములకు స్త్రీలుగూడ లోకమునకు బోధించుచుండినచో విద్యల ముఖ్యప్రయోజనములు మఱింత యధికముగా నెఱవేరుననుట కేమైన నాశ్చర్యమున్నదా? ఇంతయేల? పాశ్చాత్యదేశములలో స్త్రీలు విద్యవల్లసింపచున్నారకాదా? వారుసుఖముల నంగుచుండుటలేదా? కీర్తిగాంచుచుండుటలేదా? మఱియు మనహిందూదేశమునందుగూడ స్త్రీలు విద్యావతులుండినట్లు పురాణాదులవలనఁ జెలియుచున్నది కనుక విద్యాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములగు విద్యగలవారి సంఖ్యయధికముగ నుండుటకును, బాలరకు విద్యగలవారికును స్త్రీలు విద్య లభ్యసంపవలయు ననియు, నక్కరామున స్త్రీ విద్యవిద్యాభివృద్ధిసాధనములలో నొక్కటి యైయున్నదనియు మనము నిరాశ్చర్యముగ నంగీకరింపవచ్చును. ఇంతటితో నీవిషయమును ముగించి భాండాగారములను గూర్చి వ్రాయుచున్నాడను.

భాండాగారములు

‘క్షణిక కణశక్త్యైవ విద్యావర్ధంచచింతయేత్’ “జరయు వృత్తియు లేనిజనునట్లు ప్రాజ్ఞుండు ధనము విద్య గూర్చుండలఁపవలయు” ఒక్కటేమైన వృద్ధులునేయక విద్యనార్జింపవలయును ఒక్కపూతికపుల్లనైన బాడుచేయక ధనము నార్జింపవలయును ఇర్విగ్రంథములకు జదివినాడను, ఇక నాకు జరుపుటయినవసరము” అని యేరురుగాని తృప్తిపొంది విద్యల నుపేక్ష చేయరాదు చదివినగ్రంథముల నావృత్తిచేయుచుండవలయును నూతనగ్రంథములను బరిశీలించుచుండవలయును వానియందలిసారములను గ్రహించి లోకులకు బోధించుచుండవలయును అట్లు చేయుచుండినపుడే విద్య లభివృద్ధి పొందుచుండును త్రోవలో నడుచుచున్నప్పుడు ఒక్క దమ్ముడే యగవడినను మన మెట్లు దానిని విడిచిపెట్టక తీసికొందుమా, యల్లేయొక్కటే మాత్ర కాలమునైనను వృద్ధులునేయక మనుష్యుడు విద్యనార్జింపవలయునని ప్రామాణికములతాత్పర్యము. కాఁగా, మనమందఱమునందలకొలది గ్రంథములం దిలకింపవలెనన్నచో, మనలో నొక్కొక్కనికిని అన్నిగ్రంథములను దొరకుట తటముగా సంభవింపనేరదు. గడివరకలు వైతము త్రాడుగాఁ గలిసి మదపు లేనుంచులను బంధించుననుసప్పుడు మనుజులందఱు నేకీభవించినచో నిట్టిపుస్తకములు లక్షలకొలది సంపాదించుటని వేఱుగఁ చెప్పవలయునా? అట్టివారు గ్రంథములన్నింటిని నొక్కచో భద్రపఱచినయెడల, వలయువారచ్చటికేఁ కావలసినసంతులు గ్రహించినానగల్గుదురు ఈరీతి భాండాగారము లుండుట వలన నొక్కొక్కడునుగూడ గ్రంథములను ఏకవ్యయము బొందకయే వ్యాసంగముచేయుచుండుట సిద్ధించుచున్నది కనుకనే బుద్ధిమంతు లనేకులు భాండాగారములకు పెక్కింటిని స్థాపించుచున్నారట అత్యంతశ్రద్ధతో వానిని వృద్ధిచేయుచున్నారట ఈ రీతి ని మనకుగావలసిన గ్రంథములనుసమకూర్చుచున్నందున భాండాగారములగూడ విద్యాభివృద్ధి కొకసాధనముగ విలసిల్లుచున్నది ఇటులనే ముద్రాయంత్రములుగూడ విద్యాభివృద్ధికి సాధన మగుచున్నయవి

ముద్రాయంత్రములు

హస్తమున ననుపగంటమును ధరించి యహారంత్రము లష్టకష్టములకు లోనై యత్యంతశ్రద్ధతోఁ దాటియాపిలమీఁద వ్రాయుకాలమున నొక్కపుస్తకము తయారగుట కంతకాలము పట్టెడిదోయని వివరించి చెప్పనక్కరలేదు పూర్వము మనము వత్సరములకొలది కాలమును, ఘనసౌఖ్యంబుననట్టియు, నట్లు కాకున్నను అత్యంతవృత్త్యులయంతంబును నకు లేఖనమునందు వృద్ధుగ వినియోగింపవలసి యుండెడిది అట్లుకాక మన మందులకగుకాలమునందుగూడ గ్రంథములనే వ్యాసంగముచేయుచుండినచో విద్యాభివృద్ధి మఱింతయధికమగునని నొప్పుట కాశ్చర్యముండదు. ఈసంగతి వాస్తవ మైనప్పుడు మనకు మిక్కిలిస్వల్పకాలములో లక్షలకొలది గ్రంథములను మిక్కిలిస్వల్పముగను, రహ్యముగను దయారుచేయుచుండు ముద్రాయంత్రములు విద్యాభివృద్ధికి దాముగూడ నొకసాధనమగుచున్నవని మనమంగీకరింపవచ్చునదా? ఈరీతిని విద్యాభివృద్ధిసాధనములను నాకుందోచినవానిని గొన్నింటిని వివరించినాడను ఇక మీఁద విద్యావివాశకారణములను గూడ సంతేషముగ వివరించి నాయావ్యాసమును ముగించుచున్నాడను

విద్యావివాశకారణములు

భాగ్యము, దారిద్ర్యము ననునవి రెండను విద్యలక్షణించుటకుఁ గారణములని ‘జ్ఞేహో’ గారు తమరాజనితిశాస్త్రమునందు వ్రాసియున్నారు అశ్రద్ధ, భక్తిలేకపోవుట, నిరుత్సాహము, మొదలగునవి కొన్ని విద్యావివాశకారణములే యైనను,

ఈకారణములకుఁగూడ, పైజెప్పిన భాగ్యదారిద్ర్యములే కారణము లగుటచేసి, యవిరెండు మాత్రమే విద్యావివాశకారణములను ‘జ్ఞేహో’ గారియభిప్రాయము యుక్తియుక్తముగ నే యున్నది కనుక నీరెండుకారణములగుకొని మాత్రమే ప్రస్తుతము వివరింపఁజేసి యున్నది వానిలో దారిద్ర్యము విద్యావివాశకమని యీవలకే గురుశిష్యులకు వసతులను గన్పింపవలయునను సందర్భమున నూచించి యుంటినిగాన మరల నద్దాచి నిచ్చటఁబ్రసంగిండుట యనావశ్యకము ఇక భాగ్యము విద్యావివాశకారణము విషయము వివరింపవలసియున్నది

భాగ్యము

భాగ్యవంతులు హంసతూలికాత్మములందు శయనించుచుండురు. వారలు ధరించుటకు, వీచినాంబరములు, పట్టుకీతాంబరములు, అభయపక్షమున ‘గ్లాస్ గో’ మల్లులు మొదలగు నవిగాని యితరములపనికిరావు కూర్చుండుటకు బట్టుకలగడలచే నమర్చబడిన మడతకుర్చీలు అభయపక్షము లేకుకట్టతోఁజేసిన కుర్చీలైనను నుండవలయును నడిచినచో గాల్గుకందిపోవునుగాన మోటారుకారులు, గుట్టపుబగ్గీలు, ఆఖరుకు సైకిలును ఐనను నుండవలయును నివసించుటకు గొప్పగొప్ప ప్రాసాదరాజములుండవలయును అట్టివారలు చిన్న చిన్న వర్ణకాలవలెను, కుటీరములవలెను, ఇంకను నికృష్టములగునవి యేనైననున్నయెడల వానివలెను దమకన్నులకగవడుచుండు గురువుల యుండకే విద్యల నభ్యసించుచుండుట యేయగమనందైన నను సంభవింపఁగలదా పోనిండు గురుగృహములనుగూడఁ వసుగృహములవలెనే తయారుచేయువఁగల యాదార్యము వారిశేషువతారమునందైనను నా విర్భవించునా? అదియట్లుండనిండు ఒకవేళ గురు శిష్యులకు దక్షిద్రక్షతాపిష్టంబుఁడై విరాజిల్లుచున్నందున తానాశ్రమింతుల యుండకే, వారలకుఁ దప్పితృప్తిభృత్యులై సమస్తాపచారములు చేయుచు విద్య నుపదేశించుననుకొందము అప్పుడుమాత్రమాయాగర్భశ్రమింతులకు విద్యవచ్చునను నమ్మక ముగలదా? ఆరి మంతుండు గురువుచెప్పనది శ్రద్ధగా వ్యాసంగముచేయుచుండునా? లేక గురువుచెప్పినది వినినంత మాత్రమున నాశీరిక జరుపువచ్చునా? విద్యయనునది వ్యవసాయము మొదలగువృత్తులకన్న నెన్నియో మడుగులు కట్టతర మైనదని నేనారంభమునందే వ్రాసియున్నాడనుగదా! పగలనక, రాత్రియనక, యెండయనక, వానయనక, ఆకలియనక, దప్పియనక, గురువునకు విధేయభృత్యులై సకలకార్యక్షేమములకు పనువారికే విద్యయలవడుట దుర్లభమైయుండఁగా, నావలకెన్నఁడును నెండకన్నెఱుంగని యాగర్భశ్రమింతులకు విద్యవచ్చుననుట కుండటికి కొమ్ములువచ్చుననుటలో సమానము మేయగుచుగాని వేటొకరి గాఁజాలను. నేయేల? ‘మావానికి చదువెందుకు? ఏదియో భగవంతుఁ డీపాటి తోవమాపియేయున్నాడు, అలియనేకు లుపన్యసించుచుండుట తటముగఁ జూచుచున్నారముగామా? (సామాన్యలోకమునుబట్టి యుంఁ బ్రస్తుత విషయమునుబట్టియు వ్రాయవలసినచ్చిండునట్లే రీతి వ్రాసియుంటిఁగాని, భాగ్యవంతులందఱు నీరీతినే యుండురనిగాని పేదవారందఱును విద్యావంతులగ నే యుండురనిగాని నాయభిప్రాయముగాదు భాగ్యవంతులలో నైతము విద్యాభివృద్ధి లున్నారు మఱియు భాగ్యముండుననే విద్యాభివృద్ధి యగునని నేను ఈవిషయ వ్రాసియుంటిని కావున నెవ్వరు గాని యీ విషయమున నన్ను వేటొరీతిగా తలఁపకుండురుగాక) కనుక భాగ్యవదికమయినచో, నశ్రద్ధ, గర్వము, మొదలగునవి యట్లీ మనుజుడు విద్యావిమనుడనను భాగ్యమేమియు లేకున్నచో వలయు పరిమిట్లు జీవనోపాయములు, మొదలగునవి లేనందున నిరుత్సాహము జరించి మనుజుడు విద్యావిమనుఁ డగును

ఈరీతిని విద్యాభివృద్ధిని గూర్చియు, బైప్రయోజనములను గూర్చియు, విద్యాభివృద్ధిసాధనములగుకొర్చియు, విద్యావివాశకారణములనుగూర్చియుఁ జాలవలకుఁ జక్కగా వివరించితిని కనుక విద్యాప్రయోగములెల్లప్పుడును విద్యాభివృద్ధి గావించుచు, దమ్యులను లోకమునందు స్థిరకీర్తి గడించుటకుఁ బ్రయత్నింతురుగాకయని నాయావ్యాసమును జూచించుచున్నాడను

గజ్జికితైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడి శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష భాషను గలిగించుచున్నది ఈ తైలము నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడి, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పోస్తాఖర్చు లధికమగునగాన ఇతరమందులతో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము

అమ్మతాంజనం డిహో, మదరాసు - బొంబాయి

విమల

[ధవళా సత్యనారాయణరావుగారు]

(అనీక ప్రాకారముల బహుళ ప్రయోజనము కలిగినది)

వృద్ధులు—లేదులేదు నీవరిత్ర మెంతయు విశ్వసనీయముగా దోచుచున్నది నీవైరి జాతి గురువనినది గన్పట్టుచున్నది నిన్నిప్పుడే బంధించును

అది ప్రాకారముననుసరించుచున్న నవ కేరళి నిజప్రతాపనలంబు జూపకుండునా! రాజపుత్రులకు మానవోనికన్న పేరొకటి యుండునా! మానవుల కోరికలను పిదప బ్రతికి యున్నను మృత్యుండనుల సమరంతురు యావకుడు కరవాలమును తీసివోయెను" గాని సమర్థుడు కాకయ్యె పృథ్వి డాదినకి కేయనింప నానయెనంగ లోనిరిగి మృదుడును బాలయును కేయనించిరి అతాత్మ పురుషుడు పీడిచావడిపై బరుండి యిట్లు వితర్కింప దొడంగ "అహ! ఏమి యీచిత్రము! మహాబాహుబలిని క్రముంపనగు నేనీచికి వశపడి మానవును గోలుపోతిని" త్త్రయింపజూతుడనగు నా కీయవమానముకంటె వేరొక కష్టంబు గలదే ఇక నా కీ ప్రపంచముతోడ సంబంధ మేమియు నులేదని కరవాలంబున పాడుమకొనబోయెను ఇంతలో నుచ్చైస్వరంబున "వత్స! ఆత్మహత్య మహాపాతకము కలకాలమును కష్టములందబోవు నీకు శీఘ్రములోనే సుఖంబు కాగలదని యెవ్వరొకప్పుడు లాతనికి కల్గగోచరమయ్యెను అమాటలకు తర్రువెత్తిరమ్ముల గావించుచుండగనే యాతడు సుఖప్రసంగం జెందెను

౪

రాత్రి యొకటి రెండు మూడు నాలుగు గైదు ఘంటలు కావచ్చెను. ఒకదానికి వేరొకటి ప్రత్యుత్తర మొసంగుచున్నదో జూచి "కొక్కరొక్క" యని రెండుమూడు కుక్కుటగ్వలుల విశవచ్చెను. ప్రయసంకర్మనమునకయి ప్రాకృతి చిలుకుచెంగాచి చీకగట్టి సంగ రింపుకొనుచున్నదో యన తూర్పుదెస నరుణారుణాంబులు వెలసెయ్యడెను మిశ్రునిసందర్శనమున నవ్వి పండ్లి గిలింబుచున్నవోయన తావరలు వికసించెను. పాపరూపము, దుష్కర్తౌకరము నగు చీకటి భగవంతుని గాంచి లజ్జావంత చక్షుయై మూలమూల కేగుచుండెను.

ప్రకృతికాంత పునర్జన్మమును గాంచుచుండ "నీదురమేల్కొంది మీ నృత్తిగర్వలగాపాడుదు, మీ మనస్సుల్రముల గాపాడుదని ఘోషించుచున్నవోయన కాకులు "కాపుకాపు"వని జూజుగొడంగ తెలతెలవాగు గుండెను దివాంధులగు గూబును త్తలుగులును కులాయముల జేగుచుండ నిఖిలజంతుసంతానములు జయజయధ్వనుల శ్రేణుచుండ పవనుడు తన కమ్మతె మెయ్యల భగవానుని స్వాగతమొనరించుచుండె.

కుక్కుటగ్వని వినినతోడనే వృద్ధయోగి మేల్కొని చండ కండలధరుండై నదీస్నానమున కరిగెను. నిమిష మొకయవముగా తలపోయెను రాత్రిసంతయోర బుచ్చుచున్న యాయగడుగు కన్నుల నూలుకొనుచు చేతుల తోడించి

"నాయనా! ఆపద్ధందూ! జగజ్జనకా! దీనునిబోవుము వివత్స! ప్రమున నోలూడుదీనుల గావ నీవుగాక వేరెవ్వరు దిక్కు తలద్రీ" యనియెను. పిదప ముఖప్రక్షాళనాదికృత్యముల నిర్వర్తించి తిగుగ నరుగుపై గూరుచుండెను.

కొంతసేపటికి నిత్యకర్మానుసారముల గావించుకొని యీనిపుంగవు డగుడంచె తోడనే యతడు యువకునిజేరజేర "ఓయీ నీ సోదరా! చునంగ! నదిగల బ్రోవుగజేర్చుచుండుము, త్వరలోనే రాగల"ని చెప్పి లోని కరిగెను. యువతిమాత్రము జూటనే నిలువబడియుండె

ప్రభును పందరనముననే ప్రేమనీజములు వారిహృదయముల నాకిరియెను. క్రమముగా నవి యంకురించి ప్రాకులాదాగు. ఇంతలో నన్యోన్యప్రేమ వారి దృష్టులనుండి ప్రసరించ జొర్ర

యంగడునలో ఆహా! మహారాజాధిరాజునై కష్టమననెట్టిదో యాపదవలెన నెగగ, యతిసుమహారంబున బెరిగి, తుద కిట్టియి క్కుట్టలగు నొకైతిగదా! హతవిధి! జనకుని బాసితిని, రాజ్యమునైనను బోదెనున్న మార్గము గానలేక తీర్చిపాసల సృత్తున నాల్గునసంబు లీయర్యంబు గ్రుమ్మరితిగాని నిష్కలంబయ్యె. కడ కి నుజొత్తునినైన వేడికొని యెడ్డునేరుదమను కొన్న నిచ్చున నన్యంబులు తప్పవాయె. చతురంబోధి పరీత భూభవనగర్భి దత్త చామికారాయతదండంబు ధరించుచేత నే దీకట్టెలుబట్టలెగా! యని యనుకొనుచుండెను. విమల రాకుమరునినుఖ్యైఖిరి లాచి జాలినోంది "అర్యా! మజ్జన

కుడు తేపానిప్రాగరిష్టుడైయున్నవాడు. అతి డింతిలో మిగుడువాడు కాడ తవ రింతో గొంకెను నేడదేరి పిదప నియమిత కారము చక్కచెయనచ్చు నని వృదువచనంబుల నాతనికి జెప్పెను

యువ —కోమలీ! నీ నీ నియమితకార్యముకల్ల జక్కజేసిన గాని విమలపవైతి లెరుజీ! ఎందరెందరో సుందరాంకల జూచితిగాని యెవ్వతెయంగు నా మనకు ప్రసరింపదాయె. కాని, నిను గాంచితోడనే నా వనంబు చొంచి పోవుచున్నది నేను కొంగల విహీపాలు జేర్చుపుత్రుడను నాదేరు ప్రభాకరుడు విమల ఇంచుక లజ్జావంతపదనయై" మోహనాకారా! వజ్రనకుడు వచ్చువేళ కావచ్చినదని చెప్పుచు తలుపునంక జూచునరికి వృద్ధు డచ్చట నిలువబడియుండెను. తాను జేసినది తప్పని పాప మబిడ్డ యెలుంగును ఆంచుచే నోటమాటరాక యాపె నిశ్చయయై నివబడిపోయెను వృద్ధు డామెతోడ "అమ్మ! నీవు చేసినదానియందు తప్పేమియును లేదు. మీ కన్యోన్యప్రేమ యున్నదోలేదోయని పరీక్షించుటకై నీ నిట వేచి యుంటి మీ వాక్కులనెల్ల నే నామూలాగ్రహముగ వింటిని. భగవంతుడు మీయెడ బ్రసన్నుడగుగాక! నాయనా! ప్రభాకరా! నీవుత్రాంతము నంతయు నెఱింగితి నిన్నింతగా కష్టపరిచినందులకు మహమున నన్యధా యోచింపకుము. నీ కష్టములనెల్ల నుపశమింప జేయ నమాల్యదని యగు నాముద్దు మమరైన నీ కిచ్చుచుంటి పరిగ్రహింపు మనియెను ప్రభాకరుడ డంత మునికి సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరింపుచు సంతోషబాష్పకణముల స్వామిపాదముల కభిషేచనము గావించుచుండ స్వామి యాతనిని లేవనెత్తి యోదార్చెను. ప్రభాకరుడు తా జేసినకష్టంబుల నైరింపుమని యొగిని వేంబిధంబుల వేకొనెను వేదోక్తముగ వా రిరువురును యోగిసత్త్వముడు వివాహము జరిపించెను.

అన్యమధ్యమున నిరువురు పురుషులు తీర్చిపాసా యత్తిత్తులై కాబోలును సృష్టి తప్పి నేల గూలియుండిరి ఇంతలో మహానుభావు డెవడో మధురాహారముల గొన్నిటి పల్లెరమునండిడి వారియెదుటబెట్టి యారగింపుడని వారిని వేయి విధంబుల వేడుకొనెను. పెన్నిధి గన్న పేదచందంబున వా రా భక్త్యముల గడుపార గుడిచి యిందుక నేడజేరిరి. అంత వారాతని "ఓయీ నీ వెవ్వరు? నీస్వామి యెవ్వరు? మమ్ముల నిందుక నీ ప్రభువునియొద్దకు గొంపోయెదవా? తలద్రీ మాకు ప్రాదానంబు గావించిన నీకు వేయివేలధన్యవాదములు నీ మేలు జివితకాలమున నెన్నడును మరచువారము గామని, యత్యాప్తాయమున బలికిరి వారి కాతడు అయ్యలారా! నా స్వామియగు దేవేంద్రనాథుడు పమిష్టాశ్రమమున నున్నవాడు అతని యానందోష్ణున నే నీయాహారముల గొని తెచ్చితి మీ రిచ్చగించినచో మిమ్ముల నందర నటకు దొడ్డినిపొయెద. రండని ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. దేవేంద్రనాథు డనినమాట వారి వీనుల సొకగనే యిరువురును నేల గూలి గోలుగోలు వని విలపింపసారిరి.

కొంతవడికి ధైర్యమునూని యా నాత్మ పురుషు వెంబడి వారందరును దేవేంద్రుని యాశ్రమమునకు జరిరి దేవేంద్రుడు వీరిని జూచినతోడనే చిరునవ్వుతోడ నెదురేగి దయాసత్కారముతోడ తోడితెచ్చి యుచితానంబుల గూర్చుండజేసెను. ఈ నాత్మ పురుషు లిరువురును వేరెవ్వరును గారు మనహరి హరనాథ కనకవర్మలే అన్నయగు దేవేంద్రనాథుని జూచిన తోడనే హరిహరనాథుడు సిగ్గుచే తలవంచుకొని బాష్పజలంబులు కంటికి నేటకు నేకధారగా గాలి శోకానలం ప్రహృదయుండై కూరుచుండెను. దేవేంద్రు డాతనిని గొగిలించి తమ్ముడా! కలతజెందకుము నీవు నాకుచేసినది యుపకారముగాని యుపకారముగాదు. సంపన్నాంధులైనవారికి భగవద్భక్తి మదురుట దుర్లభము ఋషిసత్త్వము లందరును రాజ్యముల వీడి కానలకేగుట తపంబు నిరాఘాటంబుగా గొనసాగుటకై కాడ? తొల్లి గుఢాముడు తనసతియుద్వృధనమున వెక్కువీ నాశ్రయించి నిఖిలైశ్వర్యంబుల గొనెను. కొంతకాలమున కాతడు సంపల బొందినందులకు మిగుల పరితపించె. నీయెడ నా కెట్టి కోపమును లేదని పోదరుని నోదార్చెను హరిహరనాథు డన్ను తన తప్పిదమును తుమింపు మని పెక్కువిధంబుల వేడుకొనెను.

అంత దేవేంద్రుడు కనకవర్మను దికించి జరిగిన వృత్తాంతము విద్యుదుగా నెఱిగింపునని శోచెను. వారు మృగయాచిహారాధము వనంబున కరుగుటయు, అచ్చట దావానలంబునం జిక్కువడి సైన్యమును, తనకుమారుడగు ప్రభాకరుని గాన

కుంటయు నామూలాగ్రముగ నివేదించుచు కంట నీరు గార్చుచుండెను దేవేంద్రు డద్దానిని గ్రహించి మందహాససుందరవద నారవిందుడగు కనకవర్మం గని కనకవర్మా! నీ కొకగొప్ప బహుమతి నిచ్చుచున్నాను నైకొమ్మని చెప్పుచు తలుపుదెఱచెను లోన విహలాప్రభాకరులు సోగలా లాడుకొనుచుండిరి చనిపోయినాడని నిరాశజెందిన లండ్రెవిడ్డ లొకరి నొకరు గాంచినప్పుడు వారి సంకేత మెమిని చెప్పవచ్చును! ఇంతకు మించిన సంతోషమాను, అశ్రుర్యమును కనకవర్మహృదయము నుప్పొంగ జేయుచుండెను.

మరుసటిదినమున వా రందరును కనకపుర్తి కరిగిరి అచ్చట విమలాప్రభాకరుల వివాహము తిరుగ సత్సవముతో జరుపబడెను అనన్యరూపలావణ్యవతి యగు విమల తమకు కోడలుగా దొరకినందులకు కనకవర్మయు నాతనిభార్యయు నపరిమితానందభరితు లైరి హరిహరనాథుడు తన యన్నయను మతిచొప్పున సింహాశరాజ్యపీఠిని దిరుగ నధిష్ఠించెను అంది యును సుఖితులై యుండిరి.

స్వస్తి ప్రజాభ్యుపసంహారంతాం
న్యాయేనమార్గేణ మహింసాపీఠాః
గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభవస్తు నిత్యం
లోకా స్సమస్తా స్సుఖినో భవంతు
సమాప్తము

ద్యుమణి యుదయించె

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లి కార్జునరావుగారు]

ఎరవు కొరకయి ఎగిరి పోవగ
నంబరమ్మున కండ జమ్ములు
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె
పశుగణమ్ముల బంధమాక్షును
నంది లోపల హర్ష మొందగ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె.
అంద మొప్ప గృహంగణమ్ముల
బూవుబోడులు మ్రుగ్గువెట్టగ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె
భువనగణ్యులు భూమిరేండులు
శ్రద్ధతోడుత సంధ్యవార్చగ
దూర్బదిక్కున ద్యుమణి యుదయించె

భరత ఖండాభిమాని

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లి కార్జునరావుగారు]

అన్యదేశములందుఁ దయాదుచేసి
నట్టి వస్త్రములకు నగ్నిముట్టఁజేసి
ఖద్దరునె సంతతమ్మును గట్టరయ్య!
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
కాననసభకు, స్థానికసంధులకును
నిల్చినట్టిస్వరాజ్యయనివయమునకు
నిచ్చి యోటను ఖ్యాతి వహింపరయ్య!
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
హయనమ్ములు పడునెన్ని దరిగినంత
సభ్యులుగఁ జేరి జాతీయసంఘములకు
వడికి, నూలునుబంపుడీ! పాయకుండ
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని.
బ్రాహ్మణేతరులార! యాభావలార!
ప్రాందవరేణ్యులార! యాయవనలారా!
అలిగి మీలోన మీరు పోరాడఁడగద
అనుచు బోధించు భరతఖండాభిమాని

వ క ట న

ఆంధ్రపత్రిక—భారతి

నిజారాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రజిల్లాలలో నుండువారికి పి. పి. లు పంపుట సొమ్ము ఎవరాలుజేయుట మొదలగు సౌకర్యములు లేనందున దక్షిణప్రాదరంబాదు, 566 రెసిడెన్సీబజారులోనుండు నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ ఆండ్ కో, ఆంధ్రబుక్ డిపోవారిని మావీజంట్లుగా నేర్పరచివాము. ఆంగ్లేజిపోస్టు సౌకర్యములు లేనివారు మావీజంట్లకు వ్రాసి పత్రికలు వర్తకాలు తెప్పించుకొనవచ్చును వివరములు రేల్వేషగయిరాలకు ప్రాదరాబాదు ఆంధ్రబుక్ డిపోకు వ్రాసి తెలుగుకొనవలెను.

అవిదిత లోకద్వార కవాటపాటనము

కొత్త ప్రపంచములు ఎన్ని, ఎట్లు, ఎంతమట్టుకు
కనుగొనబడినవి?

(మైమేగజీవనమండి)

సూర్యదర్శనయంత్ర (Telescope) సహాయమున కొలన
కొట్టుగ నూతన నక్షత్రములు దృష్టములగుచు వాటి మర్మము
లను వెల్లడిజేయుచున్నవని ఒక ఇంగ్లీషుపండితుడు ఒక అరబ్బీ
ధనికునితో చెప్పుచుండగా నప్పు డా శ్రీమంతుడు "మీరింత
అసంతృప్తిమంతులేలే! నూతన నక్షత్ర పరిశోధనలేలే! మనకు
తెలిసినకొలదినక్షత్రముల వెనుకనే మనము భగవంతుని జూడ
గలము అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను ఈతడు అనినమాటలు సత్య
ములు అసత్యములు గూడ నైయున్నవి విశ్వరూపాన్నిదానో
పాయాశ్వేషజాగ్రత్తను సుమారుచూడ్రస్సుట మానవుని నై స
రికధర్మము గనుకను "అజరామరమైత్వాజ్ఞోవిద్యామర్థంచ చింత
యే" తను న్యాయమునుబట్టియు, వీని మాటలు అసమంజసములు
స్పష్టియందలి ప్రతిపస్తువును భగవంతుడు తనదివోడ్డేతే పూర్వక
ముగా సృజించినాడని మన విశ్వాసమును బలపరుచని యెడల
అజ్ఞానము నిరర్థకము గనుక వానిమాటలు యుక్తములు సర్వ
ప్రపంచ సామ్రాజ్యాభిషిక్తుడైనను అభ్యాత్మజ్ఞానశూన్యుడైన
యెడల ప్రయోజనమేమి? అనేక ద్రవ్యముల సందర్శించిన నూత
నాంశముల జ్ఞానవిశేషము లన్నియు కలిసి మానవజ్ఞానసముదాయ
ముపబ్బంహితమైయున్నది కొందరు ద్రవ్యముల కేవలము
సాధారణ మానవులు వీరికి చీకటిలో పడునమై పోవుచుం
డగా ఆకస్మికముగా అవి తిరిగిత సంభవముగా నేడైన వెంట
కనబడినీరితని, నూతన జ్ఞాన ముత్పన్నమైనది ఇతరులకు జ్ఞానో
దయము కాక తాళిమముగగాక, దూరమున అన్వేషకాంతిలో
ముందు జ్ఞానముప్రకాశించి, తత్ప్రాప్తికి పీఠ మహాప్రయత్న
ము కావించగా పరిశ్రమాంతమున తత్ఫలముగా లభించినది మ
హాపండితులు గూడ తాము సంపాదించిన జ్ఞాన మంత దేదీప్య
మానముగ ప్రకాశించుచున్నను, జ్ఞానము ఒద్యోత ప్రాయమనిన్ని
జ్ఞేయము సూర్యనివలెనపరిమితకాంతి మంతవనియు నెరుగుదు
రు ఆ మహా శేషస్సు దుర్నిరీక్షమనిన్ని దురవిగాహమనిన్ని
గూడ వారు నుడువుచున్నారు మనకిప్పుడు ఇందియగోచరము
గానున్నను అనంతకాలమున నెన్నడో తప్పక భగవంతుని
యనుగ్రహములన మనకు గోచరింపగల మహావిశ్వమే దోకల
దని ప్రాజ్ఞులు ముండుగూడ తమ హృదయములందుగూఢము
గా నమ్ముచున్నారు ప్రాజ్ఞుల కీ విషయము తెలుపాండిత్య ప్రాగ
ల్భముచేత స్ఫురించుచున్నవి పామరుల
కీ విషయము తమ సహజ ఆవ్యాజ మనోవైభవము
చెతనే తట్టుచున్నది కొందరి కది కేవలము విశ్వాసమైయున్నది
ఈ నమ్మకము యుక్తమా అయుక్తమా అని వారు పరిశీల
నిచ్చగింపరు. మరికొందరి కది ఆశయముగా నున్నది, తమ స్వప్ర
యత్నముచేతగాని లేక మరియేమానవుడో అమూల్యమేధాశక్తిగ
లవాడై యర్పించుటచేతగాని యీ యవిదిత మహాలోక
ద్వారకవాటమనందు ఒక చిన్న రంధ్రమును కనుగొనవలెన్న
దని నమ్ముచున్నారు ఏది యెట్లున్నను యిదిమట్టుకు నిశ్చయము
ఇదివరకు మనకు తెలియనిలోకము లనేకములు నేడు మనకు
తెలిసినవి ఇతర స్థూల ప్రపంచములు అప్రదేక్ష్యు డైయుమనకు
జ్ఞాతములైనవో ఆ ప్రపంచములను చూచుటకు తలుపు తెట్లు
తెరవబడినవో ప్రకృతిశాస్త్రవేత్తయగు మా విలేబరి మిక్సిట్లు
వ్రాయుచున్నాడు

అతీంద్రియ గోచరలోకములు

నాకాదళ నాయకుడగు వాక్ట్రాంపు లనునతడు టెమ
నదిలో తిరుగుచు ఇంగ్లీషువారియొడలను కాల్చినేయుచుండెడి
కాలమున హాలెండుదేశపు ఒక బీదవాడు ఆదేశ ముఖ్యనగర
మైన ఆమ్స్టర్డుములో గవర్న మెంటుకచ్చేరిలో ద్వారపాలకుడుగ
నాకరిచేయుటకు కుదురుకొనవలసి వచ్చెను. ఈ పనికి జీతము
తక్కువ అయినను తనమిత్రులనిపారసుమీద యాయుధ్యోగము
తనకు దొరకినందుల కతడు అనందించుచుండెను అయితే జీతము
తక్కువ అయితే అయినదిగాని యితనికి పనికూడచాలాతక్కువ
తలుపులు తియ్యడం వెయ్యడం తరచులేదు కనుక సాధారణ
ముగ నితని కెప్పుడును తీరుబడికనే ఉండెడిది ఈతనిపేరు
వాక్ట్రాంపువేట్ హీసు అన్వోనీ ఇతడు తనతీరుబడికాలమునంతను
గాజుబిల్లుల నూరి తయారుచేయుటయందు వినియోగపర్చెను.
ఈగాజుబిల్లుల యుక్తస్థానములందుంచి నూత్నదర్శనీయం
త్రము (Microscope) ను నిర్మించెను ఈ విధముగా నడుచు ఆ
విశితపూర్వలోకమునకు తలుపుతీసినవా డాయెను. తత్పూర్వ

మే మానవుడు చూడనివాటి నీతడు ప్రప్రథమమున జూచెను
అవి యేవియన రక్తమందలి రాగకణికలు(Corpuscles) ఆదేశ
మందలి మురికికాలువలలోని నీటిమందలి అణుజీవరూపములు
మనుజుని వదనగవ్యామందు జీవించెడి నూత్నక్రిమిరూపములు
మొదలగునవి ఇవి కేవలము యంత్ర సాహాయ్యముననే గోచర
మగును. నేటి జనులీ యద్భుతము లన న్నిటిని చూచి
యుండురు పూర్వమి విషయము పరిచితము.
ల్యూచెవ్ హీసు కనిపెట్టిన నూతనలోకము క్రమేణ అధికతర
ముగ జ్ఞాతమగుచు, విస్తీర్ణమున దినదినాభివృద్ధి నొందుచు నేడు
నిరసధికానంతముగ కన్పట్టుచున్నది మనము తొకగలసకలనస్తువు
లందును అర్బుతములు న్యర్బుదములగు పరమాణునూత్నములైన
జీవరాసులున్నవి మానసరూపాయనోటుమీదక్షిమిజాతసామ్రా
జ్యమున్నది ప్రపంచమున మానవసంఖ్యకంటె సధికసంఖ్యక
మైన జీవరూపజాతముపల్లలోదకమందుండును ఆకాశమున దృ
గ్గోచరముగ నక్షత్రములకంటె సధికసంఖ్యకములగు మనభూ
మిమీద నదృశ్యముగ జీవలోకమున్నది ఆకాశమందు మనచర్మ
చక్షుర్గోచరము గాకుండ నెన్నిప్రపంచములున్నవి? ఈప్రశ్నకు
ఎవరను సమాధానము జెప్పలేరు ల్యూచెవ్ హీసు తననూత్న
దర్శని యంత్రమున కుపయోగించిన అద్భుత బిళ్లలకు బిల్లకణ
మైన గాజుబిల్లలను సంధించి దూరదర్శనీయంత్రము సమకూర్చ
బడినది ఈయంత్రసహాయమున సభోమండలమును పరిశోధింప
గాఅప్రమేయదూరదేశములందుండి అప్రమేయవైశాల్యతీతయ
ములతో నొప్పుచున్న స్వయంప్రకాశమానము లగు నక్షత్రముల
నుండి ప్రసరించుచున్న కాంతిరేఖాసముదాయము పుంజీకృత
మై దృశ్యమగుచున్నది పరిశీలనాగ్నిధిలోనిల్లగపడెడు చుక్క
లతెక్క ప్రతిపంచత్వరమును విశేషముగ సభించుచున్నది గోచ
రమగు నక్షత్రములసంఖ్యకు, నాటికి స్థిర వైభవములకు, వాటి
దూరములకు మనస్సునిర్ధాంబోవుచున్నది ఈమాతనవిశ్వరూప
సందర్శనముచేత మానవుని మనము ఆశ్చర్యనిమగ్నమగుచున్నది
నూత్నదర్శనయంత్రము, దూరదర్శనయంత్రము అను నీరెండును
అవిదితలోకముల కవాటములైయున్నవి ఈతలుపుల తీయవా
రును, ద్వారపాలకులను అవి జ్యోతిశాస్త్రవేత్తలను, నూత్న
దర్శనయంత్రములను, అనుక్షణమును నూతనలోకావలోకనము
జేయుచున్నాడు. దేవీగూర్చి వారు సునిశ్చితసిద్ధాంతము జేయ
గగ్గినను లేవన్నను దీనినిమట్టుకు వారు నిశ్చయముగా చెప్పుచు
న్నారు అదియేమిట అజ్ఞాతము దీనితోసరి ఇక అవిదితలో
కములులేవు-అన్నిటిని సంపూర్ణముగా కనుగొనినారను అని
నుడువవలెనేదని అతివృద్ధులుగా సంపదను నిశ్చితాబ్ధివ్రాయ
మొనగుచున్నారు మైక్రొస్కోపు, టెలెస్కోపులద్వారా అవి
దితలోకములను గురించిన జ్ఞానము గత ఇరువది సంవత్సరము
లలోను, విస్తారమందును, గాంభీర్యమందునుగూడ మహాభివృద్ధి
నిగాంచినది మైక్రొస్కోపునందు కాంతి ను పయోగించు
విధాన ప్రక్రమముందు మాతనకర్థి ఏర్పడుటచేత గత ఒక
సంవత్సరములోను యీ యంత్రములకు అమూల్యశక్తి కలిగినది
దీనివలన పీఠ ఏయుపాయముచేసెను సరినేత్రగోచరము కానం
తటి చిన్నజీవస్వరూపములను చాయాగ్రాహకయంత్ర ఫలక
మున చిందితరూపములుగ జేయుచున్నాడు (photograph)
అణోరణీయములైన యీ నూత్నదర్శనములు సశేషములై పెరు
గుచు సంతానములకలదియై ఆహారనిద్రాదీక కర్మలందు మహా
నూలకాయము లగు మత్తేభముల కేవిషయమునను ప్రకృతిసృష్ట
వ్యాపారములందు తీసిపోవు గత మహాసంగ్రామాంతమునుండి
జ్యోతిష్కళా టెలెస్కోపులతో గగనాంగమును సమ్యక్జ్యేషి
క్షణమున 99 కొన్ని నూతననక్షత్రములను కనుగొనినారు ఇవి
స్వయంజ్యోతులు వాటినుండి కాంతి మనలనుచేరుటకు పదిబిల్లల
సంవత్సరముల క్రిందట వహారయముతో బయలుదేరినది వెల్లు
రు సెకన్లను 18,000 మైళ్ల వేగమున పోవును ఇంకను కొన్ని
నక్షత్రములు మనకు అప్రమేయదూరమున నుండుటచేత వాటి
నుండి ప్రసరించెడికాంతి యెంత మహావేగవతియైనను మనలను
చేరకయేయుండవచ్చును అట్టి అవిదిత అనేద్యలోకములు,
విశ్వములు ఎన్ని ఉన్నవో ఎవరూహింపగలరు? "యతోవాచో
నివర్తంతే, అప్రాప్యమనసాహ"యనునదిచట చింతనీయును.
అవిదితములగునట్టియు అతీంత సద్యావనులగునట్టియు నెన్ని
యో విశ్వములు మన చుట్టునుగలవు త్వక్కుట ప్రోత్రశివ్యో
హూముల కత్యంతసన్నిహితముగనుండునను మనకగోచరముగ
నిల్చియ విషయముగాక నేడైననుండుట దుర్బలము గాదు
ఏకాశీవిశ్వేంద్రాలయ మందలి ఘంటానాదమో, లండను నగర
రాజమందలి ఏ ప్రభువు వినిదార్థము ప్రసరిల్లిన నావ్యవితే
వమో, అమెరికాలోని ఏ సంగీతపాటకునిగాత్రమో నేడు మన
ముకూర్చున్నగదిగుండా ప్రాంతమనేయున్నది నునకాధ్వోకర్ణ
గోచరమగుచున్నదా? లేదు. కాని వైరెగు నాళకములను
మన చెవులకు తగుల్చుకొనినచటనే యీ ధ్వనులన్నియు స్ప

ష్టముగ వివరముచున్నవి సూర్యరేఖాము (telegraph) తం
త్రులద్వారా జరుగుచున్నవి తంత్రులులేకనే సూర్యరేఖాము
ద్వీటకు వైరెగ్రఫిపేరు వైరెగ్రఫిపేరు తీగలులేనిదే సూర్యరేఖాము
వినుట అని అర్థము సూర్యమండలమందలి మహావ్యాసం
ర్థుమామరముల కర్ణకర్ణర మోషముగూడ మనగదులలో విని
వచ్చునుగాని ఆవాదమును మన స్రుతిగోచరముజేయు సిద్ధాంతాన
ము నేటికింకను లభింపలేదు మూర్ఖగోళము మొదలగునను
హా దూరలోకముల నానమును మనకు విని పిలుకలిగించెడు
మహాద్భుత యంత్రసామగ్రిని ముందు ఎవడైనను కనుగొనవ
చ్చును. అప్పు డాయంత్రము అతినూత్నములైన యీధ్వనులకు
కోటిగణితముగ పెంపొందించి పరీక్షనాములకు గోచరించునట్లు
చెయును రసాయనశాస్త్రవేత్తలు పూర్వము మొన్నటివర
కును అణువుల సతినూత్నపదార్థము లనుమండెడివారు కాని
రెండువేల యేండ్లక్రితమే ఒక గ్రీకునై యాయుకుడు పరమాణువు
లను గూర్చి ప్రపంచించియున్నాడు పరమాణుశబ్దము మొన్న
యిరవై యవశతాబ్దమువరకును అర్థశూన్యముగ నుండును శబల
భాష్యమై యిది నిరూపణానర్హమై అనిర్వచనీయముగనుండెను
పరమాణువులను మనము కండ్లతో చూడగలమనిన్ని జెవులతో విని
గలమనిన్ని ఎవ్వరును భావించియుండలేదు కాని ఏమహా
మేధావియో శాస్త్రవినోదార్థము, స్థిరతానిస్కోపు అను
క్రిడాయంత్రమును నిర్మించెను ఈపరిభ్రామణ ప్రమాత్మక
యంత్రము బొంగరమువలె నుండును ఈ యంత్రసహాయమున
పరమాణువులను ఏకలక్ష్యోన్ముఖములై ఒక కేంద్రస్థానయము
నిరంతరము ధర్మించుచు నాపరిభ్రమణమునందు పెట్టిసఖ్యముగ
స్ఫురత్స్ఫులింగ తేజోరూపమును క్షణికముగ నొందుచుండు
టను మనము గుర్తించగలము మరియొక మేధాసంపన్నుడు
వీటికంటెను అల్పీయసములైనట్టియు విద్యుత్కాంతిమంత
ములైనట్టియు పరమాణుకముల భాస్వరమార్గమున స్థూలస్పష్టి
గోచరము గావించెను ఈదేదీప్యమానము లగు స్ఫులింగములు
(Electrons) తూచి వాటిబరువును కొలిచి వాటిపరిమాణమును
కనుగొనినారు మరికొందరు దీవికారులు స్ఫులింగసంక్లిష్టముగు
పరమాణువుపరి స్ఫులింగరూపమును చాల్చునపు డుద్భవ
మొందెడి రాంకార ఫలోహాదీకధర్మనివిన పిలినర్పియున్నాడు
ఈ విధముగా అవిదితములై, అవృద్ధములై, అవిశ్వసనీయములైన
విశ్వము లనేకములు మనకు విషయపథపాతితములై పది వీటికి
వెనుకను, అతీతముగను, వీటికివైగను, మనకు గోచరమగుటకు
నిరీక్షించుచున్న లోకము లింకను ఇతరులున్నవా? ఒక టెలి
విద గళాసుతో నీళ్లుంచి మనము చూచినయెడల ఆజలోపరి
భాగము సమతలముగను నిశ్చలముగను కనుపించును కాని అతి
వేగపంచలనలము లగు ఊర్వికావరంపరలచేత నీజలోపరిత
లము అక్రాంతమైయున్నది మహారయమున బోవు తుపాకీగుం
డును మనదృష్టి ఎట్లు వెంబడింపలేవో అట్లే యీతరగలవేగూర్
కముచేత నివిగూడ నేతావేద్యములగుచు దురవగాహగ
మనముగలవగుచున్నవి అత్యశ్వములగు, వీచీలయములను, శత
ఘ్నినిర్బుక్త అయిపిండములను, తా మేమాత్రము చలింప పిలులే
నంతటిస్వల్పకాలమునాత్రమేపెట్టిగడు అత్యంత అల్పకాలస్థాయి
యగు దీధితిచేత దృశ్యములు గావించబడుచున్నవి మనకండ్లతో
వీటినిచూడలేము కాని నిమేషములో సహస్రాంశములకన్నను
ప్రాప్యముగ క్షణికకాలమందు, అవహానూత్నవ్యవధిలోనుకాంతి
ఉత్పత్తియై, వెలిగి, ఆరిపోయిన యీముహూర్తములోను
చాయాగ్రాహకఫలకము వీటిని సంచలనకూన్య మగు స్థిరస్థితి
యందు గ్రహించి వాటిబింబమును ధరించుచున్నది. ఈక్షణిక
స్థాయియగు విద్యుత్ప్రేర చాయాఫలక కవాటమును తెరచు
చున్నది ఈవిధము గా చాయాగ్రాహక యంత్రము
(photographic Camera) అవిదితలోకసందర్శనమును సమ
కూర్చుచున్నది క్షణమాత్ర స్థాయియగు విద్యుత్ప్రేర, నూన్యో
ణువర్మనీయంత్రము, చాయాగ్రాహకయంత్రము యీమాటిని
మేలించి అదృశ్యములగు పరమాణుజీవవిధములను చాయాపట
ములందు ప్రతిబింబితముల గావించుచున్నాడు. అణుదర్శన
యంత్ర సాహాయ్యమున యీపరమాణువుల వృత్తాంతము స్పష్ట
ముగ నిరూపించిన యంత్రగాదు మనుషుండు అణుస్వరూప
మును చాయాపటమున గ్రహింపగలనని ఆశించుచున్నాడు
అణువులలో పెద్దవాటిని సుమారు నూరింటిని పరుసగా నొక
దానివెనుక నొకదానిని రెయిలుపెట్టెలవలె పెట్టినయెడల అన్ని
యును కలిసి చితుకుచున్న సబ్బులుడగ పార యెంతదగ్గరకిగ
నుండునో అంతపాడుగగ నుండును. అణువునెట్లు ఫోటో
గ్రాఫు తీయగలరు? తీయగలిగినయెడల ఇదికేవలము విద్యున్య
యమైన క్షణాదీధితి మహిమచేత, అణువు తాను తుపాకీగుండు
వలె సతీవేగమనము కలదియైనను గమనశూన్యమైన అత్యంత
కాలమున గ్రహింపబడిన దని చెప్పవలసియుండును. కొన్ని సునీచి
ములైన నూత్నగ్రాహకయంత్రములచేత నిరంతర సంచలనము
లగు అణువుల సంచలనము మనకు సుబోధమగుచున్నది ఒక
బాల్బీలో నీళ్లలో ఒకచిన్న బంగారపుముక్కను పడవై

అయితే బలమైన విద్యుచ్ఛక్తి ప్రవాహమును ప్రసరింపజేసే నయోడల (Electric current) వది మాత్తుకొనుటకు భిన్న మగుచున్నది కలకారిన ఇటివని మనము అణుద్రవ్యముం ద్రేముతో చూచియెడల అందు మిక్కిలి మెత్తనైన బంగారపుసాడి క్రిందికిపోడి నిరంతరము తాండవమాడుచుండుటకు చూడగలము మనమెరిగిన కాంతవర్జ మెద్దియు నింతమెత్తగా నుండదు ఇంకనూత్నమైన తెలివితేటలు గలవైనను ఈపాంతుకణములు అణువులకన్న మిక్కిలి పెద్దవిగ నుండును అణువులగతి వేగ దూరము లకన్న పీటిగ మనము మందము. ఇవి పోవు దూరము తక్కువ అదృశ్యములగు అణువులు క్రిడాకండుకమునవలె వాదపాతి యొనర్చుచేత సీస్టర్లచూర్ణ మిట్లు నిరంతరపంచలనమును విండుచున్నది. ఇక్రాంతి నెరుగని అణుశక్తిని ప్రేరేపించినది కొంచెముగ తెలియజేయుచున్నది అణుగర్భముం దిమిడియున్న ట్టియు విద్యున్నయములై నట్టియు పరమాణువుల గతి పంచలనములనుండట అణుగతివేగాదులు అతిస్వల్పములై శూన్యములని చెప్పవచ్చునున్నవి పరమాణువులను విహారమున గలవగుటను ఎట్టికెమిరా అయినను పోటీతీయలేకున్నది కాని వీనిని సద్రూపమునబడు సందియములేదు వీటిని పరిగణనచేయుటకు, తుల్యాభారము గావించుటకును కాలాపిచ్చియు గావించుటకును వీలుగనున్నది ఈపరమాణువులు విద్యున్నంతములగు పరమాణుక స్ఫుంగిపుంజములై యున్నవి ఇప్పటి మన శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిబట్టి, గోచరములైన అగోచరలోకపదార్థములలో స్ఫుంగింకములను మాత్తుపదార్థ పరమాణువులని చెప్పవచ్చును భూమి మనకు కనబడుచున్నది ఇంద్రియగోచర మగుచున్నది కాని భూనిర్మాణమునకు ఆధారభూతులైన ఇష్టకలనందగు విద్యున్నయ పరమాణువులను, అవి మిక్కిలి అజోడితముగ చిన్నవగుటవలన, అతి వేగగతులగుటవలన మన మెన్నడును చూడలేము కాని మహావైశాల్యము మనము వాటివేడిమిని హరించినయెడల అవి కొరడుబారి వాటిగమనమును కోల్పోవును అప్పుడు మహాలోమహిమముగ వాటిని గురుత్వము గావించి భూతాద్రముతో మనము వాటిని మనలను ప్రాయమున్న భూమిపై జూచినయెడల మన మత్యశ్చర్య నిమగ్నులమై విముఖులగుచుము. వహాస్పర్శగోచరమును ఘనపదార్థమని మన మనుకొనుచున్న యీ భూమి ఘనపదార్థమునలె పట్టుపై గానరాదు. హిందవర పాతముకంటె సెక్కువ పలవస్తై, మంచి తునకలకు మధ్యనుండి భాటిగాలకంటె సెక్కువ భాటిలు గలి, భూమి కనబడును భూమిగుండా మనము ఆకాశమునకు నిరాటంకముగా పడకుండుటకు, ఈపరమాణుకణములు ఆస్యోన్యము సుదూరస్థములైనను నిత్యము మహారయముతో సంబంధించుటయే కరణమగుచున్నది ఈయరవై యవశతాబ్దమున మానవ మనీషుని శేషము నిశ్చిత్తసిద్ధాంతమునర్పించి డిట్లున్నది శేషమీద శేషముచేత నొక్క శతాబ్దములోపుననే యిన్ని అద్భుతజ్ఞాత లోకములను దృష్టములను జ్ఞాతములను గావించబడినవి ఈ నూతనలోకము లన్నియు సద్రూపములే అనంతకాలమున మానవ మనోబలముగూడ నిశ్చిన్తసిద్ధాంతమందయెడల ఈలోకములు మన కగోచరములగు నుండెడివే నరునిమనస్సు పూర్వముకన్న చాల మారినది మిక్కిలి విస్తరించినది తనయందే అంతర్భూతమైన లోకము నొకదానిని కనుగొనునట్లుగవడుచున్నది సూర్యుడు గాని చుక్కలుగాని మనకొక ఏడాది ప్రయాణముకన్న సెక్కుడు దూరములో లేవని మూడువేల ఏండ్లక్రిందటి జనులు అనుకొనుచుండెడివారు వారిమానసిక మంతికంటె సెక్కుడు భావమును గ్రహింపలేకుండెను. నాలుగువందల ఏండ్లక్రిందట మనుజులలో మూడువందల ముప్పాతికమంది సూర్యునిమట్టును భూమి తిరుగుచున్నదని గ్రహింపలేకుండెరి. నేడు దిక్కుల మనవధికమనిన్ని అనంతమనిన్ని ఎన్నెన్నునసంపూర్ణముగ గ్రహింపలేకున్నార గణిత శాస్త్రాభివృద్ధిచేత ఈశక్తిని మొదలగు మహామతిమంతులు కొందరు అంతరిక్షమునగూడ భూమి సూర్యులవలె ననంతముగా దనిన్ని సావధికమనిన్ని సరిహద్దులమధ్యస్థముగనున్నదనిన్ని నూతన భావ మొకదాని నుద్భవించజేసి వృద్ధిబొందించుచున్నారు జనసామాన్య మీభావమును అవగాహన చేసికొనజాలదు కాని సూర్యేండ్లు పోయినతర్వాత ఈభావము సర్వజనవేద్యముకాగలదని గణిత శాస్త్రులు సమ్మత మున్నార అట్లును డువు చున్నార భూమి మారుమి చుట్టును తిరుగుచున్నదిగాని సూర్యుడు భూమిమట్టును తిరుగలేదు అనిఅలోపర్షి కను చెప్పినాడు ఈసిద్ధాంతమునే నిలుపుటకు గేలీలియో అను నతడు తనప్రాణముల నిర్పించెను ఈవిషయము లప్పటిజనుల కవిశ్వసనీయములగు నుండినను నేడు పీటినందరును నమ్ముచున్నార ఇట్లే ఈశక్తిని సిద్ధాంతములగూడ కొన్నాళ్లకు విశ్వజనసీ హారామోదములకు పాత్రముకాగలవు కాని తప్పక యాసిద్ధాంతమే సత్యము యిదేనిలుచును అనినట్లుకు ఎవరును చెప్పజాలరు ఏలయనగా ఒకవంక అప్పటికి జ్ఞానాగమ్యములగు విషయములగుర్చి మానవమానసికవంతు కొన్ని మాధవశ్యాసము లేర్పడగలవు. విశ్వవనంతము నరునిమనస్సు సోపాధికము సంకుచితము కనుక విశ్వమందరి అన్నివిషయములను నరుడు

గ్రహింపగలడుట కేవలము అసంభావ్యము కాని గేలీలియో భూమినిగుర్చి చెప్పినట్లు మనము మనమునుగుర్చి ఇది జంగముము—పంతిలి ప్రవర్తనమును నూతన శక్తిసావర్థ్యముల నిది కాలక్రమమున సంగ్రహింపగలదు నూతన సత్యముగాని, నూతన భావప్రపంచముగాని, ఆకాశమునైపు వనము చూచునప్పుడు ఈదుకొనుచు వచ్చుచున్న ట్లగవడెడు క్రొత్తమక్కవల్లెమునకు జ్ఞానగమ్యమై ఇంద్రియవిషయపథమును పొంది మన మనస్సును వికసింపజేయుచున్నది నిత్యబ్రహ్మ గదిలో కూర్చుండి దూరదేశవాస్త్రలను వైర్లెసుద్వారా ననము నేడు వినుచున్నామలేదా? అని నడువనలయున్నది కనుక నే వన మెంతమానుకొనుటకు యత్నముజేసినను అజ్ఞాతముగు భావప్రపంచము, ఆధ్యాత్మికప్రపంచములనుగుర్చి మనవిశ్వాసము మనలను వీడిపోకున్నది కాంతూర్వ్యాలుచుములు, ధ్వనివీచిలు, విద్యుచ్ఛక్తితరంగపరంపరలు, అణువులు, పరమాణువులు, స్ఫుంగింకములు అనునవియే నా ఈ విశ్వమున నున్నవి? విద్యుచ్ఛక్తిత్వత్వదక యంత్రసామగ్రి, అణుద్రవ్యయంత్రము, దూరచక్షుసర్వదీయంత్రము మొదలగునవి సద్రూపగ్రహణార్థము మానవమానసికముచే నిర్మింపబడినవి నరలు సత్యసూపాచగాననకు తాము చేయగలయంత్రము లివియేనా? మనస్సు తనస్వత్వాంతమును తాను నిరూపింపలేదా? తన భావములవలన తనయందు సంజనితము లగు అలలను తాను గుర్తించి, ఏమారలోకములలో నున్నను మనస్సు మనస్సు అశోన్యము మాట్లాడుకొనలేదా? స్వరగ్రాహకయంత్రమున (Phonograph) పూర్వ ముద్వేషించి నేడు నవ్వుచులైన ధ్వనులకు శాశ్వతముగా ముష్టాయగను నిశ్చియియున్నాము చలదృష్ట స్వరూప గ్రాహకయంత్రమున (Kulerajagrophi) పూర్వపు ప్రేక్షణీయావస్థలన్నియో అని నేడు నశించినను వాటి స్వరూపమును యధారూపమున స్థిరీకరించుచున్నాము ఇవి యిన్నియు చేయగలిగిన నరుడు తనలో శాశ్వతముగ నిల్చి భాగములనదగిన భావోదేకమును, అధ్యాత్మజ్ఞానమును, పౌరుషమును, వీర్యమును, మనోవికాసమును, బంధీకృతముగావించి ఆచంద్రాగ్రముగ నిలుపుకొనలేదా? అనుజ్ఞానాభివృద్ధి నొందుచున్న మానవ మనోవికాసమును తిలకించినయెడల, ఇంద్రియగోచరమగు విశ్వముకన్న ఇంద్రియగోచరమగు విశ్వము సహస్రగుణితముగ సద్రూపమును కలిగియున్నదిని స్ఫురించును

మహాభాష్యం సుబ్బారాయుడు.

తుని (అనువాదకుడు)

చెన్నపురి కార్పొరేషను

నోటీసు

1926-27 సంవత్సరమునకు (కమిషనరుగారి కార్యాలయమునందున్న మాదిరి ప్రకారము) ఆరోగ్యశాఖకు గోదామహిల్లు సరఫరాచేయు హక్కు రిప్పన్ భవనమునందు 17-5-26 తేది మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు చెన్నపురి కార్పొరేషను కమిషనరుగారిచే బహిరంగవేలమువేసి విక్రయించబడును. ఏల కాలమందు నవాలుచేయదలచిన వారు రు. 250 లను ధరావత్తుక్రింద చెల్లించవలెను. జయమొందిననవాలుదారుడు రు. 1250లు ధరావత్తుక్రింద చెల్లించవలెను. యితరవిషయములు తెలియగోరువారు చెన్నపురి కార్పొరేషను ఆరోగ్య శాఖాధికారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

రిప్పన్ భవనములు } జె. వెంకట నారాయణ,
11-5-1926 } కమిషనరు.

అచరభస్మము

శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. దయచిటిన్ అనే బహు మూత్ర వ్యాధిని బోగొట్టిఅందుడు తీవ్రపదార్థమును మాయముచేయును. వేడిని, దగ్గును, క్షయను బోగొట్టి కఫమును తగ్గించును. అనుపానవి శేషములచే నన్ని వ్యాధులను గడుర్చును. సహస్రపుటాభిక్రమన కంటె హెచ్చుగుణవిచ్చును. ఉపయోగించు విధము మందుతో పంపబడును.

212b వెల రు. 1 కి రు. 5-0-0 లు. 2

పేనేజరు, ఆర్చర సాయనశాల,

2104 ముక్త్యాల. (కృష్ణాజిల్లా)

విలువయగు వస్తువులు

బహుమానము

మా బొంబాయి అత్తయ్యలు 4 నీసాలు (ఒక్కొక్కటి 0-8-0) నాలుగు రెండు 2-0-0 రూపాయలు కొనువారికి యీ క్రింది వస్తువులు ఏభయ్యలలేక వుచితము గ పంపబడును 1 అండ మగు చేతిరుడ్డ 1 సిగరెటుకేసు 1 వాపనసబ్బు 144 బ్లూ బాక్ యింకిమాత్రలు 1 ఫౌంటెన్ కలము (డాపర్ తో సహా) క్లిప్ కలిగినది 12 స్టీలుముక్కలు 1 పెన్ను 1 కత్తి 4 నీసాల అత్తయ్యలు వెల రూ. 2/- పోస్తుభర్ష 0-8-0 కొలది సెల్లు మాత్రమేవున్నవి

Messrs Indian Stores
26 Baburam Ghose Lane, Beadon St. Calcutta

పరలోకరహస్యములు

యధార్థము అత్యద్భుతము ఇనినరకెవ్వరును ఎరుగని అపూర్వ తెలుగు గ్రంథము ఇది నేక పరలోక వింతలువివోదములు చిత్రచిత్రములు రహస్యములు రూపులతో వివరింపబడినది, మరణాంతరహంసము లనేకములిదివర కెవరికిని తెలియనవి యిందుప్రచురింపబడినవి ప్రతివారును మామటను నమ్మిచదివి తీరవలెను పోస్టేజి కాక ప్రతివెల రూ. 1-0-0

ఆధ్యాత్మికవిద్యాలయం
గర్భాం-చీపురపల్లి పోస్టు-విశాఖపట్నం జిల్లా.

మలయచందనము

సెగరోగమునకు కుతారము

పథ్యము లేదు పీచికారితో పనిలేదు మూడుపూటలలో తప్పక గుణము కనబడును ఒకడబ్బాతో వ్యాధినిర్మూలముగును. రాజకుటుంబముల నిమిత్తము కనిపెట్టబడినది వెల డబ్బా 2-4-0. దీనికనుపానము రసవత్రేలము కొన్న 2-0-0 రెండును ప్యాకింగునగైరా ఖర్చు 3-0-0 2482

గంధర్వ సార్వసీ రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1-టో భాగము — వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి ననుభవసిద్ధముగా మలభముగా చేయదగిన 600 యోగములును గల వైద్యగ్రంథము 1-కి రు. 1-4-0, పీ 0-4-0

2-భాగము. — శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖజ్జలి ఔషధములు, అసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు. మొ|| 610 యోగములు, అనుభవముగా చేయు పద్ధతులతో యున్నది (8) 8851 1-కి రు. 1-12-0; పీ 0-6-0. పీ 0-6-0 అందుకో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిడేపి నెల్లూరుజిల్లా)

వేనవికాలములో పుచ్చుకోతగిన హల్వా

కూష్మాండ లేహ్యము

సమస్త వైద్యములు నిక్కాకలు పోగొట్టి యింద్రియ బలము రొమ్ముపుష్టి కలంగజేయును అశేషులచే గుణముచేసినదని యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నాము శేష డబ్బీ రు. 2 లు

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

(రాయవరము) గోదావరిజిల్లా

3 నెలలవరకు మాత్రమే 2700.

గ్రహణిమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

కాన, తామర, తీట, ఏనుగగజ్జి మొంగునవి గిరివారందరు ఈ త్రైలమును ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము దీనిని రాచిన మంటయండదు చర్మము నలువెక్కుదు శ్రుండు పడదు వెలస్వల్పము ఫలమధికము

సుఖభోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0.

కొరుకు సహమేహులకు ఈమాత్రలు బాగుగ పనిచేయును వీటిని తినుచు పుండుపిన్నవంట త్రైలమును రాయలయను. ఇవిరక్తశుద్ధికి మేహకాక జాడ్యములు గూడ ఉపయోగించును. అమృతాంజనం షిపో, చుదరాసు - మొఖాయి

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బిత 'నహ' సిసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అప్పటమైన చ్యవనప్రాస 2426

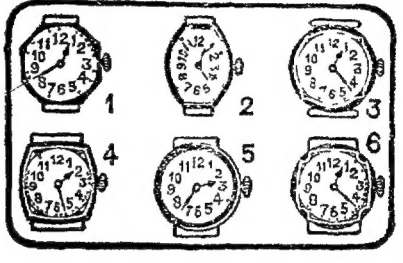
(సుప్రసిద్ధమైన ఆయుర్వేద ఔషధము) పరిశుద్ధతకు, లో పరహిత్యమునకు పూచీ యివ్వబడును.
ఈ దిగువ తెలుపబడిన వ్యాధులకు తప్పక మంచి గుణమిచ్చునట్లు పరీక్షచే రూఢియైనది.

దగ్గు	ఉబ్బసము	విస్తారముగా పనిచేయుట
జ్వరము	క్వాసకృచ్ఛము	ఎదుగకుండ కేయుట
రొమ్మ పడికేసు	చిక్కిపోవుట, దుర్బలత్వము	కృశింపచేయు వ్యాధులు మొదలగునవి

కారణమును మంచి స్థితిలో నుంచును. సులభముగా జీర్ణముగను. కాలప్రవర్తిని సరిగా నుంచును
మిక్కిలి ఒకరమైనది మంచి రుచికలది ఎంతధర యిచ్చినను యితరకంటెను శ్రేష్ఠమైనది దొరకదు ఎంత నయ
స్వనం దైనను ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగిన శ్రేష్ఠమైన టూనికు కాడ్‌లిఫర్ నూనె కంటెను శ్రేష్ఠ
మైనది 20 తులము (40 దినములకు సరిపోవు) ఔషధము. వెల రు 2-8-0

KALPATARU AYURVEDIC WORKS,
Head Office—94 G. EY STREET, CALCUTTA
Agents for the Madras Presy.—ANDHRA AYURVEDIC PHARMACY LTD.,

ఒక నెలవరకుమాత్రము

అనలు
ధర రు 14
సగము
ధర రు 7
అండ్‌పత్రిక వం.
దారులకు మాత్రమే

మాయోగ 22 కార్పెట్టు రోడ్డుగోల్డు బంగారువన్నెగల గడి
యారములు లోపలమాత్రమే పదిసంవత్సరములకు ఉత్తరవా
దము యివ్వబడును అని, అచ్చొత్తించియున్నార ప్రతిగడి
యారములోను ఒక అంచమైన పట్టుపట్టు యినాముగ యివ్వబడును
ధర 1 కి రు 7.

స్వానుహవును, తపాలుపెట్టె E08 సి టి మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

(3421) **పవలుగారి అమోఘమైన గెనో**
నెగరో గమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర
పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి
మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణ
స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిగు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు	1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు	1-8-0

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాలలాగునకై వ్రాయును
ఉత్తము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మాన శోల్లాసినీమాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసలభము! (ప్రాప్త్యుభయప్రశ్నకము) నూమధిరము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యము కలిగిడి కైత్యకాల
కిమాత్రము దివ్యామృతము అక్షరము. ఆర నిశ్చయించెను,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సంస్వంగముల
యందు ఒత్తుయము, ఒక్కలు, వార్షికులు, శిరస్సు
శ్రేణు, అగ్గులు మొదలువారిచందు గడి నొప్పలను
బోగొట్టి క్షమానును కంటి ఆరోగ్యమునకు వచ్చును.
ఈమాత్రము వేహూతనొప్పలను కంటి వేహుగ్యను
ఎందు అనేక ఔషధము చేసిక అవధి-గల ఔషధ
మగటచేతు పాపాల్లము మి చెప్పవచ్చును
ఒక్కసారి వాడచును నీయును నీయు

చరునామా — (1978)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
రావు నిడుమొలు, ఎలకుగ్గు, కృష్ణా జిల్లా
చూడవలెను. మోక్షమును ఇచ్చును

Zama
65

విజంట్టు కావలెను

తలనొప్పి, యికాపుయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులకు ఒక క్షణములో పోగొట్టుగల
ఖ్యాతిజేందిన “జామా తైలమునకు” సనుమకు మందు కేరది
యు లేదు చాల మోగ్గుతాపశ్రమలకు సాందియున్నది
బడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు

అమర్ చెందు, శోభాచెందు
యింగ్లీషుమందులు, పంతులు నల్పారిక్,
నైటిక్, మొరటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,
నెం. 63 నైనప్పనాయునివీధి, మదరాసు